

erikki luoma-aho

**missä hongat
huokailevat
missä huojuu
palmupuu**

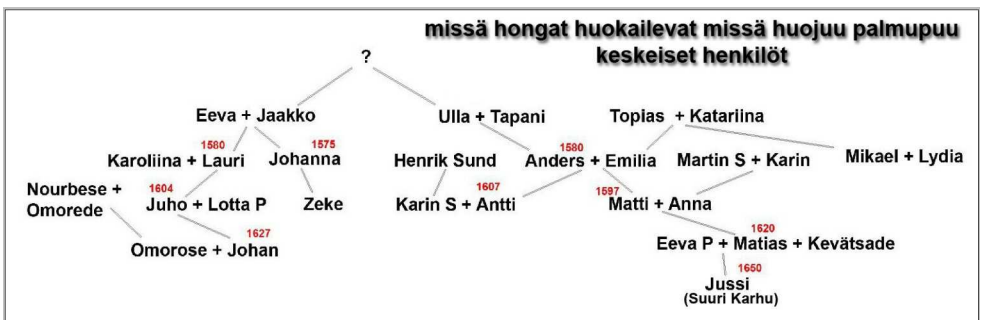

missä hongat huokailevat missä huojuu palmupuu

Miten käy Toivolan Johannan, joka ryöstettiin orjaksi itään?
Lauri on Johannan veli. Serkukset Lauri ja Anders joutuvat Savilahden pappilan renkeinä seuraamaan nuijasodan verisiä tapahtumia. Monet savolaiset pakenevat kurjistuneita oloja. Lauri lähtee Karoliinan kanssa suomalaismetsiin, Anders vaimonsa Emilian ja poikansa Matin kanssa Mutkajoelle Pohjanmaalle. Heidän matkansa jatkuu myöhemmin suomalaismetsiin Vermlantiin, jonne Lauri oli asettunut asumaan Karhuvaaraa. Sitten olot vaikeutuvat sielläkin.

Heidän sukunsa tarina jatkuu Uudessa Ruotsissa, Delawaressa ja ruotsalaisten rakentamassa orjalinnakkeessa Carolusburgissa Afrikan Kultarannikolla...

Missä hongat huokailevat

Ei tainnut Lauri Jaakonpoika
aavistaa kiskoessaan uistimeen
tarttunutta veristä miehenpäästä
veneeseen, että elämä voisi
muuttua vieläkin hurjemmaksi

1 Laulu Toivolan Johannasta

Lahnaniemen savupirtti. Aamupuuron Johannalle
tarjoo äiti. Isä vuolee kirveen vartta oven suussa
Piltti pieni kätkyessä nukkuu verhon suojaamana
Rosvojoukko syöksyy sisään, huomaa tytön, kaappaa mukaan
Jaakolla on puukko käissä, Eevalla vain vellikauha
Tataarilla kirveen terä halkoo päitä porstuassa

Tästä alkaa matka pitkä Toivolasta Novgorodiin
Kuka ostaa sinisilmän, valkotukka orja tässä
Mustaparta Ukrainasta voittaa huudon. Pieni lapsi
sikalauman paimeneksi, vuoteenaan vain läävän oljet
Tyttö varttuu, vuodet kuluu. Saisko tuosta hyvän hinnan?
Paskan alta kuoriutuukin neito sorja markinoille

Tyttö hanki vaimoksesi, orjat ei nyt paljon maksa
Ostajat näin kiertää lavaa. Mittaillaan ja arvostellaan
Joku hankkii haaremiinsa eunukiksi pikkupojan
Mitä osaat kaunis tyttö, tanssahtele, soita laula
Kenties sinut nimitetään pyhän kannun kantajaksi
öljyämään valtijaasi, ehkä öiseksi iloksi

Tulet vaimoksi minulle, kaupunkihin merenrantaan
Orjaksiko? Eipä toki! Kumppaniksi torikauppaan
Asunto on, oma huone. Torille ei pitkä matka
Tosin päivät ovat pitkät. Illan tullen herkutellaan
käydään laivaristeilyllä. Myöhemmin, jos siltä tuntuu
perustetaan oma perhe, kasvatetaan viisi lasta...

Bosborissa basaarissa uusi aika Johannalle
Järjestele tavarointa, illat väsää myytäväksi
käsitöitä, helminauhaa. Maalaa kuvan matkaltansa:
Lahnaniemen savupirtin, pikku-veljen, vanhempansa
arkisissa askareissa. Kaskipelto, lehmiaita
savusaunan lautehilla pieni tyttö, koivuvasta

Krimin orjan sikopahna vaihtui silkkiin Bosborissa
Silti kotipirtin tuoksu palaa mieleen joka ilta
Lapsilleni jokaiselle näytän kuvan Pohjolasta
Siinä kesäillat pitkät, syksyn värit, talven hanget
sinivuokot, äänet kurjen, saunan tuoksu koivuhaasta
Kunpa vielä kerran vois näyttää heille Suomenmaata

2 Savutupaan Lahnaniemeen

Savutupaan Lahnaniemeen
saapuu arvovierahia
kärryt Hannu Mikonpojan
ajaa aivan portinpieleen
Lauri Jaakonpoika tässä
Sinua oon etsimässä

Viisitoista vuotta siitä
vanhempasi kuolon uneen
isosisko vietiin itään
kertomaan ei sanat riitä
muilla asioilla tässä
paikkaa kirkon etsimässä

Toivolahan suunnitellaan
jonkinlaista kappelia
voisi olla mäen päällä
järven rantaa havitellaan
Toinenkin on aate mulla
rengiksi voit meille tulla

Andersilta kyselinkin
kenestä saan hyvän rengin
kauan ei hän miettinytkään
heti antoi hyvän vinkin
orpo serkku Lauri sieltä
löytyy Lahnaniementieltä

3 Lattialta savutuvan

Lattialta savutuvan
lapsuudesta Lahnaniemen
aivojeni sopukoista
kaivan tämän muistikuvan
kädessäni tikkupulla
jonka paistoi täti Ulla

Kesäpäivät paimenessa
vahdittiin me talon karjaa
talvellakin ulos mentiin
tuiskussa ja pakkasessa
puronsuussa jäässä aukko
nähtiin siellä kerran saukko

Vähitellen kuulen lisää
veritöistä porstuassa
jälkeen tämän selvittävä
ilman äitiä ja isää
murheellinen olin silloin
itkeskelin usein illoin

Piirtäisinkö tästä kuvan
lapsuuteni maisemasta
siihen niityn koivumetsän
pihapiirin savutuvan
Savilahteen rengiks tässä
olen juuri lähtemässä

4 Aurinkoinen aamuhetki

Aurinkoinen aamuhetki
Rantakoivun kultavärit
Rannan riitteen rasahtelu
Haukilahden kalaretki
Anders soutajaksi eteen
Lauri heittää siiman veteen

Kalastaja, papin renki
nostaa yli veneen laidan
verisen pään Tobiaksen
Löyhässä on ihmishenki
Mahtoiko hän silti tietää
pahempaakin täytyy sietää

Keväällä jo alkoi piina
Veronmaksun aika koitti
hevosen vei linnan huovi
äkeen vetoon Katariina
Huolet painaa Tobiasta
vaimoa ja kahta lasta

Täysi kato Savonmailla
Ovella taas rosvojoukko
Millä maksan lisäveron?
Ohralyhde jyvää vailla
Keväällä kun järvi jäätön
löytyy Topin ruumis päätön

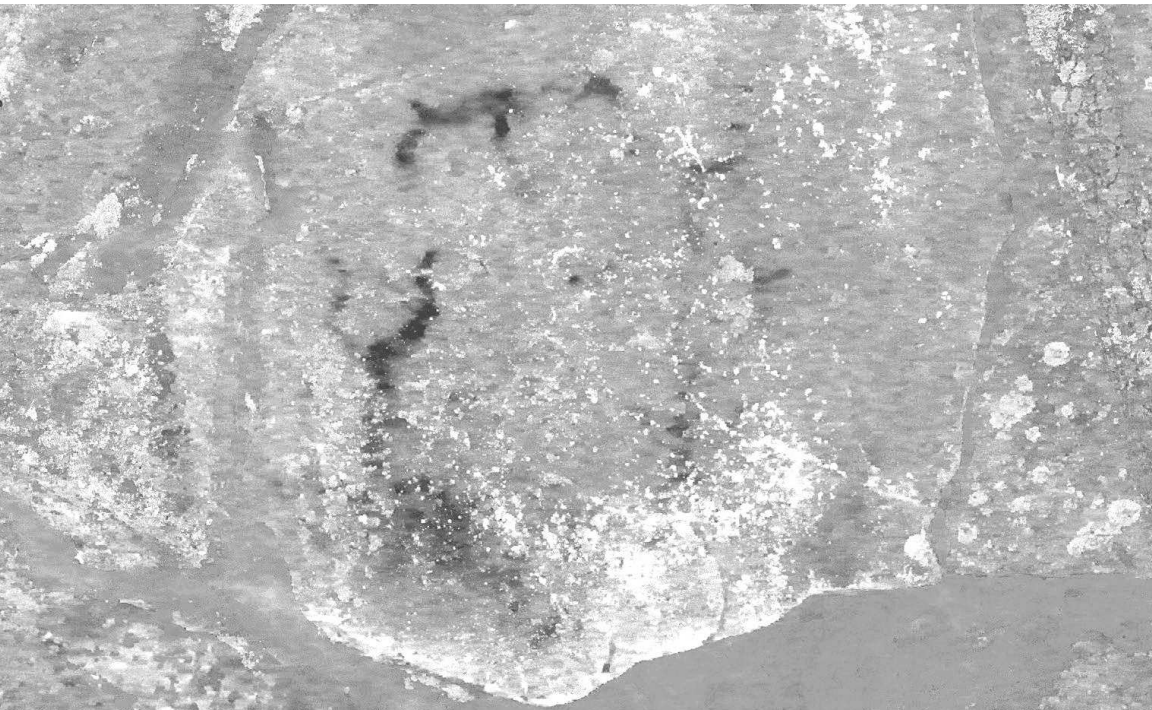
5 Savilahden mailla, soilla

Savilahden mailla, soilla
taisteltu on taukoomatta
Rajamailla Ruotsin, Venän
väri hurmeen kallioilla
Pirtti Hannu Mikonpojan
takana on pienen ojan

Punavärein kalliolle
Ukko iski, poltti kuvan
Siinä itse syöksymässä
tuonelahan, pinnan alle
Vieressä on pieni vasa
papanoita iso kasa

Otsonkaatopeijaisissa
nostin kallon oksanhankaan
Kaatamani kouvon turkki
siunattuna kappelissa
Pakana vai pappi Herran?
Synnyin, kuolen yhden kerran

Yksi toivomus on mulla
Palvelin ma kahta herraa
Kadunko? En tuota sure
Anna minun luokses tulla
Punamullan veri Pyhä
sirotelkaa, olkaa hyvä!

6 Tappeluita jokapuolla

Tappeluita jokapuolla
talonpojat, joukot Boijen
Turvatonta pappilassa
emme tahtois tänne kuolla
Lähtekäämme omaan kotiin
tännekö nyt jäisin sotiin?

Vakavana Hannu jatkaa:
Viikon päästä ehkä voimme
jatkaa töitä kuten ennen
Toivotankin hyvää matkaa!
Ota mukaan eväspalaa
suolalihaa sekä kalaa

Pappilaan nyt ryntäilevät
sotilaat ja rosvojoukot
verileikit, murhat, ryöstöt
Mitä meille jättänevät?
Lauri, Haukilahteen aja
huostaasi jää metsämaja

Pappilasta väki poissa
Hannu miettii, sulkee aitat
kiskoo juureskellariinsa
herrain oltta ahkioissa
salpaa oven, riittää kaljaa
selkä vasten karhuntaljaa

7 Hannu näytti tavaroita

Hannu näytti tavaroita
mitä mukaan Haukilahteen
kerään niitä ahkiooni
säilykkeitä sekä voita
Ota tuosta pöytäliina
ehdottelee Karoliina

Mehuilla nyt täytä kori
tuossa kynttilöitä nippu
ohraleipää koko varras
kaukana on kauppatori
Järkevämpi tuskin kukaan!
Lähtisitkö minun mukaan?

Solisevan puron ääni
hiihtoretki järven jäällä
tähtitaivas lahden yllä
vierellesi painan pääni
Onnellinen olen silloin
lämmitetään sauna illoin

Aatos laukkaa hevon lailla
Kierreltyään kinttupolut
hurautetaan järven jäälle
kohta metsäpirtin mailla
lahdenpohjan rantavalli
Liinaharjan erätalli

8 Puron suussa avovettä

Puron suussa avovettä
Pajurysän tuonne lasken
huomenissa aamuntullen
ruokapöytään lisäkettä
Mäen päälle pikku tovi
narahtaen aukee ovi

Karoliina keksii heti
järjestetään tavaroita
pirtti kaipaa siivousta
lattiat ja seinät, peti
Tullessa näin rinnelähteen
Haepa siitä saavit täyteen!

Toki ensin vettä kuumaa
Kiukaan alle roima tuli
karkoittamaan pakkasukko
Karoliina päälle tuumaa
Kohta pirtin savu täytti
Lauri tulustansa käytti

Hirren pintaa noki peitti
Nyt se puhtoisena hohtaa
Asumaan näin asetuttiin
Tervetulomehut keitti
pirtinpöytään uusi liina
toimielias Karoliina

9 Joko pistän saunaan tulta

Joko pistän saunaan tulta
kylpypaikan lämpimäksi?
Puhdistetaan nokinaamat
Selänpesun saanko sulta?
Viinit, vedet, saunasähti
Laurin suunta Haukilahti

Savusauna juuri tehtiin
saunottuna pari kertaa
ensisavut kevään tullen
rantakoivut puhkes lehtiin
Saunajuomat oli Hannun
täytti tiuhaan uuden kannun

Tuossa saunan terassilla
sopivasti kuivaa puuta
Tuli palaa räsähdellen
kivikiukaan nurkan alla
kantaa sisään herrainkaljat
terassille karhunaljat

Ottaa tuuran ovensuusta
hakkaa rantajäihin aukon
nostaa järvivettä saaviin
joka tehty kuusipuusta
Mökki kaukana on tiestä
missään ei näy nuijamiestä

10 Lauri palaa pirttiin mäelle

Lauri palaa pirttiin mäelle
Karoliinan naurishaude
pirtin pöytä, pahkakuppi
valmistettu juhlaväelle
Hyvä haju juurikkaista
Jäähtyy ruoka, heti maista!

Katsos! Uutta kamarissa
sängyn taakse seinähirteen
ripustin ma ryijyn oman:
lehmää kaksi sekä kissa
Liinaharja, pihapiiri
lipputangos' Hannun viiri

Valkopilvet sinitaivaan
Pöytä, siinä maljakossa
syksyn varvut muistikoista
Paljon olet nähnyt vaivaa
männynoksan vanhat kävyt
vuodenkierron kaikki sävyt

Lisään puita saunan uuniin
tutkiskelen lähitienoot
kierrän ehkä niemenkärjen
palaan kyllä kohtapuoliin
Saunapolun puolitiestä
huomaan reen ja kaksi miestä

11 Näitkö mitään erikoista?

Näitkö mitään erikoista?
Joko kuuma kiukaan kylki?
Kulkenut on monta sutta
ulinaakin lähti noista!
Uskaltaisko tuonne kukaan?
Saunaan tuskin lähden mukaan

Höpöhöpö, tyttöparka
hukan suuhun, suden kitaan
Hiljainen on Haukilahti
Karoliina, olet arka
Otso tutumpi on täällä
pistäydytään mäen päällä

Oksanhangan karhunkallo
tuijottelee Otavaista
Siitä suunta taivaannapaan
ympärillä taivaanpallo
Sieltä kuu kumottamahan
aurinko valaisemahan

Tässä kallohongan alla
saunan luona kiviseinään
ukko iski punavärin
kuviin kivilipan alla
Alaspäin on hahmo tässä
veden alle syöksymässä

12 Tuossa hirvi kanssa vasan

Tuossa hirvi kanssa vasan
eteläänpäin juoksemassa
Jätti jälkeen kakkaroita
reitillensä ison kasan
Kertomuksen kiveen jätti
piirrosjälki oikein nätti

Karoliinan mieltä painaa
jospa uuden kuvan löydän
kiertelempi kallioita
Lauri valmisteli saunaa
uunin hiilet kohenteli
kitulöylyt viskaeli

palaa terassille juomaan
herrainolttä pikaristaan
Karoliina lavon nurkkaan
pyytää löylyvettä tuomaan
Porrashirsi ylös johtaa
hämärässä katseet kohtaa

Kuuletko kun kiven ääni
tervehtiipi saunojia
löylyn henki pisaroina
täyttää kehon sekä pääni
puhdistavat ajatukset
availevat mielen ukset

13 Huono kuulo lienee mulla

Huono kuulo lienee mulla
Mitä sitten höpisitkin
vaikk'en mitään tajunnutkaan
silti voit mun viereen tulla
Huomaan, mieles' tosi herkkä
huuto kurjen, kuusen kerkkä

Sisääntulo aikamoinen
kaksi miestä oven murtaa
toisella on piikkinuija
jalkajousta kantaa toinen
Suostunette yhteistyöhön
Sitten häviämme yöhön

Lauri-renki, Savilahti
sekä piika Karoliina!
Lopettamme sortovallan
sillä oomme muutosmahti
Savosta ja Pohjanmaalta
loppuu oitis huovivalta

Vuoksi suuren sotajoukon
tarvitsemme yhtä toista
ruokapuolta, herrain oltta
tarkistamme joka loukon
Metsämajas' meille pieni
pappilaan nyt viepi tieni

14 Jalkajousen anastivat

Jalkajousen anastivat
varastivat makkaramme
oluttonkka mukaan lähti
ehjät ehkä ovenrivat
Liinaharjaa tuskin veivät
entä Karoliinan leivät?

Nuijamiestä suotta sätti
Liinaharja hirnauteli
kunnossa on mäkitupa
saunakorin meille jätti
Laurikin sen heti huomaa
tinakannut täynnä juomaa

Noustaan vielä lautehille
Heitetäänpä kunnan löylyt
kahden kipollisen myötä
sihahdus kiukaan kiville
Kuivatettu saunavasta
vadista pois turpoomasta

Vihdottuaan selkää toisen
virkistymään mennään ulos
Juodaan tinakannu kaljaa
ehkä toinen samanmoinen
Revontulikruunu loistaa
pohjan värit sadoin toistaa

15 Tuhkan alta kipunoita

Tuhkan alta kipunoita
löysin. Syttyi tuli heti
Aamiaiseksi' lämmittelin
eväsleipää, päälle voita
Antin luokse, etkö muista
kyselemään taisteluista

Tuttu mies ja karvalakki
ovella on Anders-herra
Eilen kaksi nuijamiestä
joilla parrat, sarkatakki
savukiehkuroita näki
kysyi keitä lahden väki

Pappilasta piika, renki
Karoliina, serkku Lauri
talonpoikii henkeen vereen
ovat kyllä kumpainenki
Kaikki läksi pappilasta
lehmät löytyy Sairilasta

Tunnen Hannu Mikonpojan
kirkolta on viran saanut
luovii välis' kruunun herran
sekä Savon talonpojan
Monet seikat silti viittaa
kenestä hän oikein piittaa

16 Lähetti nyt oikaisikin

Lähetti nyt oikaisikin
talvitielle kohti itää
Talonpojat Toivolassa
pysäyttivät kirjeviestin
Hannu-papin eteen veivät
Suomennosta saaneet eivät

Outoa on kieli tässä
Onnitellaan Fincke-herraa
Toivotetaan hyvät jatkot
ystävälle elämässä
Sodasta ei sanaa puolta
terveydestään kantaa huolta

Klausin läheltä huostaan
saimme Savonlinnan kirjeen
Epäilemme, herra Fleming
punoo juonta kansaa vastaan
Pyydämmekin, Hannu hyvä
käännä tämä tiedonjyvä

Hannu valitsi siis puolen
tuumii Anders, talonpoika
Lauri sekä Karoliina
jakanevat saman huolen
Kenen leipää tässä jauhat
hänen laulujaan myös laulat!

17 Kokemahan pajurysää

Kokemahan pajurysää
tuolla rannan avannossa
Saataisiinko tuorekalaa
ettei tarvis' kuivaa kyrsää
pelkästensä irvistellä
päivät päästään sinnitellä

Antin hahmo loittoneva
katoa rantapuiden taakse
tammikuussa pakkasyössä
jäätynä lahdenpohjan neva
Lauri pajurysän avaa
hauki, pari muuta kalaa

Aamuyöstä sytytetty
tuli lämmittänyt uunin
Piimä sekä ohrarouhe
pannulle on levitetty
Paistuu kalat rintarinnan
saavat ruskehtavan pinnan

Valmistunut juhlamuona
piimärieskaa, kalan päälle
ripoteltu kallis suola
nautitaan nyt pöydän luona
Aihettako juhlaan tähän?
Synkkydestä eroon vähän!

18 Viesti Kaarle-herttualta

Viesti Kaarle-herttualta
Ota oikeus omiin käsiin
Nuijilla ja aidaksilla
karistakaa huovein valta
Keihäin kirvein jalkajousin
talonpojat taistoon nousi

Savon linnan huovisakki
saartaa Juvan talonpojat
Verisiä ruumiitansa
peittää lumi, sarkatakki
Oikeutta ei nyt saatu
Koikkalassa moni kaatu

Käryävän ruumiin haju
palaa Remojärven talo
Nuijamiehet kokoustivat
Useimmilta menee taju
Joku pyrkii ulos kyliin
Huovi pistää suolet syliini

Huhu kulkee, pappilassa
Savilahden kokoontuvat
ryysyläiset. Tämä nähtiin
kartanosta Sairilassa
Apu saadaan "Kyötikästä"
Fincke-herra tietää tästä

19 Nuijamiestä kolmesataa

Nuijamiestä kolmesataa
Liukkolassa majaa piti
Ruokalevon aikaan juuri
rekijono pihaan ajaa
Halkokuormallako hoppu
ehkä takkapuut on loppu

Veljäsi reessä siellä
kaatuneita jäätyneinä
Kohtasimme Boijen joukot
yllättivät Savon tiellä
Yritimme heidät piestä
menetimme monta miestä

Sairilaan päin ratsastivat
Koston tielle lähtekäämme!
rehvasteli Tuomahinen
Kartanossa majailevat
Maksan kympin joka päästä
ketään emme siellä säästä

Tyhjät tilat pappilassa
väki sieltä pakoon lähti
pappi sekä palkolliset
Suunnitelma: Sairilassa
Boijen joukot maahan lyömme
sitten herrain herkut syömme

20 Suojapiha, levon hetki

Suojapiha, levon hetki
Savilahden pappilassa
Hänninen näin ehdotteli
Sitten jatkuu kostoretki
Eversti hän jonkinlainen
lurjus taikka sikopaimen

Luihu mies ja karvalakki
nuijamiesten saapumista
tarkasteli sisäpihaan
päällän harmaa sarkatakki
Astuu juuresluolaan sisään
Lukkoon turvaa, vaiko isään

Kellarinsa hämärässä
jossakin puulaatikossa
pitäis olla kirkkojuomaa
lohtu tässä elämässä
Ehtoollisen punaviini
etiketti oikein fiini

Pikarista, vaiko muusta?
Eipä tässä hienostella
Korkkiruuvi pullon avas'
kulautteli pullonsuusta
Talonpojat, köyhä kansa
Suojapiha onkin ansa!

21 Huutoa ja valitusta

Huutoa ja valitusta
joku kulonkorinoissaan
Hannu avaa oven ulos
Katot palaa, savu musta
Sotamiesten piirittämä
nuijamiesten joukko tämä

Juusten lupaa hengen säästää
jos vain aseet luovutetaan
heti tuohon kasaan, silloin
vapaaksi voin teidät päästää
Mutta jälkeen luovutuksen
kokivatkin teurastuksen

Hannu luokse sotaherran
Pappilan siis päätit polttaa
Eikö omatunto soimaa
teitä edes himpun verran?
Samaa voisinkin kysyä sulta
Joukkos tottelee vain tulta...

Kunhan raivattu on piha
malkakaton uuden teemme
Huomiseksi ruumiskärkyt
piilottamaan tämä viha
Hannu, tarjoo paloviinaa
ryyppy pari tähän piinaan!

22 Missä kapakkasi onkaan?

Missä kapakkasi onkaan?
Tuolla juureskellarissa
Olutta on jonkin verran
paloviinaa tuskin lainkaan
punaviinii pullon suusta
tuskin haaveilenkaan muusta

Hetken päästä kapakassa
Juusten istuu nojatuoliin
Ensimmäistä tässä vasta
olen kurkkuun kaatamassa
Kartanosta lisää juomaa
voisin pyytää tänne tuomaan

Komea on karhuntalja
ihanko sen itse ammuut?
Keihäällä mä otson kaadoin
Maistuisiko kaatokalja?
Peijaisiinkin osallistuin
kouvon kallon puuhun nostin

Verijärven kalliolla
kallo katsoo Otavaista
joko sieltä kutsu kuuluu
kotona Sun pitäis olla
Majallani vahdin kuuta
sekä karhunkallopuuta

23 Savupirtin portahilta

Savupirtin portahilta
Lauri huomaa tutun hahmon
hiihtelevän lahden poikki
vaikka myöhäinen on ilta
Ilmeesi niin huolestunut
onko jotain tapahtunut?

Pappilassa päivä musta
Kolmesataa nuijamiestä
saarrettuna sisäpihaan
Lupasivat armahdusta
Vaikka aseet luovuttivat
silti kaikki surmasivat

Juustenilla juoni viekas
nuijamiesten loppulahti
vieressänsä tuttu hahmo
Olemus on hiukan rietas
kädessänsä olutkannu
Sehän onkin meidän Hannu!

Lähtenyt ei pakoon mukaan
seuraamaan jäi tappeluita
vartioimaan pappilaansa
Käsittikö tätä kukaan?
Juusten-herran hyvä veli
loukoissansa piileskeli

24 Punapilvet taivahalla

Punapilvet taivahalla
matalalla aurinkoinen
Laurin sekä Karoliinan
veripunaa jalkain alla
Lähestytään Antin tupaa
väritys ei hyvää lupaa

Neljä heitä lähtee matkaan
hyppää rekeen vällyin alle
Hiljaista on matkaseura
tullaan pappilassa pihaan
Savuavat seinät vinot
reunustavat ruumispinot

Äänekkäästi varisjoukko
raakkuu tuossa kassan päällä
Missä Hannu, nähty täällä
etsittävä joka loukko
Kellari tais hälle välttää
siellä nauristansa jälttää

Esivaltaa noudatella
pitäis tuota häilyväistä
Flemingiä, Kaarle-herraa
kumpaa sitten kumarrella
Valita jos vielä voisin
jotain tekisin ma toisin

25 Meille ensi yöksi jääkää

Meille ensi yöksi jääkää
syödään sekä saunotellaan
Herrainolta ei oo meillä
kotikaljaa, sitä riittää
Miten tästä selvitähän?
puhukaamme siitä vähän

Ollaan Verijärven jäällä
rannassa on savusauna
Emilian lämmittämä
Antin tupa mäen päällä
Lisäpuita saunan uuniin
kaadoin tulojuomaa mukiin

Katariinan ryytimaalta
tuotettu on sekamehu
höyryävää lähdevettä
koristeeksi käenkaalta
Jottei vilu teitä piinaa
lisään Topin paloviinaa

Saisko tätä hiukan lisää?
kysyy Lauri. Maljan nostan
kuolleille ja eläville
Muistan Emilian isää
joka kuoli liian varhain
talonpoika mitä parhain

26 Mikael on kiihdyksissään

Mikael on kiihdyksissään
Huovit veivät jänikseni
sekä teeren mukaan
metsän saalis tipotiessään
Kapinasta korotetut
verot on jo asetetut

Uhkasivat meille tulla
kokeilivat jalkajousta
Aseen sainkin itse pitää
liian vanha malli mulla
pikkulinnun sillä nappaa
tuskin nuijamiehen tappaa

Poistuu saunaan Katariina
valmistamaan löylykuntoon
Rankkoja ol lähimuistot
huovein aiheuttama piina
Kannettuna saunavesi
lopuks lavon puhtaaks pesi

Ei kai haittaa, jos me naiset
ensimmäiseks hikilöylyyn
Koivuvastan liotamme
Vihtomalla vaivat maiset
karkotamme läpi nahan
erotamme hyvän, pahan

27 Kotikaljaa saunaväelle

Kotikaljaa saunaväelle
älkää viekö Topin viinaa
Mäki ylös kovin liukas
pitää löytää takas mäelle
Kannustaisin vielä että
järvestä saa pesuvettä

Iltatähti järven yllä
johdattelee saunarantaan
haetaan saavi täyteen vettä
löylyyn, pesuun riittää kyllä
Anders löylynmallit näyttää
kuuma höyry saunan täyttää

Kylmilleen jäi Topin tila
Mikael ja Katariina
lähti mukaan Kalliolaan
osasyynä pelkotila
Miten äiti, veli jaksaa
linnaleiriveron maksaa?

Mikael jos vaimon naisi
perustaisi perheen oman
Valmiina jo savutupa
jonka lämpöön muuttaa saisi
Mistä täältä vaimo syliin?
Pitänee kai muuttaa kyliin

28 Huomasiko, tuskin kukaan

Huomasiko, tuskin kukaan
Emilia peränurkkaan
lavolle näin asettautuu
ottaa löylykiulun mukaan
Siinä ensilöylyt teille!
Lapsi tulossa on meille!

Emmille, myös Andersille
iloisesta uutisesta
mahtavimmat onnittelut
huomiseen viel uskoville!
Kesäkuussa aika vasta
odotamme poikalasta

Soimaa Hannun omatunto
välttellessään kansan vihaa
vaihtaessaan makuusijaa
Mikä lienee vihkikunto?
Kevätkylvön kansa häissä
tanssahtelee ympärpäissä

Lopetetaan sotauhot
mietiskelee Katariina
yhteistuumin, kaikkialla
saatu aikaan suuret tuhot
Muuttakaatte ikimetsiin
onnenpäivää sieltä etsiin

29 Pappilassa kohtasimme

Pappilassa kohtasimme
piika pieni, Lauri-renki
Pakomatkan metsäpirtti
lujittanut välejämme
Pappilassa torpan jaamme
Siinä yhteinen on haave

Lahnaniemen savutupa
Naapureina asustimme
Lauri löytyi kätkeyeestä
vanhempansa surmattuna
Isosisko vietiin itään
siitä tuskin muistaa mitään

Lapsuudesta muistin palat
naapureina mekin tässä
Tikuista me tehtiin haka
myöskin käpylehmän jalat
Huovien kas verileikit
toivat naamaan hurjat meikit

Pohjoiseen on meillä mieli
rannikolle Pohjanmaalle
siellä vielä kaskimaata
arveluttaa ruotsin kieli
Ymmärtääkö sitä kukaan?
Savonkielen otan mukaan

30 Lyydia, tuo tyttö soma

Lyydia, tuo tyttö soma
kauniimpaa sä tuskin löydät
virstan matkaa tuskin täältä
kosimalla kulta oma
Asiaa myös itselläkin
jauhoja jos saisin säkin

Aivonsa lie umpijäässä
muistan tytön hienohelman
Kaskenpolttoon pyhäpuku
valkoinen on liina päässä
Sanoin, kotiin voisit mennä
sinnepäin ei noki lennä

Kastoi kuusenoksan veteen
sillä hakkas kanervikon
kipunoita päälle lensi
huiskimaan käy aivan eteen
Kappas, poistin virneen toki
Otsalles jäi vielä noki!

Tomera on tyttö kyllä
kestäväisen suhteen alku
samanlainen vireystila
leijuu tämän parin yllä
Tositoimiin tuota pikaa
kosijoita kohta liikaa

31 Nautiskellaan vielä hetki

Nautiskellaan vielä hetki
otetaanpa saunajuomaa
Ratkaistiinkin vaimopulma
Hännisille tehdään retki
Istuskellaan ulkosalla
tähtikirkkaan taivaan alla

Vielä lämpöön viime kerrat
läpsytellään hiki vastaan
koivunlehdet huuhdottaneen
Tätä pyydän hyvät herrat:
Pesuvedet ulkosalle
kaadetaan, ei lattialle

Kiukaan viereen pedin kannan
päjään hyvin vällyn alla
Lavolle meen tarpeen tullen
vieraille näin paikan annan
Huomenissa tulen tupaan
kirkolle en tule mukaan

Jalan alla pakkaslumi
kengät käissä taivasalla
tallusteli Lauri tupaan
Karoliinan viereen tuli
huomisesta unta näki:
Teilipyörä, kirkonmäki

32 Asettuvat Antin rekeen

Asettuvat Antin rekeen
Karoliina sekä Lauri
hiljaisina odottavat
mitä mahtaa tulla eteen
Teilipyöriin aseteltu
kolme miestä paloiteltu

Kaksi heistä Remojärven
uhreja, en tunne heitä
tutunlainen kolmas heistä
lienee Paavo Tuomahinen
Taustalla on mies ja kannu
Varmaan Mikonpoika Hannu

Kaikki aivan sikin sokin
Tässä Paavo palasina
Järjestelen jäsenkasaa
Puuttuisiko osa jokin?
Teilaamaan kun joskus alat
erottele pää ja jalat

Tuomiolla viimeisellä
pää ja jalat etsii toistaan
jos ei löydy järjestystä
käsittely tuskin hellä
Helvetissä silloin virut
kohtalostas päättää pirut

33 Onnistuisi korjausko?

Onnistuisi korjausko?
Paavon tokko henkiin saanet
Vanhemmissa tarinoissa
tuohon tosin vahva usko
Lemminkäisen saattoi henkiin
äiti puki pojan kenkiin

Anders, Lauri, Karoliina
seurasivat Hannu-parkaa
joka lähti pyörän luota
kädessänsä nenäliina
Asiaakin meillä tässä
vihkiaikaa kysymässä

Veritahrat Hannu poisti
kosketellen sormenpäillä
käytti kannun pyhää vettä
puhtoisena Paavo loisti
Surullista näin on kuolla
Tavattaneen taivaan puolla

Kuolema meil läsnä aina
Ilonpäivii liian vähän
Anders sekä Emilia
entä Lauri, Karoliina
Serkuksien kaksoishäitä
milloin juhliittaneen näitä?

34 Ajateltiin huhtikuuta

Ajateltiin huhtikuuta
eka viikon sunnuntaita
Hannun kalenteri tyhjä
aika sopii ilman muuta
Vanhemmilta tarviin luvat
lähellä on heidän tuvat

Kirkollinen vihkiminen
kirjon portaat on se paikka
Häätiloja en voi antaa
kesken niiden korjaaminen
Kalliola ehdottelin
sopii varmaan Laurillekin

Metsämajaa sekä saunaa
voitaisiinko niitä käyttää?
Tarvittaisiin majoitusta
vieraita jos tulee kaukaa
Karoliinan vanhemmille
sekä muille ystäville

Ilomielin annan sulle
katselithan mökin perään
Juhlajuomat järjestelen
kartano on velkaa mulle
Kyselenpä Sairilasta
vaikka possun puolikasta

35 Pari juttuu muistin vasta

Pari juttuu muistin vasta
Juustenin en sanaan luota
Puhuttiin nyt Sairilassa
malkakatton uusinnasta
Huomenna jo työmme alkaa
tuodaan tuohta sekä malkaa

Voisko Lauri johtaa työtä?
Karoliina opastamaan
kuinka pelaa ruokahuolto
Meillä voitte olla yötä
Lämmitän mä teille aitan
asuttavaan kuntoon laitan

Savilahdes paikoitellen
raiteillensa palaa elo
Luottamus on kadoksissa
palaa ehkä vähitellen
Moni talo ilman isää
kato, taudit kaataa lisää

Olin aivan suutuksissa
Suuret joukot vainajia
Sairiassa siunattuna
odottavat kellarissa
kevättä kun routa sulaa
Arkuistakin tulee pulaa

36 Lyidiaa nyt kosimahan

Lyydiaa nyt kosimahan
mennään tässä Hännisille
yli jäisen lammen reki
kaartaa mäkitalon pihaan
Anders, mihin moinen hoppu
jauhosiko ovat loppu?

Totta puhut, veli hyvä!
Kevättalvi aina rankkaa
puuron sitä kiehauttaisi
laaristapa puuttuu jyvä
Turisemaan mennään tupaan
ohrasäkin mukaas lupaan

Mitä kuuluu pappilahan?
Hurme siellä lumen peittää
masentunut Hannu-pappi
Juusten keitti sopan pahan
Tukena vain piika, renki
väsyneitä kumpainenki

Katon tarpeet Sairilasta
Lauri yksin katon kasaa
rakentajain kunto heikko
tulevat kai arkalasta
Katolle ei kukaan heistä
juopotteluun ryhtyneistä

37 Tultiin tuolta puolitiestä

Tultiin tuolta puolitiestä
Nuoret valtaa ovipenkin
Onhan meillä asiakin
tässä leikin puhemiestä
Emilian veli tässä
emäntää on etsimässä

Tunnettu on monta vuotta
Mietitty myös meillä usein
mistä sulho Lydialle
Pähkäilet nyt aivan suotta
Näethän tyhjän ovirahin
sama kaipuu kummallakin

Korjausvettä kaipaa mehu
Kilistetään kihlamaljat
Juodaan päälle herrainkaljat
Morsianta Antti kehu
Kiitoksen sai Mikaeli
Emilian kelpo veli

Kihlapari sisään ravaa
ruumenissa kolttu, paita
Milloin häitä, missä sormus?
Antti taskunpohjaa kaivaa
Löytyy kourallinen multaa
sekä pieni rengas kultaa

38 Hannun puhe kaunis lyhyt portahilta kuunnellaan

Hannun puhe kaunis lyhyt portahilta kuunnellaan
Kalliolaan kaksoishäitä mennään kohta tanssimaan
Andersin ja Emilian yhteen liitti toiveikkuus
Laurin sekä Karoliinan Savilahden aika uus

Murheelliset ajat meillä, antaisko sen musertaa
uuteen aikaan uskovia emme anna nujertaa
Viettäkäämme ilon ilta kevätyötä tanssitaan
Hevoset ja kärryt meitä kuljettavat juhlimaan

Kokonainen possu siellä vartaassa jo odottaa
kukkuroittain juhلاميeltä Anders-sulho kuuluttaa
talonpojat, herrat, narrit, kiistat tässä sovitaan
kunnioittaa toisen mieltä ehkä tässä opitaan

Kymmenisen virstan matka Kalliolaan kuljetaan
kaikille ei kyyti riitä, jotkut joutuu marssimaan
äänekkäästi joutsenpari lahdella jo lentelee
puron suussa avovettä, pesän paikkaa etsinee

39 Alkamassa aika uusi

Alkamassa aika uusi
vuosi tuhat kuusi sataa
Pappilassa jälleen ollaan
Lattialla joulukuusi
nuhruisissa koristeissaan
Väki juhlatamineissaan

Itsenne nyt tulla suokaa!
Pöydässä on tuolta neljä
pöydän päässä haapapölkky
vadeissa on juhlaruokaa
Kutsun saivat Anders-herra
Lauri-renki vaimoinensa

Kartanosta parahiksi
palkkioksi kalusteita
kastamalla nuoren herran
kapaloidun Eerikiksi
Kysyin, eikö juhلاميelta
ruokapuolta saisi sieltä

Surkeasta elämästä
kirkonrottaa köyhemmästä
valittelin isännälle
Miten päästä pätkähästä
Verojakaan en voi kantaa
vastaan voinko mitään antaa

40 Uhka vaiko mahdollisuus

Uhka vaiko mahdollisuus
kasken ehkä tervan poltto
muutto kauas suuriin metsiin
missä meidän tulevaisuus?
Pappilassa pärjään kyllä
uusi malkakatto yllä

Pohjoisehen Anders lähtee
Emilia, Matti-poika
järven sekä joen rantaan
seuraamahan Pohjantähtee
Lauri empii. Kutsun kuulen
lahden taakse mennään, luulen

Matkaan heti, mitä suotta
varttuneena Matti varmaan
kestää rasiukset matkan
odotellaan neljä vuotta
Vähän tässä sinnitellään
Vindalaan ei kiire kellään

Todistukset mukaan laitan
viralliset henkikirjat
ruotsinkielisinä kaikki
siistiin kirjekuoreen taitan
Toimii lahden kahta puolta
pitäkäätte niistä huolta!

41 Huono sato Savilahden, tarjoiluissa säästetään

Huono sato Savilahden, tarjoiluissa säästetään
juhlatalon ruokapöytä sammalesta jäkälään
männyn nilaa jauhattuna rukiin joukkoon laitettu
kuumennetun kiven päällä ruskeaksi paistettu

Vanha talo Tobiaksen, lattiaakin luututaan
soittajatkin sovittuna, kohtapuoliin tanssitaan
Lyydialla uusi kolttu morsianta somistaa
Mikaelin tumma takki sulhasta näin komistaa

Morsiusparin ensi valssi varovasti pyörähtää
Kirkkoherra Hannun nilkka tanssiessaan nyrjähtää
lähtee nilkku rahapolskaan, terve tuli rammasta
tunkiolla kiekuu kukko, määkii kaksi lammasta

Aamuyöhön jatkuu juhla, pontikkaakin maistellaan
mielipiteet käyvät ristiin, ehkä hukan taistellaan
aamulla on kaikki hyvin, loppui juhla-karkelot
lattialla sikin sokin juhlijoiden vartalot

42 Ruokaa oomme täällä vailla

Ruokaa oomme täällä vailla
ensilumen aikaan kiersin
tutkiskelin lähimetsät
asummehan karhumailla
Otson jäljet pesään veivät
palanneet ne sieltä eivät

Herätetty ohto suuri
syöksyi kohti saartajia
kuollettavan iskun pisti
Hannupapin keihäs juuri
Vaikkei merkitys tää syvin
saimme sentään syödä hyvin

Pari vuotta peijaisista
kohta herää mesikämmen
lumi sulaa kevätvedet
ajaa pesän uumenista
Ensimmäinen maaliskuuta
vartioimme pesän suuta!

Otsollepa omistetaan
valmistellaan kunnon juhla
tehdään kuten ennen aina
kaikki paikat somistetaan
tupaan kurkihirren alle
tulevalle vierahalle

43 Lykkeä lyly lumelle

Lykkeä lyly lumelle
ohton kummulle kuleta
nokipojan luokse saata
niemennokan saarekselle
sieltä saalis saataisiin
kannon alta tuotaisiin

Jo on keihäät teroitettu
hopeisena hohtaa hongat
Nouse kulta kulkemahan
polku tässä sulle tuttu
ylös havuvuotehelta
tyynyttä niin pihkaiselta

Astu ulos, varo vähän
anna kättä käyrön poika
Pitikö sun piikkiin juosta
kyllästynyt elämähän?
Varoitinhan minä eeltä
Itse vierit vempelleeltä

Kauan tätä odotettu
Terve ohto tultuasi!
Viikot täällä olta pantu
viinaakin on lirutettu
Sieltä urhoni tulevat
saalistansa saattelevat

44 Pienen pirtin arkihuolet

Pienen pirtin arkihuolet
ottaako oven kamana
kynnystä alentamatta
ahistaako pihtipuolet
joko lautaset laottu
joko lusikat luettu?

Pää on valmiina vadissa
astu sulho peremmälle
tulojuhlat kuninkaalle
kultaisissa valjahissa
komeat on villat sulla
pitoihisi annoit tulla

Kalliolan orren alle
suuren kouvon päällisiä
juhlistaakseen kylän väki
nostaa ryypyn kaatajalle
Sankarina Mikaeli
Emilian pikkuveli

Kiitoksen saa ohto tästä
suosiolla ryhtyi leikkiin
vahingoittanut ei ketään
luopuessaan elämästä
Myöhemmin se puussa nähtiin
tuijottavan taivaan tähtiin

Pitkä matka Vindalahan, rekiretki Mutkajoelle

Anders, Emilia ja Mattt lähtevät
tervanpolttajiksi Pohjanmaalle
ja asettuvat asumaan Mutkajoelle
jota kutsuvat kotoisasti Savonjoeksi

Matka jatkuu myöhemmin tervalastin
mukana Pedersöreen ja edelleen
Pohjanlahden rannikkoa seurailleen
Ahvenanmaalle ja Gefleen

1 Pitkä matka Vindalahan

Pitkä matka Vindalahan
Verijärven maisemista
Ratsupolku, rekiretki
neljä sataa virstaa ihan
Kuluuhan se näinkin kevät
ylitetään järvein selät

Suomenselän erämaita
Sudet ulvoo raivokkaina
laskeudutaan alas länteen
sinne johtaa polku kaita
Yövytään taas ulkosalla
tähtikirkkaan taivaan alla

Majatalo mäen päällä
tarjoo suojan, lämmön yöksi
Opastusta loppumatkaan
löytyisikö jotain täällä
Järven rantaan Vindalahan
virstoja lie alle sadan

Joko voisi huokaista?
järvenrantaan tehdään tuli
koko matkan varjelluista
tervaskannon riekaleista
Sitten eessä Mutkajoki
pari virstaa kylään toki

2 Mutkajoen kansi jäätä

Mutkajoen kansi jäätä
kestää reen ja hevon painon
ajoura kylään johtaa
talot toistaan vastapäätä
Rannassa mies saavin täyttää
aivan isännältä näyttää

Anders keskustelun avaa
Heikki Pekanpoikaa etsin
Nimeni on Martin Spangar
Joen poikki, vastarantaa
Strangin talo mäen päällä
Petterssonin Henrik täällä

Karauttivat pihaan talon
vastassa on itse Heikki
Savosta me tänne tultiin
metsäin läpi, halki salon
Monta täällä Savon maasta
tulkaa tupaan, lisää haastan

Vaimoni on juvalainen
Naapuri työmiestä vailla
jolla kirves pysyy käissä
Kieles mulle tutunlainen
Arvaan, etsit töitä, maata
itse en voi näitä taata

3 Naapurini Aatu Visti

Naapurini Aatu Visti
pari virstaa yläjuoksuun
Häntä täällä nimitämme
tervanpolton keisariksi
Tynnyreitä suuri lasti
viedään aina Ranskaan asti

Aatamalla pirtti uusi
tyhjänä on vanha mökki
Luulen että työtä vastaan
asunnoksi antaa voisi
Pirtti tuolla polun päässä
Koskipaikka ei oo jäässä!

Tullaan rantaan. Hilpeästi
vesi pulpahtelee paikoin
lauluun yhtyy talitintti
Kevät tulee ripeästi
Mökin päällä leijuu savu
oven eessä kuusenhavu

Majoja on kymmenkunta
rikasta lie tämä sakkii
otan karvalakin päästä
Mäellä ei juuri lunta
Karahtaan hiekkaan reki
äkkipysähdyksen teki

4 Ohitse on rekikeli

Ohitse on rekikeli
Savostako alkoi matka?
huikkaa Aatu ovensuusta
tervetuloo toivotteli
Savilahdest tänne tultiin
Heikiltä me teistä kuultiin

Anders, Emilia, Matti
etsivät nyt alkuu uutta
Jutellaanko? Käykää sisään!
Tässä Helena ja Martti
Vaimo savvoon huastajia
Rautalammen Paasosia

Savilahden papin mailla
vanhaa parsin, veistin uutta
kaskesin, tein metsätöitä
Vindalahan työtä vailla
Rannalle luo ison kuusen
saunan haluaisin uuden

Käviskö jo huomenissa
alkaa saunatuvan laitto?
Palkaa en mä paljon tarjoo
Ylöspito, mökki, kissa
Hankin seinähirret tupaan
apupoikas olla lupaan

5 Kylmänä on mökin seinät

Kylmänä on mökin seinät
Huomenna se lämmitetään
On myös hevoselle talli
hiukan kauraa sekä heinät
Sauna tänään lämpimäksi
Jätte mökkiin yöksi täksi

Helenalla kannu kuumaa
juomaa, sillä kupin täyttää
Kiitos, tämä tekee hyvää
mesimarjat vallan huumaa
Viikot pitkät vällyin alla
öisin rakovalkealla

Minkälaiset jäljet jäivät
nuijasodast Savilahteen?
Isännittä siellä talot
nälkää nähdään kevätpäivät
Kadot seuraa toinen toistaan
Moni talo huovein huostaan

Mitäs tuosta, ollaan täällä
Suomenmetsiin lahden taakse
lähtee serkku vaimon kanssa
ehkä hieman syksymmällä
Onnellisii ollaan toki
järveen, mereen Mutkajoki

6 Kivijärven kiltit miehet

Kivijärven kiltit miehet
vahvat Vastingin urohot
Rautalammin kapinasta
alkoivatkin sortovuodet
Talonpojat pakoon metsiin
huovit heitä lähti etsiin

Olavilta lähti henki
paetessaan ratsumiestä
joka miekan selkään pisti
saman kohtalon sai renki
Linnaleirit, huovivalta
tuntui yhä pahemmalta

Kreetalla ja Helenalla
äidillä ja tyttäreillä
parempi ol' pakopaikka
Pedersöre Pohjanmaalla
Myyjän paikat heille suotiin
Peter Strangin kauppapuotiin

Kotitaloon aatos palaa
Kuinka jaksaa veli Vilppu?
Jos vain vaimon viereen saisi
Minä miestä toivon salaa
Kuuluukin jo tuttu ääni
Adolf Qvistiin käännän pääni

7 Aadolf meriltä nyt palaa

Aadolf Qvist nyt kotiin palaa
astuu sisään kauppapuotiin
Tyttö takaa tiskin kysyy:
Onko totta, vaihdat alaa?
Muutan kauas sisämaahan
ottaisin sut mukaan, saanhan?

Turun puolest Oolannista
tulini, mietin tulevaista
perämiestä tuuraan siellä
hyvät palkat kaljaasista
Pitäis keksii jotain uutta
tervalla luon omaisuutta

Salometsät sulle tuttu
jospa mentäis Vindalahan
sata virstaa yläjuoksuun
tervanpoltto meidän juttu
Honkasista pirtti tehdään
lähdetäänkö tervamehtään?

Puutkin juuri puhkes lehtiin
päädyttinkin Strangin rantaan
tiluskaupat tehtiin heti
Tultiin tänne Vistin mehtiin
Tästä tervakaupan satu
osoitteena Vistin katu

8 Kymmenen nyt vuotta täytän

Kymmenen nyt vuotta täytän
Tänään juuri on se hetki
jolloin yksin rantaan lähden
kalan sulle suuren näytän
pyydystää sen poikas Matti
säikähtänee jopa katti

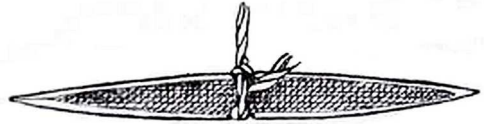
Saviset on jokirannat
luiskahtaa voit syvään virtaan
Mielelläni mukaan lähden
jos vain minun tulla annat
Puronsuusta nappaat kalan
pituutta on yli jalan

Vuolin launin kanan luusta
Mehukkaimmat onkilierot
kaivoin tuosta tunkiosta
kolmipiikit kuusipuusta
Siimaksi ma liinaa laitoin
pihlajasta vavan taitoin

Taakse pienen rantaladon
Aatun rantaan, puronsuuhun
tehdään tämä onkiretki
Kolmipiikkiin kastemadon
laittaa innoissansa Matti
nälissänsä naukuu katti

9 Ahnas kala, Matti myönsi

Ahnas kala, Matti myönsi
kolmipiikkiin heti kiinni
Sopiva on syöttikala
luisen launin sisään työnsi
Kaislikossa molskii kala
ahvensyötin houkuttama

Pyrkii kohti syvänettä
pysähtyy ja nielee syötin
hetken lepää paikallansa
Ohjaan kohti rantavettä
Tartupa jo Antti haaviin
jolla voisit nostaa saaliin

Ilta-pöytään kelpo kalaa
Lähes kaksi jalkaa pitkä
luupää, oikee jänkäkoira
Emmeköhän kotiin palaa
tullaan sitten kerran toisen
pyytämähän samanmoisen

Matti tosin vänkää vastaan
Kantaa jaksan useamman
yksinäinen hauki tässä
ripustettu pajunhankaan
Itse kalan perkaan, paistan
ensimmäiseks sitä maistan!

10 Lammassaaret kosken alla

Lammassaaret kosken alla
Sinne Matti veneen soutaa
vetää kokan kaislarantaan
mukanansa puinen kala
Mitään ei nyt tullut tuolta
kokeilenpa toista puolta

Täällä parempi on tuuri
koukku tarttui hauen leukaan
Vähän ajan päästä sitten
toinen melkein yhtä suuri
Saalista jo jonkin verran
Tänne tulen toisen kerran

Kaksi kalaa hyvin riittää
Tällä kertaa savustetaan
savuhauelle ei vertaa
kotiväki tästä kiittää
Mutta vene onkin poissa
lipuu kaukana joessa

Strangin Eerik soutaa ohi
Kerron menit alavirtaan
lahnasia onkimahan
Luulen kahlaamaan et tohi
Toisten naaratessa tuolla
nälkään siellä taidat kuolla!

11 Talonpojat pohjanmaalta

Talonpojat pohjanmaalta
Isonkyrön kirkon luona
kokoontuvat, lopetetaan
linnaleirein sortovalta
Tuomas tuntee kansan mahdin
Jaakko Ilkka lyönee tahdin

Niin jäi Hilda yksin majaan
Vindalahan Savonjoelle
Varovainen olen siellä
hengissä mä kotiin palaan
Yksin elää Hilda-parka
Mies ei toki ollut arka

Poikaansa ei nähnyt isä
Eerik syntyi talviyönä
Niukka leipä, puurovati
Kehruutyöstä pieni lisä
Keväällä, kun lehdet puussa
riuska mies on ovensuussa

Olen niinkuin työtä vailla
osaan toki kaikenlaista
huolehtia talon töistä
täällä mailman takamailla
kylvän pellot, halot hakkaan
pistän väliin puita takkaan

12 Alku mukavasti sujui

Alku mukavasti sujui
Tahvo teki hyvin työnsä
tuuditteli lapsen uneen
Vähitellen poika muuttui
unissaankin itkeskeli
kosketusta arasteli

Tahdon hoitaa lapsen yksin
Eerik minun vain on oma
Nukkumaan et mene enää
lapsen kanssa sylityksin
Tahvoa nyt aina pelkään
iltaisin hän antaa selkään

Paljon paha koin ma illoin
mutta silti ihmettelen:
Ei kai ollut minun vika
käsiteltiin väkivalloin
Juopporetkun työnsin virtaan
Ei se sovi minun pirtaan

Satakieli rantapuussa
Silloin olin onnellinen
ohikiitäväisen hetken
Mesimarjan maku suussa
kotiin palaan tullen ehtoon
äidin tuudittamaan kehtoon

13 Muistan yhden kesäillan

Muistan yhden kesäillan. Leikin kissanpennun kanssa
Laadin säännöt. Käskyjäni pakoon juoksi eläin arka
Silmukassa hamppuköyden sätkii kissanpentuparka
Variksen sain elätiksi. Lorujaan ei lopettanut
ääntelyä orrellansa. Minä täällä vain saan laulaa
Nypin sulat yksitellen, kiersin pari kertaa kaulaa

Kaskenkaato ei mun juttu! Tutkijaksi kanatarhaan
Tuokaa kirves, kaulan katkon. Miten lentää päätön kana?
Lensihän se aidan taakse, suuntaa näyttää verivana
Napurini katiskasta otan saaliin. Kuka hullu
viitsii omaa ansaa laittaa. Helpot eväät kaislikoissa
Verotan vain isot kalat, jotka paistan kirnuvoissa

Kerran pistin sytykkeitä naapurini koirankoppiin
syksy-yönä sytyttelin, paloi koira sekä koppi
isännälle kuritusta, tuskin siitä mitään oppi
Syksyn kuulaan päivän oltiin poimimassa puolukoita
Hameeseensa marjaa keräs, rakastuinkin piika Selmaan
antoi tyttö mulle pakit, pudotinkin käärmeen helmaan

Naapurissa kirnuttiin voita tehdä yritettiin
tarpeeks keltaista ei ollut mikä vastais olemusta
hätä keinon keksii joten lirauttelin joukkoon kusta
Tein mä kerran hyvän teon paskantelin kiljupönttöön
sitä sitten keitettiin jäähdyttimeen valuteltiin
kirkastettiin pari kertaa , oikein hyväks kehuskeltiin

14 Kaunis Anna Pankarin puron rantaan astelee

Kaunis Anna Pankarin puron rantaan astelee
Nuoren neidon suortuvat kesäsade kastelee

Valon juhla juhannus, herää ruohot linnutkin
Anna taittaa voikukan, kerää sitten toisenkin

Kietoo päähän seppeleen, lähtehelle kumartuu
Naavaisina kuusipuut veden kalvoon kuvastuu

Sulhon jospa näkisi veden pintaan piirtyvän
Ystävänsä Matin hän kuvan näkee häilyvän

Etkö huomaa yllättäen, onnistuikin taikasi
Mennäänkö jo kertomaan, kuka onkaan sulhosi

Joko sinun vuorosi tervahautaa vahtimaan
Ei niin kiire minulla, etten ehtis halaamaan

Näytän sulle majani, tuolla puron takana
Tuolit millä istua, havuvuode, lakana

Juodaan maljat kesäyön. Matti suukon muiskauttaa
Kihlarenkaan tuohisen neidon sormeen sujauttaa

Huumaa kielot kesäyön, taivas yllä kaareutuu
Raikkaan puron solinaan arjen murheet unhoittuu

15 Tuohisormuksenkin annoit

Tuohisormuksenkin annoit
Matka kihlajaiset kruunaa
Minne aiot minut viedä?
Reipakalla majaas kannoit
Yhdistetään huviretki
kalastetaan pieni hetki

Suunta olis Pirunnokkaan
neljä virstaa jokisuulta
Tarkoittanet meidän saarta
Haluatko että kokkaan?
Ahventako siellä ongit?
Äsken tunkiota tongit

Skarpa näset eli Karppa
siinä kyllä niemen nokka
Piruja ei siellä liene
lampaista vain, pieni torppa
jossa yöpyäkin voisi
petivaatteet kunhan toisi

Juhlaeväät ovat tässä:
taikinaista tikkupullaan
ahvenaiset paikan päältä
mustikoita tiheässä
poinin keltavahveroita
paistinpannuun vähän voita

16 **Matin vene ajelehtii**

Matin vene ajelehtii
aamu-usvaisella joella
pian ollaan jokisuulla
Kauempana Kärnän mehtii
vasemmalla selkä järven
ilma souteluhun tyven

Matti soutaa rivakasti
paikka tauon onkin tässä
airot ylös hetkeks nostaa
kääntää veneen sopivasti
Pankarin vai Strangin väki
nämä paikat ensin näki?

Luulen että Pankareita
Strangeja ei savolaista
Mielipiteen heitti Anna
mehän ollaan sankareita
Kansat aivan toisenlaiset
unohditko lappalaiset?

Lappajärvi. Mieti vähän
Suuri mäki etelässä
nimeltänsä Pyhävuori
Lappalaiset paikkaan tähän
alttarinsa rakensivat
jumalilleen osoittivat

17 Monenlaiset luolat, joissa

Monenlaiset luolat, joissa
menninkäiset sekä vuoren
peikkokansa haltijoiheen
asustavat onkaloissa
Siellä Siankärsäkivi
lappalaisten uhrikivi

Vanha kansa muistaa tarut
hirveää myös elo täällä
kuritetaan köyhää, lasta
kertomukset monet karut
Matti Kurki joukon johti
Lapin perukoita kohti

Lappalaisten jälkeen vasta
tänne saapui pirkkalaiset
Kruunulta kai saivat luvan
verottaa nyt lappalaista
Jos ei verojansa maksa
lapsiuhri oli taksa

Vene osuu Karpan kiviin
Asukkeja suuri joukko
riemukkaina odottavat
asettuen pitkään riviin
Mitäs ruokaa saatavilla?
sinisenä turpavilla

18 Tukka pitkä kihara olkapäille laskeutuu

Tukka pitkä kihara olkapäille laskeutuu
Anna kaunis morsian kesäpaitaan pukeutuu

Vierellensä Matin pää lippalakin alle jää
taitaa tulla hikinen oikein kunnon poutasää

Kärryllensä isäntä nostaa olkii, riukuja
jottei heinät kastuisi, katto pitää uusia

Kannu täysi harikkaa emännällä korissa
sekä hiukan tietekin suolakalaa vadissa

Tullaan rantaniitylle, aamukaste hävinnyt
viikatteet käy heilumaan, paras aika niiton nyt

Pian onkin puolinen, lepotauko sallitaan
suolakalaa harikkaa, heinäkasaan makaamaan

Kihlapari selällään, poutapilvet vaeltaa
mukavaa kun voipi nyt, rakkaan viereen torkahtaa

Miehet naiset niittämään, haravalla pöyhimään
Aurinko kas porottaa, vielä vähän ehditään

Iltasella kattotyö, vuotokohdat korjataan
Huomenna jos luoja suo heinät ovat ladossaan

19 Jokivarren kydöllä pelto aivan vihanta

Jokivarren kydöllä pelto aivan vihanta
Ongelmana on vain se, karja ilman paimenta

Antti, sinä Aleksi, etsin kahta vartijaa
tässä helppo kesätyö vahtia ja maata vaan

Soittopillin pajusta opetan sut vuolemaan
soitollasi karkotat lehmän joka nuolee vaan

Päästät joen rannalle yhden lehmän kerrallaan
muuten siellä tönitään joku virtaan hukkumaan

Kuljetus on hankalaa, siinä Matti auttamaan
Joskus karja karkailee, metsät rämeet kolutaan

Jos vain pedot ahdistaa, kotiin sillä hetkellä
vaaraa tuskin kesällä, toisin onkin keväällä

Ruokaa vettä tarvitaan, siinä Karin auttaa saa
Lypsyn jälkeen aamulla ootte täällä valmiina

Antti hiukan varhemmin aamupuuro tarjotaan
Anders tästä tietääkin, ehdittiin jo huastamaan

Mitä muuta kertomaan, päivät ohi hurautti
Vähän ehdin kalastaa, Antti tähän murahti

20 Ellei tule sadekuuro

Ellei tule sadekuuro
kaskipellon reunamilta
huomenissa ruista leikkaan
Saadaan siitä uutispuuro
Viikon päästä kaskipalsta
täyttyneekin kuhilaista

Uutispuuro varmistettu
riihessä nyt ensilyhteet
Käsin jauhan niiden jyvät
kunhan ensin kuivatettu
Muista pellon uhrikivi
puurotilkka, jyvärivi

Loppulyhteen sitoi Anna
Liitä kolme kortta yhteen
palmikoi ne kiven alle
juhlamenoin lyhde kannan
kuhilaat saa hatut hyvät
suojelemaan rukiinjyvät

Palaa pellon korjuuväki
iloisena lauleskellen
yllättäen Mattilassa
suuren juhlapöydän näki
kotikaljaa, vahvempaakin
ehkä vielä tanssitaankin

21 Puromyllyyn Vistin rantaan

Puromyllyyn Vistin rantaan
rukiinjyvii suuri säkki
pitäis nostaa pollen kyytiin
autatko sen ulos kantaan?
Syksyn sateet joen täyttää
jauhatusta voikin käyttää

Kaivettuna jokiuoma
johtaa suoraan siipipyörään
voimakas on veden mahti
ukkosherran myllyyn tuoma
Ylälaariin laitat jyvät
alempaan saat jauhot hyvät

Myllärillä naama hohtaa
kuten aina valkoisena
lieneekö hän melkein mykkä
yhtä kysymystä toistaa
Karkeaa vai hienoo tähän?
Muutan etäisyyttä vähän

Karkeus lienee aika hyvä
haetaan vielä ohrasäkki
talvella on vaikeampaa
saada jauhetuksi jyvä
Kiitos olkoon herra Vistin
Aatun myllyksi tän ristin

22 Onnistuikin lähteen taika

Onnistuikin lähteen taika
silloin alkoi meidän aika
haaveilumme rinnan täytti
armasta aatellen

Kesäyössä kuuntelimme
toiveemme ja unelmamme
villin puron solistessa
tunnustin kaipauksen

Luonnon äänet satakieli
ihmeellinen ihmismieli
tulevaa näin pohdiskelin
onnesta unelmoin

Rakkautemme ensi hetki
polun alku kaunis retki
soivat meille nyt hääkellot
juhlamme alkakoon

Häävalssiin tulkaa mukaan
ettei yksin jää nyt kukaan
ottakaatte juhla juomaa
ilosta onnesta

Alkaa matka Matin Annan
Mattilaan ma sinut kannan
Onnellinen mulla vaimo
saanenko suukkosen?

23 Yllämme kas uskomaton

Yllämme kas uskomaton
maisen yllä kaareutuva
suojeleva taivaankansi
Oveton on, ikkunaton
Ilmarisen paja kumma
Tähdet syttyi, taivas tumma

Taivaankannen kannattaja
maailmanpylväs, pohjannaula
Huomaatko kun taivas pyörii
kirjokannen liikuttaja
siellä lienee pyörteen sielu
kurimuksen kurkun nielu

Maailmanvuori Pohjolassa
ikikylmä maa on tämä
pohjoisesta mätä, paiseet
Lintukoto etelässä
Linnunrata tietä näyttää
muuttolinnut sitä käyttää

Väinämöisen, Ilmarisen
sekä myöskin Joukahaisen
synnyttäjä Iro-neito
Joko löysit naulatähden
Tuolla pohjoisessa aivan
Otavasta suunnan kaivan

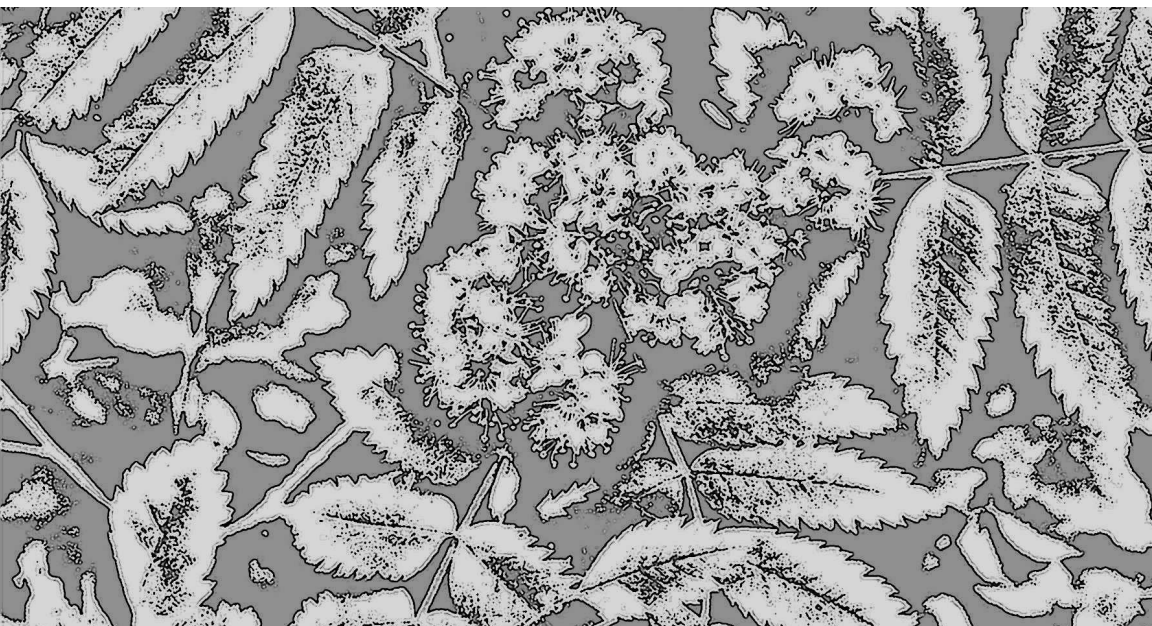
24 Metsänpeittoon johdattikin

Metsänpeittoon johdattikin
haltija- ja maahiskansat
soiden silmiin pohjattomiin
peilimaailman sokkeloihin
Eksyneitä täällä rivi
hahmoiltansa kanto, kivi

Taivas, tuuli, ilma, meri
ja maan mantuinen eläjä
ällös vihaa meikäleistä
meillä yhteinen on veri
Täällä suojaa meitä aina
arkena ja sunnuntaina

Pyhät oksat pihlajassa
Pyhä pihlaja pihalla
marjaset silti pyhemmät
syksyn ruska alkamassa
Henget pahat, kummitukset
pihlapuusta suojelukset

Tapiolle pöydän löydän
latvaton on metsäkuusi
Metsästäjän ensi saalis
syötävä on päältä pöydän
Lepytetty metsän väki
viinaryypyn oivan näki

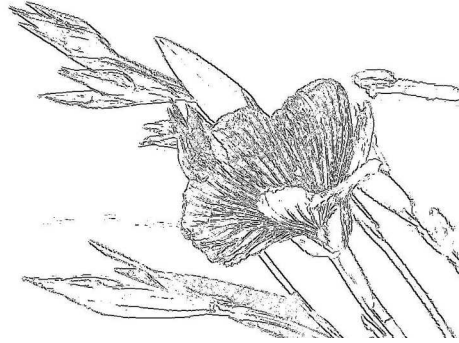
25 Yöllä kylvin pellavaista

Yöllä kylvin pellavaista
kynnettihin kuutamolla
tiheäksi kasvustoksi
jossa varsi tuki toista
Aika nyhdön, kun jo leht
kellastumaan juuri ehti

Erottele siemenkodat
sekä lehdet rohtimalla
rohkalautaa käyttämällä
Pellavaiset niput somat
liottakoon lampi suuri
Siemenistä lääkekuuri

Kuivumahan riiheen, saunaan
korret kuivat loukutetaan
puinen aines päistäreiksi
sitten tartutaankin lihtaan
Kuituniput saatiin tästä
viime silaus häkilästä

Lankaa rupeen tekemähän
aivinasta juhlavaista
rohtimesta kelpo hursti
Apu värttinästä tähän
Sydäntalven töiden lista:
kehruuta ja kutomista

26 Huimat löylyt kiukahasta

Huimat löylyt kiukahasta
sihahteli uudet kivet
joille Matti vettä viskoi
läpsähteli Annan vasta
joulusaunan hyväks koki
hyvin irtoaapi noki

Uusi pirtti, riistapata
tirisevä uunin suulla
hirven lihaa tuoksuvaista
naurislohkot, porkkanata
Saunasta jo tulee toiset
kokemukset samanmoiset

Anna padan pöytään kantaa
annostelee puiseen vatiin
Emilia pahkakuppiin
haarikasta kaljaa antaa
Savu kieppuu yllä pöydän
räppänestä avun löydän

Tunnelman ja valon antaa
pimenevään iltayöhön
tervasoihdut sytytetyt
jotka Matti ulos kantaa
Sataa hiukan pakkaslunta
Uinuu koko luomakunta

27 Pahkakupein kopistellaan

Pahkakupein kopistellaan
juodaan nuorenparin malja
Syksyn aherrusten jälkeen
siirrytäänkin talviaikaan
Kiitoksen saa myöskin Aatu
onhan maatkin hältä saatu

Muistelusten iltahetki
haikeana Anders kertoo:
joulupäivän lepäilemme
Tapanina rekiretki
Tuossa parin virstan päässä
vesiputous aivan jäässä

Toista oli kesäaikaan
haimme hetken vilvoitusta
hyppäämällä kosken kuohuun
ahvenaisten, särkein sekaan
Kahlehdittu veden voima
kertoo kaiken solinoina

Rakentaisko kalamajan
taikka vaikka sahamyllyn
Suunnitelmaa mulla monta
Mistä saisi kaikkeen ajan?
Anders jälleen raapii päätä
myllyn paikka umpijäätä

28 Lähdemme nyt kipuamaan

Lähdemme nyt kipuamaan
Annan kanssa uuteen kotiin
Tulkaa heti aamusella
Mattilahan tutustumaan
ovensuusta Matti huikkaa
Taivahalla tähdet tuikkaa

Jalan alla pakkaslunta
Pitäis kaataa pari kuusta
varjostavat ryytimaata
mieltii Matti ennen unta
Sitten kesken unen herää
vaatteet niskaan heti kerää

Avatessaan oven näkee
tulessa on Vanha Visti
Anna sekä Antti pukee
Nopeasti alas mäkee!
Teljetty on ovi talon
Matti kaataa sivuun halon

Vanhempansa ulos kantaa
katto seinät romahtavat
pelastuksen viime hetki
omat takit heille antaa
Mattilahan väki palaa
Joku heitä katsoo salaa

29 Puoli vuotta jouluyöstä

Puoli vuotta jouluyöstä
alituiset painajaiset
aukene ei ulko-ovi
kuolemaan se oli syöstä
Eerik vielä aikoo kostaa
tulalta tulikivee nostaa

Lähdetäänkö lahden yli?
Emilia lähtöön valmis
Anna sekä Matti empii
Vindalassa kodin syli
tänne jää nyt moni rakas
Voidaanko me tulla takas?

Tulevaisuus sama meille
toteavat Anna, Matti
Vermlantihin pitkä matka
Lähdetään siis meriteille
Tutut siellä metsät, havut
vaarain rinteet, kaskisavut

Ensimmäisen tervaveneen
kyytiin Anders, Vistin Henrik
Vistin Lars ja Matti sitten
asettuvat jälkimmäiseen
Heiluvat jo airoin lavat
kyläläiset heiluttavat

30 Kärrypalkuu joen vartta

Kärrypalkuu joen vartta
Valkon vetämänä rattaat
Emilia, Anna, Antti
Piirrettynä matkakartta
Illaksi jo Ähtävälle
aivan joenniskan päälle

Huolelliset valmistelut
Pedersöreeseen menee viikko
Tervatynnyreiden viereen
keksit, kirveet, köydet, kalut
seitsemälle ruuat leivät
Valkollekin kaurat heinät

Talvella jo matkan teimme
koskenniskaankin Ähtävälle
puronotkot hankalimmat
kävellen reeni yli veimme
Hankalampaa toukokuussa
vesi seisoo puronsuussa

Hyvin matka selvitettiin
rantamaita ylempänä
löytyi sitten paras reitti
Nuotiokin sytytettiin
jotta saatais iltapalaa
tuovatkohon miehet kalaa?

31 Tervavene meillä tässä

Tervavene meillä tässä
pituutta lie kuusi sylvä
kaksi kyynärää on levee
järven selkää kyntämässä
Veneen liike melko vakaa
tervalasti sen nyt takaa

Kokassa on hattulaudat
Syvällä ui vene kaita
Veneen laitaa korottavat
varppeet sekä räpelaudat
Mukanansa kallis lasti
viedään vaikka Ranskaan asti

On jo aika nostaa purjeet
ohitetaan Karpan saari
etelästä tuuli puhkuu
sulattaen jäiden rippeet
Joen niskaan rantaudutaan
vaikka virta mielihän mukaan

Hirnahdus, kas siellä tuttu
kaikki tervanviejät koolla
Höyryävä vellipata
kivein väliin asetettu
Yöksi laavuun vällyin alle
huomenna taas maailmalle

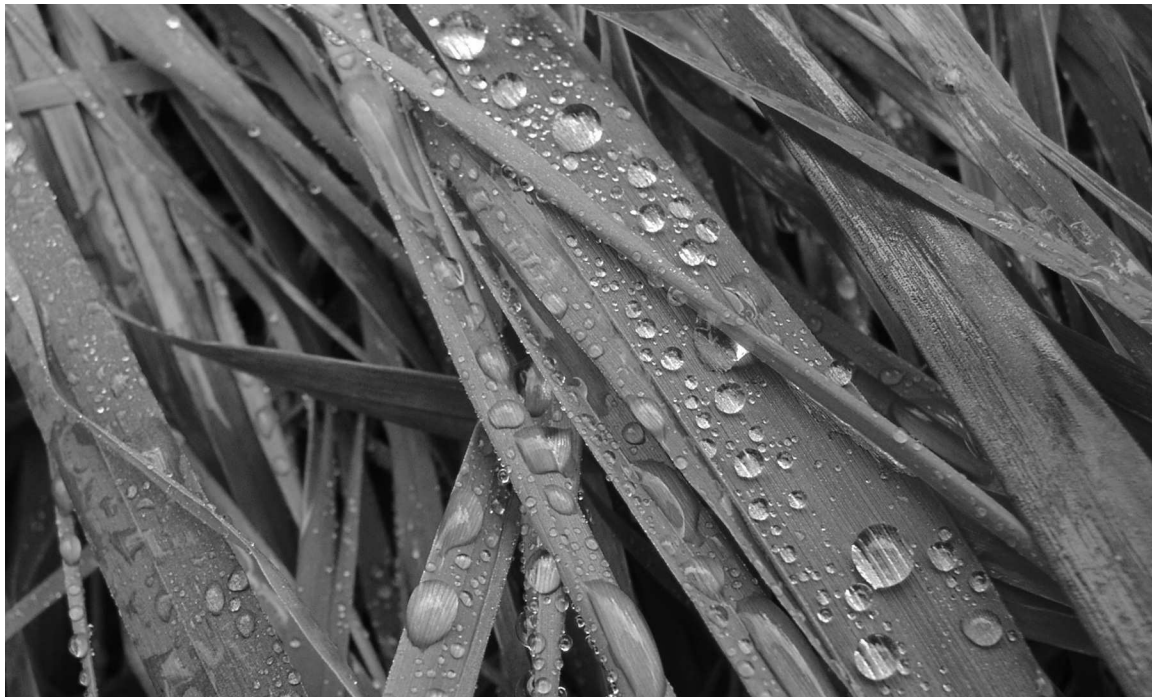
32 Kasteisena heinät rannan

Kasteisena heinät rannan
melko kylmää oli yöllä
hengityskin käy nyt huuruun
Vällyt veneeseen ma kannan
aamukeiton hörppii väki
kauralyhteen Valko näki

Kymmenisen virstaa matkaa
kolmen sylen pudotukseen
tosi hurjaan Ylikoskeen
Antti lupas tästä jatkaa
kun on tyyni ilma, poutaa
täyden lastin niskaan soutaa

Raskasta elämää on tää
vaihdan tässä hevoskyytiin
Ylikosken jätän väliin
hetkisen aion hengähtää
Lars ja Henrik osaa tavat
kääntää oikein airoin lavat

Perin huono kärryura
johtaa Ylikosken alle
Köydet käissä odotetaan
alla liukas savikura
Tervaveneet syöksyy ohi
kokan eestä hyppää lohi

33 Jäät kun pohjakiven siirtää

Jäät kun pohjakiven siirtää
hankalla on Hanhikoski
Huomaamalla vesipyörteet
pohjakivet voidaan kiertää
Parin tiiman tauon vaadin
uuden suunnitelman laadin

Lars ja Henrik tutkii könkään
pyörteet samat vuosi sitten
Tynnyreiden kiinnitykset?
mikään ei saa mennä mönkään
Varppeet, räpelaudat, hatut
tukevasti asetetut

Mennään pitkin keskiuomaa
tarkkaan pitää ottaa mutkat
Hanakasti Hanhikoski
sieppaa tervaveneet mukaan
Kosken alla ihmetellään
tervaveneet entisellään

Kirsilässä koski läpi
sujuvasti, ilman muuta
Matka jatkuu Evijärveen
Savolaista täällä väki
talomallit hyvin tutut
hauskaa oisi kuulla jutut

34 Tuonne taakse niemennokan

Tuonne taakse niemennokan
johdattavat Vistin pojat
matkalaiset, pieneen lahteen
ujuttavat veneen kokan
Siunattu on hetki levon
näkykö jo harjas hevonen?

Valko tervan hajun haistaa
vastaa siihen hirtahtaen
Ehdittiinkin teitä ennen
aurinko vielä hetken paistaa
Mikäs teitä viivytteli?
Vasen pyörä kirskahteli

Korjaamiseen meni hetki
avun antoi rautakiila
pyörän pitää akselissa
hyvin meillä päättyi retki
Nuotion jo sytytitte
havulaavun pystytitte

Kaivetaan jo eväät esiin
Lupaa taivaan punahenku
hyvää säätä huomiseksi
Silloin päästään uusiin vesiin
Saariako satamäärin?
Laskeskelin ehkä väärin!

35 Tiemme erkanevat tässä

Tiemme erkanevat tässä
Satasaaret Evijärven
seuranamme niskaan asti
Valko teitä vetämässä
Läntehen nyt polku johtaa
Lapforsissa tiemme kohtaa

Järven ranta mutkaa, soista
pitää kiertää hyvin kaukaa
Polkuja ei ole siellä
joen suussa kallioista
sitten alkaa suuret kosket
monen sylen pudotukset

Oottaa Lapforsissa teitä
Tervakustaan majatalo
kysymällä reitti löytyy
jäykkää odottamaan meitä
Metsät, pellot satumaiset
meillä koskein painajaiset

Lars ja Henrik kokeineita
laskijoita Ähtävällä
Parin päivän päästä tullaan
kohdelkaa kuin sankareita
Suotta älkää surko meitä
onnellisii, väsyneitä

36 Hautasaari suoja tuulen

Hautasaari suoja tuulen
Evijärven sokkeloissa
kymmenisen virstan matka
joen niskaan niin ma luulen
Vastaisehen soutamista
vaatii paljon toipumista

Anttikosken alapuolla
aihetta on murkinalle
sitten hetken lepäilemme
Timonkoski siintää tuolla
Kunhan tullaan Kattilahan
vedet irti päästää pahan

Timosen koskissa juuri
mutkissa ja pyörtehissä
mahdotonta pitää suunta
Inan miesten huono tuuri:
vene alle jäisen pinnan
maksoivatkin kovan hinnan

Jäistä ei nyt enää huolta
pitäkäätte keskiuoma
mutkissa taas ollaan tarkka
mennään aina sisäpuolta
Pysähdytään ennen noita
Hornanpesän kattiloita

37 Käymme vielä katsomassa

Käymme vielä katsomassa
millaisia kosken kuohut
mikä paras laskureitti?
Valtaisa on vesimassa
veneeseen poikittain jos heittää
pyörtehissä sopan keittää

Tehdään kuten suunniteltiin
Larsin kanssa mennään kaksin
Lasketaan siis pari kertaa
jätte tänne puoliväliin
tilannetta tarkkailemaan
ehkä rantaan ohjailemaan

Voimissansa koski pauhaa
pärskehistä syöksyy vene
hetkeksi esiin, häipyä sitten
toivottaen hyvää matkaa
Onnistunut ensi lasku
sen jo huomasi kivitasku

Ootte könkään kuninkaita
Timosenkin laskijoita!
Vaikka kuohui yli laidan
kostunut ei edes paita
Toinen lasku samaan malliin
turvaamahan lastin kalliin

38 Kattilahan tullaan kohta

Kattilahan tullaan kohta
Matti sekä Anders soutaa
Kosken voimistuva jyly
Täältä pyydystetään lohta
Kosken päällä ihmetellään
koskihaluja ei kellään

Vistin pojat laski kerran
vaurioita koki vene
Tynnyreitää etsiskeltiin
parin, kolmen tiiman verran
Vieritetään kosken ohi
laskemaan nyt emme tohi

Lämmin tyyni kevätilta
Pyöritystä helpottamaan
tasoitettu maastoon ura
paikoitellen lankkusilta
Tervaveneet kannettuna
uuteen matkaan lastattuna

Iltaivaas hämärtyvä
Hjulforsissa uudet kuohut
voimakas ei tämä koski
eikä ehkä kyllin syvä
Kierrä pohjakivet siellä
jos ne ovat matkan tiellä

39 Hjulforsiin on virstaa puoli

Hjulforsiin on virstaa puoli
parempi on jäädä tähän
Uistimia mulla kaksi
aamupalasta on huoli
Koskelle on virta auki
kaislikossa iltahauki

Lättäleuat unohdamme
toisenlaiset murheet meillä
vaarallisen eräseudun
rantarosvot seuranamme
Koskenniska paikka väijyn
kohtaammeko roiston häijyn?

Pensaista me saamme suojat
Köytettynä tervaveneet
joiden takaa tarkkailemaan
tunnistamaan kelmit, ruojat
Tiiman vahtivuorot jaamme
Sillä tavoin unta saamme

Pitkälläpä tämä kevät
Ranta täyttyy hiljaisista
matkamiesten rohinoista
Muuttolinnut visertävät
Kaislikosta säntää särki
keloo takoo palokärki

40 Havaintoja kulkijoista?

Havaintoja kulkijoista?
kuikka sekä pari sorsaa
veneitä ei senkään vertaa
Henrik kertko aivan toista:
neljä miestä ruuhissansa
koskenniska meille ansa

Vauhdin sinne tullessamme
kiihdytämme äärimmilleen
suuri nopeus sekä massa
ovat silloin puolellamme
Kohdatessa aivot eteen
syöstä yrittävät veteen

Aavistukset käyvät toteen
ruuhissansa kahden puolin
yrittävät reitin sulkee
työntämällä veneen eteen
ruuhen keula hörppää vettä
syöksyy kohden kielekettä

Kaksi miestä kuohuin mukaan
toinen ehkä hiukan tuttu
Strangin Eerik - ei kai totta
Pelastuuko heistä kukaan?
Toisen ruuhen eessä kivi
pirstaleita pitkä rivi

41 Pohjalaisten tappelukset

Pohjalaisten tappelukset
niistä kertoo kansansadut
Väkevä on Matti hurja
hällä oudot sattumukset
osannut ei tehdä mitään
lähetettiin Savoön itään

Astui sisään sepän pajaan
Lietsopa nyt aika lailla!
pani palkeen aivan halki
hiilet tuprahteli vajaan
lyöpä alasinta kerran
pölkky vajos sylen verran

Herrastaloon töitä teki
metsän puita pantiin hakeen
hevoselle liian raskas
kuormattuna halkoreki
Pani hevon puiden päälle
veti kuorman kotijälle

Mutta ahtaan riukuhilan
hajoitti kuin haapapäreet
toiset rengit pelkäsivät
päättivätkin tehdä pilan
Kaiva meille pihakaivo
Talttuuko nyt Matin raivo?

42 Unohdetaan hyvät tavat

Unohdetaan hyvät tavat
Pienen madon kokoiselta
kaivon pohjalla nyt näyttää
Myllynkiven pudottavat
koristaa nyt Matin kaulaa
pohjalla kas Matti laulaa

Mistä löysit rukin kehän
äiti tätä äsken käytti
Rengit haki kirkonkellon
pudottivat Matin päähän
vanhan kirkkohatun isän
arkiasuun oivan lisän

Syttyi sitten sota suuri
Matilla nyt kova nälkä
istahti hän mättähälle
mustikoita syövän luuli
olivatkin luotiloita
koristivat leipävoita

Matti siitä kovin suuttui
repi hongan juurinensa
viholliset sillä kaatoi
sotamiehet suohon juuttui
jäljelle jäi pieksunnauha
ikuinenko tuli rauha?

43 Mutkitellen Ähtäväinen

Mutkitellen Ähtäväinen
virtaa Lapforsia kohti
Siellä muutama on talo
väki tuskin kymmenpäinen
Tervaveneet laiturissa
Kustaa Strangin kievarissa

Vististä kas tervalasti
Aatu pisti teidät matkaan!
Runsaat vedet Ähtävässä
matka taittui rivakasti
yksi koski ohitettiin
rantaa pitkin pyöritettiin

Oli meillä ongelmainen
Savonjoen Eerik-roisto
onko tuttu näillä mailla?
Kaukainen on sukulainen
porttikiellon annoin hänle
haapioni ryöstäjälle

Onkin odotettu teitä
Emilia kertoi juuri
tänne tulee illansuussa
Ähtäväisen sankareita
Eiköhän jo mennä tupaan
iltapalan teille lupaan

44 Viitoitettu hyvin reitti

Viitoitettu hyvin reitti
tarvinnut ei tietä kysyy
Valko parhaan tien valitsi
majataloon meidät heitti
Perillä me saatiin nauraa
vaati eteensä het kauraa

Tässä haukattavaa teille
Meillä alkaa saunavuoro
tiiman verran löylyttely
totisesti kelpaa meille
Viikko pari taivasalla
irtoa liika saunomalla

Vastarannan kuuset, haavat
hehkuu ilta-auringossa
saunan luona koivun norkot
vihreämmän sävyn saavat
Jossain satakieli laulaa
joutsen venyttelee kaulaa

Herrain olta otan mukaan
sieltä tulevat jo naiset
puhtoisina neitokaiset
selänpesuun jäänyt kukaan
Sitä tässä vähän pelkään
käteni ei yllä selkään

45 Lisäköydet kiinnitimme

Lisäköydet kiinnitimme
tervaveneistä on huoli
Tarkkailevan kaksi miestä
haapiossaan havaisimme
Päätimme jo viettää yömmen
veneessä, se meidän työmme

Kuohuistakin ylös nousi
Eerikkimme, rantarosvo
ruuhet laski säpäleiksi
uutta venettä jo sousi
Saunomme vain pikaisesti
tervaveneillä on pesti

Aikonette Vermlantihin
viljelemään kaskimaita
Anna kertoi aikeistanne
Geflen kautta tie on lyhin
Parin viikon merimatka
saman verran länteen jatka

Otatteko Valkon mukaan?
Hankala on hevoselle
kahlittuna laivamatka
Niin ei toimi juuri kukaan
Matkakassaan ota noita
taalareita hopeoita

46 Palattuaan savutupaan

Palattuaan savutupaan
Kustaa tekee ehdotuksen
Jospa ostan Valkon teiltä
pitää huolta siitä lupaan
Pelto kasvaa heinää, kauraa
kevyesti vetää auraa

Kyytiin Kristianin veneen
mahtuu hyvin kolme teistä
Poikani myös Pedersöreen
kaupalle nyt joutuu meneen
Ostettava monenmoista
tavaraa nyt yhtä toista

Huomenilta kaupungissa
Ensin tehdään tervakaupat
Sitten Strangin kauppapuotiin
joka aivan naapurissa
tuhlailemaan taalareita
ostaan matkatarvikkeita

Teillä kävi hyvä tuuri
seuraavan jo aamun tullen
Ventus Fortis kaljaasimme
suuntaa Ruotsin Gefleen juuri
Merimatka maksaa vähän
ihastutte laivaan tähän

47 Majatalon kammareissa

Majatalon kammareissa
uni tulee nopeasti
Ilon sekä kauhun hetket
Savilahden pappilassa
verta vuotain alle lihan
ruumiskasan sisäpihan

Riemuittu on kesähäissä
tuskasteltu hallan viemää
nieleskeltty pettuleipää
matkusteltu talvi reessä
Vietettiinpä jouluyötä
tulipalo roiston työtä

Erik ottaa soihdun käteen
heittää tynnyreiden joukkoon
tulesa on tervavene
Matti hyppää oitis veteen
Savutuvan seinään osuu
näinhän käy jos liikaa hosuu

Korulipas nähtävillä
kauppahuoneen piirongilla
Saanko vihdoin kaulaketjun
rubiineilla säihkyvillä?
Kiitos sulle Matti kulta
suukon palkaksi saat multa

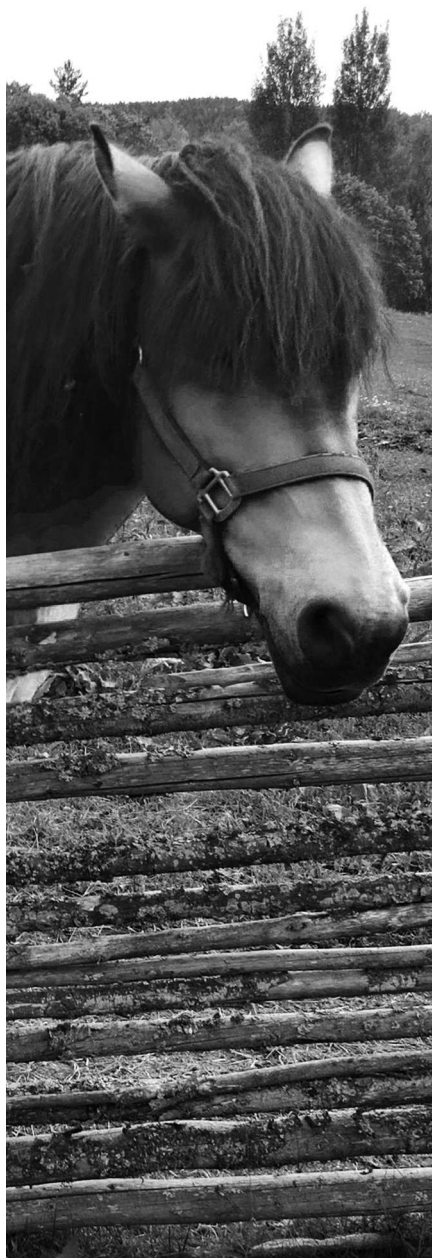
48 Keitetynä aamupuuro

Keitetynä aamupuuro
Matkaeväät laitettuna
Anteeksi jos kiirehdimme
ohi meni sadekuuro
Melkoisempa pitopöydän
edestäni tässä löydän

Paistettuja ahveneita
nauttii koko pöytäseura
Kustaalla on kangaspussi
täynnä riikin taalareita
Valko sekä rattaat tähän
yöpymistä perin vähän

Rannassa jo Vistin pojat
irroittaneet tervaveneet
Kristian myös haapiossaan
lähtövalmiina jo ovat
kiire, hoppu ei kai kellään
vielä Valko hyvästellään

Halataan ja taputellaan
vähän siinä itkeskellään
kostuu joka silmänurkka
tuskin tänne koskaan tullaan
Emme voineet ottaa mukaan
unohda ei sua kukaan

49 Antti haapion saa veteen

Antti haapion saa veteen
melalla sen matkaan työntää
Kristian käy soutajaksi
Emilia, Anna eteen
Astrid, Kustaa vilkuttavat
hyvää matkaa toivottavat

Aurinkoinen kevätilta
Ongelmitta tullaanTorppaan
Storholmenissa tauon paikka
Eväsleivät Astridilta
pian matkalaisten suissa
Pienet lehdet saaren puissa

Kymmenen on virstaa matkaa
Notbergs Flagan päätepiste
kanava ja kauppakatu
Heti täytyy matkaa jatkaa
tervalastin tarkastajat
heillä täsmälliset ajat

Pedersören saaristossa
purjein sekä melomalla
liikkuu täällä merikansa
Aivan tuossa tuokiossa
kanavan on tuossa suu
kaupunki jo hahmottuu

50 Satamahan tultiin juuri

Satamahan tultiin juuri
tervaerä tynnyreissä
vieritetään varastoihin
kaupunki on tämä suuri
kanavalla mereen asti
maailmalle joutuisasti

Vistin terva korkehinta
laatuluokkaa edustanee
huomenna se tarkastetaan
neuvotellaan kauppahinta
Starngin majatalo tuolla
aivan kanavan on suulla

Täältä huoneet porukalle
varasikin Vistin Henrik
ihastellaan näkymiä
ikkunoista kanavalle
kauppakadun sieltä näki
kovin herraskaista väki

Ei kai ketään kutsu peti
Aatu lupas illan maksaa
mitä tulee ruokaan juomiin
ulkosalle mennään heti
kauppakadulle ja syömään
paikat auki täällä myöhään!

51 Katu täynnä on puoteja

Katu täynnä on puoteja
valikoimat hämmästyttää
kotimaista, ulkomaista
lautasia ja kuppeja
tarvekaluu, koristeita
arkipukuu, hepeneitä

Henrikipä neuvon keksi:
vertaile ja tutkiskele
kysy hintaa, silti jätä
hankintasi huomiseksi
Kuuluu laulu, soitto helää
rantakatu taasen elää

Lähde suuntaan rantakadun
siellä kelpo ruokapaikka
Kauempana muuan mies
piiloon alle huopahatun
Häntä tuskin kaipaa kukaan
purjelaivallekaan mukaan

Tässä menu mannermainen
kunnon pihvi lisukkeilla
kevyempi vaihtoehto
oululainen meritaimen
Viiniä saa monenlaista
olut lienee kotimaista

52 Makumieltymykset eri

Makumieltymykset eri
naiset ottaa lohta viintä
miehille käy pihvi olut
Ruotsalaisen napanderin
tarjoilija snapsit tuopi
miehet nopeaan sen juopi

Ilta kuluu rattoisasti
Ainoa ja Emiliaa
viedään tanssilattialla
lähes valomerkkiin asti
Aikaisin on aamiainen
kiire päivä samanlainen

Ehdimmekö kenties käydä
Pedersören kirkkomaalla?
Siellä monet sukulaiset
haluaisin haudat nähdä
viime hetki tämä meille
jättää hyvästejä heille

Siellä Aatu Vistin isän
viimeinen on leposija
Virstan matka mäen päälle
aamulenkkiin pieni lisä
Pitkäksihän venyi ilta
nukun melkein seisovilta!

53 Tuhkanauris, aamupuuro

Tuhkanauris, aamupuuro
silakoita, leipää, voita
Henrik kertoo ohjelmasta
ohi meni sadekuuro
mäkinen on aamulenkki
levähdykseen kirkon penkki

Hautoja on pitkä rivi
Lahonneina puiset ristit
säilyttävät salaisuuden
mistään erotu ei nimi
Tarvittaisiin opastusta
tuolla onkin kaapu musta

Yläjuoksulta me tultiin
tervalasti mukaanamme
sukumme on rannikolta
monet tuotiin tänne multiin
Vistejä ja Spangareita
löytyisikö täältä heitä?

Tietoni on puutteellista
itse myöskin uusi täällä
tarvittaisiin hautakartta
paikkatieto vainajista
Mennään kivikirkkoon sisään
kertomukseen hiukan lisään

54 Onhan täällä meitä monta

Onhan täällä meitä monta
sukujuurtaan etsimässä
Löytyneekö sitä koskaan?
Usein lienee mahdotonta
talvisin kun maa on jäässä
kirkko sadan virstan päässä

Evijärven Hautasaari
siellä talven yli lepää
moni syksy-yönä kuollut
sieltä saikin moni vaari
taikka mummo pysyväisen
leposijan kylmän jäisen

Vaeltelu kirkkohaassa
oli tosi rauhoittavaa
kuinka taivaalliset henget
leijui koivikossa maassa
Jännittävä tämä retki
kohtaamisen aito hetki

Mietin usein mikä reitti
johti meidät Savilahteen
sieltä sitten Mutkajoelle
aina Pedersöreen heitti
Minne polku täältä johtaa
keitä huomenissa kohtaa?

55 Vai Geflen taa syviin metsiin

Vai Geflen taa syviin metsiin
Onko teillä muuttopassit?
Sellaisista kuultu mitään
onneamme tultiin etsiin
Savilahden pappilasta
papereita saatiin vasta

Kastamiset, vihkimiset
kirjas Hannu Mikonpoika
antoi meille matkallemme
tiedot niistä viralliset
Kirjoitetaan muuttopassi
jolla pääsee Gefleen asti

Pieni hetki siinä menee
pappilahan tulkaa mukaan
tuossa mulla kirkonkirjat
kaivan lähtötiedot esiin
Perheelle vain passi yksi
helpommin saan merkityksi

Kolme teistä ensimmäisen
muuttopassin haltijaksi
Anders, Emilia, Antti
Matti sekä Anna toisen
Hyvää matkaa Vermlantihin
mihin sitten menettekin!

56 Palataan jo kaupparantaan

Palataan jo kaupparantaan
tarkastajat arvioivat
Vistin tervan kuuluvaksi
ylimmäiseen laatuluokkaan
tervan hinta nousemassa
kiitteleepi Aatun kassa

Räknättynä tervalasti
Aatu lupas palkkaa maksaa
Henrik kaivaa plakkaristaan
ison pussin rivakasti
suuri kiitos palkka teille
käyttöä lie taalareille

Käydään sitten satamassa
siellä oottaa Ventus Fortis
huomenna lie lähtövalmis
matka Gefleen alkamassa
Kaipa tilaa löytyy meille
Ruotsin maalle lähteneille?

Kävipäs nyt teillä tuuri
monta Ruotsiin menijöitä
suosittu on kaljaasimme
luksushytti vapaa juuri
mutta ehkä kallis teille
Ei se haittaa, sopii meille!

57 Ostan kultaa kullalleni

Ostan kultaa kullalleni
Annallensa oven avaa
tässä liike kultasepän
Anna hämillensä meni
sormuksia monenmoista
valitaanko joku noista

Rannerengas, kaulaan kivi
korvakorut aivan somat
pistetäänkö helmet kaulaan
somitusta pitkä rivi
vaikka kaikki tästä mukaan
kauniimpi ei teitä kukaan!

Sormuksista tahdon kiittää
Ehkä joku toinen kerta
tullaan valitsemaan uutta
häikäisevää teillä riittää!
Kilisee nyt kaupan kassa
Matti maksaa hopeassa

Vaatekauppaan sarkakansa
otti takin kevyemmän
jalkaan sirot kesäkengät
ulos hellepaidoissansa
Kostyymit kas uusiin vaihtui
kaikki silminnähdän laihtui

58 Parempaa et täältä löydä

Parempaa et täältä löydä
hyvin kuulu ruokapaikka
suosittu on, aina täysi
sehän kapteenin on pöytä
ruokaillaan siis kanavalla
aivan tervasoituin alla

Haudutetun hirvenlihan
kantaa pöytään tarjoilija
korvasienimuhennosta
Pedersörestä on ihan
Kastikkeena sulaa voita
tarvitsee vain lusikoida

Onpa tämä maittavaista!
Toki meillä joskus saatiin
paisti metson taikka teeren
survottuna puolukkaista
Hyvät muistot elämässä
kyynelehtimässä tässä

Nostan maljan Savonjoelle
Strangeille ja Pankareille
jokirannan sankareille
sekä tietysti myös meille
ehkä Eerikille vähän
lopettaisi kiusan tähän

59 Aikainenpa aamuvelli

Aikainenpa aamuvelli
itse saatte pöytään kantaa
Henrik puuhaan hoputteli
jälkiruoka karamelli
pitäis auttaa moneen vaivaan
varsinkin kun mennään laivaan

Tilasin ma rattaat rantaan
teidän matkatavaroille
mukavampi aamu teille
ette joudu niitä kantaan
Aatulla on pitkä lista
täyttyy rattaat ostoksista

Hetken päästä satamassa
päättynyt laivan lastaus
sitten matkustajain vuoro
kulkusiltaa laskemassa
kapteenimme elegantti
laivaan ryntää ensin Antti

Arvatenkin Vistin sakki
tervehtii Pehr Anderssoni
olen teidän kapteeninne
tuolla heiluu Larsin lakki
matkaan teitä saattelevat
kotimatkaa puuhailevat

60 Hyttinne on kajuutassa

Hyttinne on kajuutassa
peräpäässä paarpuurissa
seutatkaapa laivapoikaa
laivamatka alkamassa
lähtöhetki olkaa siellä
kannella vain ootte tiellä

Pilliin puhkuu kansivahti
törähtää jo laivan torvet
irtoa paatti laiturista
ripeää on lähdön tahti
tarvitaan nyt ruorimestä
ettei eksyttäisi tiestä

Nostettu on purjeet suuret
Ventus Fortis etenee nyt
mukavasti myötäisessä
vauhdin takaa pohjoistuulet
Jaettuna makuusijat
kassejaan jo availivat

Ovella on laivapoika
vesikarahveja tarjoo
Tervaa tuotiin Savonjoelta
Minä Hannu, Pehrin poika
jotain kuulinkin jo teistä
mustan kullan mestareista

61 Avomeri edessämme

Avomeri edessämme
tarjoamme illallisen
meriteeman mukaisesti
iltayöstä messissämme
perinteitä laivaan luomme
Wellamolle maljan juomme

kalastajat laivaan soutaa
vähän ennen illallista
talojensa rakenteluun
meiltä hirsilastin noutaa
Tuorettapa kalaa heiltä
loppunut se onkin meiltä

Siellä oudot kivireitit
jonkinlaiset labyrintit
viikinkien lie tekemiä
neitsyttanssi, kevätleikit
ehkä vanha uskon riitti
neidot pojat yhteen liitti

Vuosi sitten samaan aikaan
neitokaiset nuorukaiset
kalliolla tanssi siellä
kysyin syytä tähän taikaan
Siellä aina tämä pulma
kohtalona meri julma

62 Tasaista on meno laivan

Tasaista on meno laivan
esittelen kaljaasimme
olemme nyt kajuutassa
messi keskellä on aivan
päällystö ja matkustajat
täällä myöskin asustavat

Käymälä- ja pesutilat
ulkokautta niihin mennään
laivan peräpäässä sitten
miehistömme makuutilat
lastiruumaan pääsee tästä
kiellän sinne menemästä

Vaarallista pimeässä
tavaraakin sikin sokin
pahasti voi kompuroida
kuten aina elämässä
varoita ei koskaan liikaa
neuvoi emäntäkin piikaa

Ehkä päivälevon hetki
viime yö jäi lyhyeksi
laiva keinuttaisi uneen
mieluisasti alkaa retki
ulkoa viel jotain kuulen
huminoita ovat tuulen

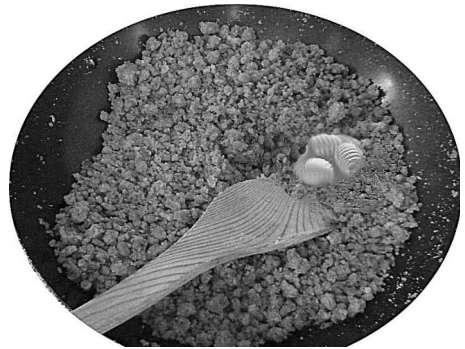
63 Matti herää ääniin laivan

Matti herää ääniin laivan
suuri luoto onkin tuossa
kymmenen on sylen päässä
melkein vieressä siis aivan
herättelee oman sakin
vetää ylleen kesätakin

Katse siirtyy kallioihin
kivitarhaan jättiläisten
voisikohan tästä mennä
neitsyttanssin kiemuroihin
joku vene tänne tuokaa
kokki menee tekeen ruokaa

Matti hyppää kyytiin mukaan
Annan seuraksensa ottaa
lähestyvät kivikehää
tätä et kai arvannutkaan
Anna keskelle jo entää
Matti tanssahdellen lentää

Ankeriaan paistaa kokki
padassa kas mutti kypsyy
Annansa jo Matti löytää
kokin vieressäpä lokki
takoo ankeriaan päätä
kansa ihastelee säätä

64 Orkesteri paikoillaan, kuoro tänne tuotakoon

Orkesteri paikoillaan, kuoro tänne tuotakoon
Neitsyttanssi Juulian luodolla nyt alkakoon

Silmät neidon sidotaan, labyrinttiin kulkemaan
löytäneekö perille, sitä tässä arvaillaan

Piiritanssin keväisen, aloittavat neitokset
Juulia nyt varpaillaan ottaa ensi askelet

Nuorukainen Joonatan silmillensä liinan saa
Vasemmalle, oikeaan kannustetaan Juuliala

Laulussansa kuoro tää nuorta lempee ylistää
karkeloihin yhtykää, onhan parhain kevätsää

Neitsyemme perillä kivinurkkaan kumartuu
sulhoansa odottaa hymyilevä punasuu

Meripoika ihmeissään mistä löytyy polun pää
Yksi kivi siirretty, kompa taisi yllättää

Neitotanssi keväinen, ikuisesti muista se
varsinkaan et oikaise, seinän yli hyppaile

Missä neitsytkammio, jaksaneeko yrittää
löytäneekö perille, salaisuudeks ehkä jää

65 Tuskissansa Juulia omaa kultaa odottaa

Tuskissansa Juulia omaa kultaa odottaa
Alkuun palaa Joonatan, uudestaan hän aloittaa

Sääntöjäkö rikotaan, seinän yli loikataan
Aihettako nurinaan? Tänne tultiin tanssimaan

Simeoni muistuttaa, tanssissa ei oikaista
vaikka mikä tilanne, sääntö koskee jokaista

Joku kiven liikutti, itse taisit siirrellä,
kivipolun sulkea, oman reitin piirrellä

Rangaistuksen tästä saa, kertoo vanha tarina
aaltoin alle hukkui hän, harha-askel palkkana

Saivat viikon onnea, Joonatan ja Juulia
Kalastamaan lähdetään, odotellaan tuulia

Liian kova myrsky nous, horjahteli venemies
nuori sulho Joonatan laidan yli kukaties

Luokse neidon surevan Simeoni kiiruhtaa
Sinun syytä tämä on, Juulia nyt tuhahtaa

Neitotanssiin kerran viel odottelee Joonatan
Tiedetäänkö kuolinsyy? Suru mursi Juulian

66 Laivallensa palaamassa

Laivallensa palaamassa
kokki, Anna sekä Matti
Anders ihmeissänsä huutaa
Antti ei oo punkassansa!
Veli päähänsä saa tuuman
avaa oven lastiruuman

Aivan perällä hän kyykkii
varoiteltiin liikkumasta
pimeydessä mahdotonta
ruuman portailla nyt nyyhkii
kansimies kas pyysi alas
ruumassa on ryhävalas

Avas oven lastiruumaan
johdattaeli lastin taakse
sitte itse häipyi ulos
jätti pimeään ja kuumaan
Näetkö kansimiestä täällä?
Tuolla istuu arkun päällä!

Eerikin nyt Matti huomaa
tuokaa heti kuultavaksi
kiistää kaiken kiusaamisen
Onko tätä luojanluomaa
kestettävä joka päivä
pahansisuihin on, räivä

67 Houkuttelit Antin ruumaan

Houkuttelit Antin ruumaan
Ei se ihan siten mennyt
poika pyysi aivan itse
päästä sinne tutustumaan
Kannen pesuun kiire mulla
mukaas hetkeksi voin tulla

Pimeään sä minut jätit
suljit kaikki kansiluukut
sekä lastiruuman oven
isäänikin vielä sätit
Sanoihis en luota aivan
aamulla saat jättää laivan

Kermaisena korvasientä
savustettu ankerias
sipuleita, omenoita
karpaloita, kalalientä
pohjalaista pataruokaa
muttipata pöytään tuokaa

Kiehuvaiseen veteen tuoppa
karkeata ohraa, suolaa
veden siitä haihtuessa
keskelle tee pieni kuoppa
kirnuvoita siihen laita
kumma jos ei tämä maita

68 Pätkä kalaa lautaselle

Pätkä kalaa lautaselle
käärmettäkö tässä syödään
aivan tuntematon mulle
hivutanko lattialle?
Atlantilta kauas tänne
uivat jokeen Ähtävälle

Kippis Venus Fortisille
kiitos pöytäseurueelle
viikko tässä vierähtänee
päästä Geflen laiturille
Herrain olutta on tässä
illallista kyytimässä

ruoka maistui, täytti mahan
kiitoksen saa laivan kokki
Vaasassa pian laiturissa
vielä ehtii nukkumahan
hytissä nyt oottaa peti
uni silmään tulee heti

Sikeästi kuten tukki
tuli nukutuksi tässä
kaikenlaista uneksinkin
kuorsasin kuin tuvan rukki
kehrätessään hurstilankaa
metsätöissä vedin rankaa

69 Ventus Fortis kohti Vaasaa

Ventus Fortis kohti Vaasaa
myötäinen on sivutuuli
puupenkeillä luona skanssin
Eerik käsiinsä nyt nojaa
rohtuneet on kasvot sillä
peittelempi kämmenillä

Luulevatko kelmit Savon
että periksi mä annan
eipä koskaan sanon minä
uuden laivan kyytiin tahon
Tämän pelin aion voittaa
loppufanfaaritkin soittaa

Taisi olla tammikuuta
koputtelin Aatun oveen
istuin miestä vastapäätä
savusaunaan leppäpuuta
voisin tehdä sylen kaksi
halkoa ne sopivaksi

Kunnioitan yritystä
kokemukset joita kuulin
Heikiltä ja Martinilta
herättävät epäilystä
Sahailepa rangat tästä
mittatikku kyynärästä

70 Aikaa annan siihen päivän

Aikaa annan siihen päivän
rakentele siisti pino
yhtään ei saa olla vino
palkkaa maksan yhden leivän
aamiaiseksi papukeiton
ladon nurkaan annan peiton

Talsin kohti ladon nurkkaa
kaivautumaan heinäkasaan
Aatu vanha kitupiikki
pirttiä ei tarjonnutkaan
Paska homma aatun pesti
tuossa heinäin alla lesti

josta hetken helpotusta
Huomenna sen puheeks otan
Käyttämätön savupirtti
nokinen on, kiuas musta
Rangat pätkin kyynäriksi
savolaista suosin, miksi?

Taitaa olla Strangin mailla
Ladon nurkka, kasa heinää
vaihtaisinkin hirsiseinään
Eniten oon sitä vailla
mutta jos ei mulle anna
tulen ruuaks voisin panna

71 Voimani kas vähenevät

Voimani kas vähenevät
vettyneitä kuusirangat
raskaampia koivun rungot
sahailuun tais mennä kevät
Tienestiä jäinkin vaille
taidan muuttaa ulkomaille

Lokit seuraa purjelaivaa
aamun valjetessa herään
teljettynä siivouskoppiin
lähestytään juuri Vaasaa
Mustasaaren satamassa
koppalakit oottamassa

Torille on kivenheitto
Vaasaan saavuttihin juuri
ilmoittelee laivapoika
suosittelen nokkoskeitto
sekä kananmuna osta
paljon se ei teille kosta

Kivikyrka tässä nära
Marialle omistettu
pyhät kuvat vaikuttavat
mina vänner mycket kära
Korsholmslottet aivan tässä
ehditte vain kääntymässä

72 Osta pari kalankuvaa

Osta pari kalankuvaa
viehekoju laiturilla
kevyt jatkovapa hyvä
koukkuja ja kohoo, siimaa
kalaan Antilla on mieli
esteenä ei ruotsinkieli

Kun me tullaan syviin metsiin
puhkuu Antti intoo täynnä
jokivesiin Vermlantihin
lähden suurta kalaa etsiin
suuren koukun vielä ostan
jättihauen pöytään nostan

Lähtee vene laiturilta
täysin purjein ulapalle
myötäistä on mukavasti
nopeasti saapuu ilta
hytteihinsä palaa väki
kohta uniansa näki

Erik selittelee matkaa
paha tarkoitus ei hällä
autoin poikaparkaa vähän
Gefleen pitäisi minun jatkaa
lipun ostan Katarinaan
tuhlaa rahaa en nyt viinaan

73 Etteköhän sinne sovi

Etteköhän sinne sovi
sanoi äiti, meitä työntää
edellänsä kiukaan taakse
Avatkaapa torpan ovi
tässä joukko tavaroita
isäntä ei tartte noita

Meillekin ne turhaa kamaa!
Kuistillalla on vaatemytty
sekä kehnonlaiset saappaat!
Katariina oven avaa
Iltapäivän murhe täyttää
synkeältä elo näyttää

Oksanhangassa on hauki
Emilia, tule tänne
Anders näyttää kangaspussin
jonka suu on hukan auki
sisältö on kyllä julma
tuossa Topin silmäkulma

Veriset on hiukset tässä
kirkaisen, ei ääni lähde
mihinkään ei liiku käsi
vieläkö oon elämässä
itseäni katson tuolla
olen täysin ulkopuolla

74 Istumahan reunan puolla

Istumahan reunan puolla
hivuttautudun vähitellen
voisko vielä maata hiukan
kauheaa ois tähän kuolla
mukavampi muisto tässä
uutispuuro kypsymässä

Luulin tämän unohtuneen
sekoittelen puuropataa
jalka keinuttelee kehtoo
vaivun itsekin nyt uneen
Antti kalastaja nukkuu
ulkona jo käki kukkuu

Laiva keinuu satamassa
Närpes sanoo laivapoika
varsågoda mennä ulos
kyläkierrös alkamassa
Kivinen on kirkko täällä
aivan tuossa mäen päällä

Antille ja kavereille
keksitty on muuta puuhaa
perustettu solmukoulu
tarpeellinen seiloreille
tärkeää on köyden käyttö
taidoistanne saadaan näyttö

75 Jäimme kauas laiturilta

Jäimme kauas laiturilta
tuuli viipyy pohjoisessa
matalalla veden pinta
jyrkkä hiukan lankkusilta
köysikaide apunanne
varmistamaan kulkuanne

Kivikirkko mäen päällä
parisataa vuotta vanha
krusifiksiveistos vanhin
esineistä lienee täällä
Savo kas haastanette
Hannu-papin tuntenette

Teimme töitä pappilalle
Hannu meidän vihkipappi
Savilahti taakse jäi kun
muutimmekin Pohjanmaalle
Tietänetkö Hannun tästä
nykyisestä elämästä?

Jotain siitä taisin kuulla
kestänyt ei murheitansa
hankki tukevata nuoraa
toistettu on monen suulla
yksinänsä siellä kuoli
viime potkuun kaatui tuoli

76 Saaristossa monta saarta

Saaristossa monta saarta toisiansa katselee
ulkosaaret kohtaa tyrskyn sisimpiä suojelee
ehkä kaipaavat hiljaisuutta, joku tuulta kuuntelee

Vaarilla on pieni saari mökissänsä asustaa
tilaa siellä tosi vähän eipä tarvi kalustaa
tuttuja on omat polut hiukan ehtii kalastaa

Kaupungissa kävi kerran antoi lehteen lausunnon
sanoi tietävänsä miksi moni on niin onneton
kavereita monta sataa kaikki silti yksin on

Saaria me ollaan täällä yksinämme taistellaan
joku ottaa tyrskyt vastaan toiset antaa olla vaan
joku ryöstää kaiken hyödyn siitä häntä palvellaan

Asumaton pieni saari merellä on yksinään
sinne haluaisin mennä lähdetäänkö etsimään
kauas ei nyt tarvi mennä sydäimestä löydetään

Äärettömyys imee mukaan liekö aivan ajaton
avaruutta ikuisuutta saarellani tässä on
iltaan tähän pimenevään sytyttelen nuotion

Matti aivan hämillään nojailee nyt reelinkiin
ajatukset sekaisena katse siirtyy kummeliin
joku merimerkin teki jouduttaisi ei haveriin

77 Perämiehen ohjeet hyvät

Perämiehen ohjeet hyvät
purjeet nousee kääntyy ruori
Björneborgiin matka alkaa
laiturista etääntyvät
Antti parhaat solmut teki
perämies näin hehkutteli

Tehdään tilaa kuunarille
Katariina nimi laivan
Vaasassa me tavattihiin
pyrkimässä laiturille
Kapteeni kas huomaa tutun
kansimiehen harmaan nutun

Sanaakaan ei Andersille
tuskin häntä huomasivat
ehkei matkustakaan hän
Närpesiä pidemmälle
Lokit kirkuu aamuyössä
perämies ja kokki työssä

Ohitamme Rapsöön juuri
ennen oli karjalaidun
täällä pysähtyvät laivat
satama on tänään suuri
Tavaraa on Euroopasta
nykyisin myös Aasiasta

78 Tullaan Kumo-joen suuhun

Tullaan Kumo-joen suuhun
oikein karhukaupunkihin
tallustaako otsot siellä
meillä luotto kallopuuhun
säästyisipä sontareisi
kunhan kallon puuhun veisi

Tänne eivät ohtot riitä
sisämaassa saattaa olla
käsitöitä täällä tehdään
torillamme myydään niitä
Huomaatteko laivahylt
karikkoiset vedet tylyt

Kymmenisen virstaa matkaa
Ulfsbyn vanhaan kaupunkihin
ennen pääsi laivoillakin
veneellä voi sinne jatkaa
hiekkasärkät vaeltavat
ongelmia aiheuttavat

Perämies nyt ohjeet antaa
käännä keula kohden merta
satama on luona torin
kiinnitytään Kumon rantaan
Värikäs on kauppatori
sellainen on Suomen Pori

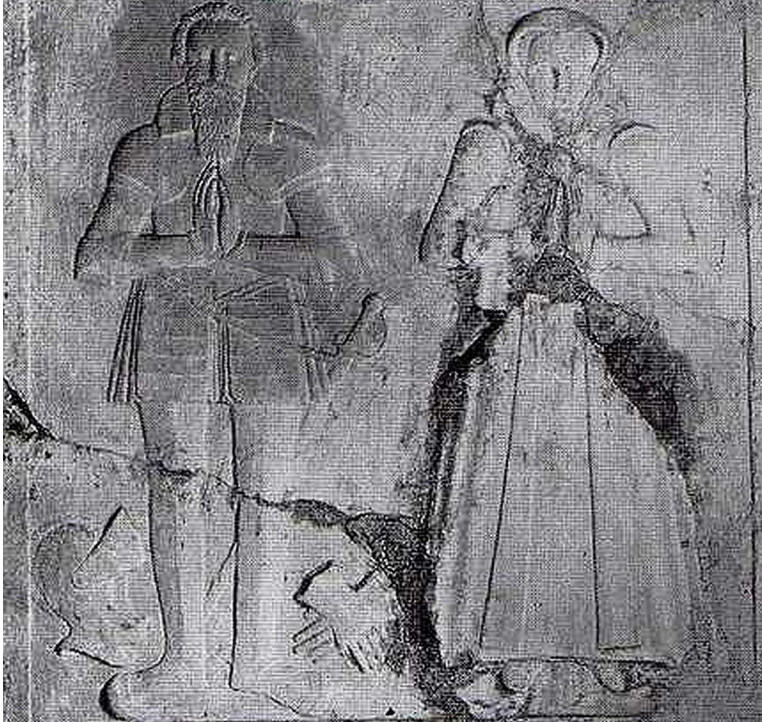
79 Paistettua nahkiaista

Paistettua nahkiaista
aamiaisen yllätystä
tarjoileepi laivan kokki
hyvää kotimaista maista
Kananmuna leivän päällä
porukalle maistuu täällä

Kivikirkko rakennettiin
kolmensataa vuotta sitten
Kumo-joen rantaan nousi
Olaville pyhitettiin
Täällä hauta merkkimiesten
monen sodan sankareiden

Aikainen on aamuhetki
lähtemässä suuri sakkii
kapteenikin mukaan lähtee
Ulfsbyn kirkko, veneretki
Matka kestää tiimaa kuusi
illalla jo matka uusi

Gödik Fince yksi heistä
Savon linnan haltijana
ratkaisi hän nuijasodan
Eri mieltä moni meistä
nuijasota kansanmurha
ihmislahti aivan turha

80 Monta vuotta on jo siitä

Monta vuotta on jo siitä
kun sai Kyötikältä viestin
Sunniemessä olis paikka
kartanossa hoitotyötä
Äksy mies on vuoteen oma
työkeikka ei mikään loma

Helpotus kai jollain tapaa
oli miehen lähdön hetki
kartanoon kai voisi jäädä
toisaalta hän oli vapaa
kimpsunsa hän sieltä keräs
muuttolupaa Ruotsiin penäs

Björneborgin satamassa
Matildalla ongelmana
puolisoa tarvittaisiin
sitä tässä oottamassa
Eerikiltä sama puuttu
kihlpariksi he muuttuu

Päivää, Eerik Pohjanmaalta
kaskeamaan Ruotsiin aion
Matildahan minä tässä
tulen tuolta Savonmaalta
yhteinen on meillä mieli
sujuu vaikka ruotsinkieli

81 Anders tuohtuneena hiukan

Anders tuohtuneena hiukan
saapuu Ulfsbyn reissultansa
ketkä onkaan sankareita
lausui kommenttinsa tiukan
hirsi- sekä lankkulasti
laivaan nousee rivakasti

Anders, sopisiko teille
saatte hyttiin kavereiksi
Mikon perheen Mikkelistä
tosi tärkeää ois heille
Ehkä ovat teille tutut
yhteistä on Savon jutut

Paasosenko Mikko tässä
sama meillä lienee suunta
ensin lahden yli Gefleen
Vermlantihin menemässä
kuulin Hannun kohtalosta
mielialaa ei se nosta

Kansilasti meillä tiellä
Oolannissa pysähdymme
pappilaa kai rakennetaan
kehnoja on hongat siellä
kannella myös vähän tilaa
tämä purjekoulun pilaa

82 Kuusitoista vuotta siitä

Kuusitoista vuotta siitä
rekimatka Pohjanmaalle
paljon meillä kysyttävää
ilta ei kai aivan riitä
käydään hytti katsomassa
sitä monta jakamassa

Antin ylävuoteen alle
mahtuu Lotta sekä Paavo
heidän viereen sitten hyvin
oma vuode vanhemmille
yöllä ilmaa saadaan tästä
takaseinän räppänästä

Mietin miten jakselivat
Lyydia ja Mikaeli?
Katovuodet seurasi toistaan
Hannua he auttelivat
Sitten loppui Hannun piina
samoin kuoli Katariina

Onko heillä monta lasta?
Kaksi poikaa sekä tytär
apua siis talon töissä
tuloa myös puolukasta
hevosella saavit veti
torikauppaan, sillä eli

83 Iltapäivä aurinkoinen

Iltapäivä aurinkoinen
Kumojoelta päästiin ulos
Räpsö tuossa laivan eessä
satama on suuremmoinen
maihin joitain laatikoita
laivaan silakoita, voita

Matka jatkuu hetken länteen
eessä laaja Selkämeri
sininen on iltataivas
aurinko jo laski mereen
joku tähti loistaa yllä
Otavakin löytyy kyllä

Matkalaiset hyttiin palaa
lounas laivan uusi suunta
kepeää on laivan meno
Oolantiin näin tullaan salaa
saavutaan jo Hammarlantiin
Lokit kirkuu siihen malliin

Kuulin kutsun säveleitä
Anders innoissansa puhkuu
kokki kelloansa soittaa
aamiainen oottaa meitä
Toiset vasta heräilevät
vaatteitansa keräilevät

84 Kapeahko salmi johtaa

Kapeahko salmi johtaa
Hammarlandin kauppapaikkaan
neljä sataa vuotta sitten
tulijoita lahden takaa
kallioita asuttivat
kivikirkon rakensivat

Kauemmaksi rantamista
kylä jäänyt, väistyi meri
matkustajat kalliolle
laskeutuvat kaljaasista
laiturilla savusiikaa
houkutusta aivan liikaa

Kirkko Pyhän Katariinan
kalliolla hohtaa tuolla
kirkkoherra siellä kertoo
tyttö kesti monen piinan
vastusti hän keisaria
kristittyjen vainoojia

roviolla poltettiin
tarttunut ei tuli lettiin
sidottiin teilipyörään
kosketus sen hajoittikin
teloitus kas vasta toimii
pyöveli pään tytön poimii

85 Kuten huomaat, seinät oli

Kuten huomaat, seinät oli
koristettu köynnöksillä
henkilöistä yksi kuva
tässä Juudas-apostoli
Jeesuksen on velipuoli
Araratissa hän kuoli

Lävistivät rautanuolet
monin tavoin kidutettiin
ristinpuulle naulittuna
survaistihin ulos suolet
Tapaukset toivottomat
suojelusta odottavat

Mikä teitä viivytteli
Gefle meitä taitaa oottaa
kysyy kapteenimme heiltä
Nähtiin Jeesuksenkin veli
kiharalta tukka näytti
kaapuansa yllään käytti

Uusi suunnitelma aivan
Perämiehen kanssa tehtiin
Eckerö nyt kierretäänkin
myötäiseen vie tuuli laivan
Riippuen nyt merisäästä
perillä jo päivän päästä

86 Eessä meri karikkoinen

Eessä meri karikkoinen
kierrettävä etelästä
pohjoisessa toinen uhka
matalikko pirunmoinen
Kapteenilla huolta riittää
jatkoks voisi tämän liittää

jalaspilvet taivahalla
soutelevat meitä kohti
tuuli yltyy, kuohuu meri
kohta sataa kaatamalla
ruumaan suojaan kansilasti
toimittakaa rivakasti

Hytteihinsä pakeneepi
matkustajat kaljaasissa
laskettu on isopurje
laivan kantta huuhteleepi
sylenkorkuisena tyrsky
laivaan tarttuu ukkosmyrsky

Paikka monen haaksirikon
pinnan alla kallioita
kierrämmekin vasemmalta
Märketin, tuon matalikon
Ehditääkö väistää näitä
keulan eessä vaahtopäitä...

87 Oikealle nopeasti

Oikealle nopeasti
myöhäistä lie suunnan vaihto
törmäystä ei voinut välttää
keula ryskää karmeasti
perämies nyt ruumaan ryntää
Kyllä tällä merta kyntää

onhan siellä aukko kyllä
korjataan kun meri tyyntyy
uskon että köli säästy
vika vesirajan yllä
Ongelmana meillä silti
miten päästää täältä irti

Varalankut kiinnitämme
varauduttu ollaan tähän
paikkailemme vaurioita
riveellä ne tiivistämme
Luodolla on parrun pätkeä
vääntämään kuus riskii jätkää

Ruuman lasti kohti perää
miehistö ja matkustajat
kevenee jo laivan keula
riittänee kai tällä erää
Ohi ovat öiset murheet
nostakaa jo laivan purjeet

88 Merikartta kapteenilla

Merikartta kapteenilla
siinä Örskär merkittynä
poukamaan sen yöksi jäämme
paras näillä seutuvilla
aamiaisen jälkeen hetki
yllätysten luontoretki

Tasaista taas meno laivan
tullaan jo Örskärin salmeen
nukuttu ei viime yönä
kaikki unten mailla aivan
Anna, Matti Vindalassa
koskea on laskemassa

Pienoinen on tukkilautta
vesimassat vievät syöksyyn
Mutkajoen kuohut tässä
pyöräyttävät pohjan kautta
Mereksi kas vaihtuu joki
seikkailun he toisen koki

laiva kallistuu taas hiukan
meri syöksyy sisään messiin
Matti tarttuu laivan ruoriin
käännöksen näin tekee tiukan
Matti, miksi puristelu?
Annasi ei mikään lelu!

89 Joku oveen koputtelee

Joku oveen koputtelee
tulkaa ulos kapteenilla
kerrottavaa ohjelmasta
laivapoika hoputtelee
Saareen mennään hetikohta
luontoretki, sitten lohta

Valitan ei laskusiltaa
veneellä saa soutaa rantaan
lähellä on rantaniittu
täällä vietämmekin iltaa
merilinnut kallioilla
orkideat tuoksuu soilla

yksi ääni yli muiden
tunnistatko tämän lajin
kuuluu yli soisen niitun
matalien rantapuiden
kallioita nyt välttäkää
häiritä ei saa pesintää

Matti, Anna astelevat
saaren rantaa äänen suuntaan
polku johtaa lammen rantaan
Kenkäni kas kastelevat
Etkö yhtään minuu kannan
utelee Pankarin Anna

90 Kuljen nyt Örskärin rantaa

Kuljen nyt Örskärin rantaa - väsyn, kulta minut kantaa
Kevät, ehkä on jo kesää - rantaan linnut tekee pesää

kämmeköiden tuoksu huumaa – sammakoita, Matti tuumaa
lokit tiirat kalastavat - pääskyt peipot kujertavat

pahoinpa taisit lyödä pään – ystävä täysin hämillään
Aah... Tempus adest floridum - surgent namque flores... Pum

Siel neito leijuu klerkin luo – kas ilkosillaan tanssii nuo
minne haluaisit mennä – lammen taakse oitis lennä

Jalkoihisi polvistuisin – rantaan palata jo voisin
syömään kokkipojan ruokaa – Matti ihmeissänsä huokaa

nimi saaren ehkä muoto – miltä näyttää tämä luoto
Matti, pääsi tuskin puuta – eikä edes umpiluuta

sehän on kuin korvalehti – lokit kertomaan sen ehti
perämies näin vihjeen sorvaa – kosketellen omaa korvaa

91 Missä latinata opit

Missä latinata opit
puhumisen lahjat sulla
pitää olla varvainen
jottei tutuks tyrmän kopit
poikkeava ei saa olla
noidat palaa roviolla

Poristapa ostit kankaan
myytävänä kirjojakin
kuviakin oli noissa
niissä vaatteita ei lainkaan
Saat maalliset laulut tästä
hengen tuotteen etelästä

sujauttikin vihon pakkaan
iltalukemista heille
ehkä kerran langenneille
opetukseks teille nakkaan
hengellinen ilo taivaan
toimii tuskaan sekä vaivaan

ilennyt en kirjaa näyttää
salaa katselin ma hieman
latinaa ja ruotsin kieltä
tuskin kaikki normit täyttää
alaston on totuus siellä
irvokastakin en kiellä

92 Latinaista teksti siellä

Latinaista teksti siellä
miehet naiset ilman paitaa
kirmaamassa ahon laittaa
sama sitten ruotsin kiellä
Kevät riehuu rinnan alla
meillä sekä sammakoilla

Ehkä voisit mulle näyttää
kunhan päästään laivan hyttiin
kuvista sen arvioisin
miten moraalimme täyttää
Jottei paheet valtaa alaa
tulessa sen annan palaa

Nuotiolla satamassa
häärii kokki loimuttaapi
lohta pöytään, aurinkokin
taitaa olla laskemassa
Mahtava on konnakuoro
nyt on iltapalan vuoro

Suon laidan kukka tässä
pilkulliset lehdet omaa
Poimitko maariankukan
paha tietää elämässä
kämmentä et saanut mukaan
ehkei loitsut onnistukaan

93 Ankkureita nostamassa

Ankkureita nostamassa
kaljaasilla lähdön hetki
samaa aikaan Katariina
kelluu Geflen satamassa
Matilda ja Eerik tässä
passijonoo etsimässä

Mie oon Poikoisen Matilda
Savonlinnan immeisiä
muuttopassi miun tässä
Ähtäväisen perukoilta
Erik Strang on nimi mulla
Vermlantihin haluan tulla

Helpostipa irtos lupa
löytyi heti hevuskärry
siihen juuri riitti rahat
haaveeksi jää savutupa
kokeillaanpa miten meitä
koni vetää hiekkateitä

Mitä muuta taskussasi
kantanutkin, hyvin kävi
yllätysten mestari oot
pidät aina mukanas
sormuksia lakkarissa
kihlapari minuutissa

94 Ventus Fortis laiturissa

Ventus Fortis laiturissa
kapteenimme ohjeet antaa
Matkustajat ensin ulos
kiire on aistittavissa
tauko muuttoasioissa
virkamiehet ovat poissa

Kansimiehet tavaroista
pitävät nyt hyvin huolta
Vermlantihin ostettavaa
löytynee torin kojuista
myyjät aina hintaa nostaa
hullu tinkimättä ostaa

Minä etsin ruokapuolta
taisin sellaisen jo löytää
tarjoilija, tuokaa olut
varasinkin pöydän tuolta
pöytäliinat, katos yllä
meille tämä kelpaa kyllä

Nautiskellen olutjuomaa
lähipöydän seurueessa
mies on tuttu vaikka parta
tutut piirteet silti huomaa
Lauri Jaakonpoika, luulen!
Andersinko äänen kuulen?

Karhuvaara Suomalaismetsät

Anders tunnistaa Geflen satamassa
Laurin joka on asettunut asumaan
Vermlannin Karhuvaaraa

Lauri ehdottaa, että he lähtevät
yhdessä kohti Vermlannin
suomalaismetsiä

1 Tervavene Vindalasta

Tervavene Vindalasta
kuljetti meit Pedersöreen
sieltä kaljaasilla tultiin
Puolimatka tässä vasta
vieläköhän mahtuu meitä
Suomenmetsiin lähteneitä?

Vermlantihin mahtuu toki
meidän tönö Sunnen luona
kolme sataa virstaa länteen
Karhuvaara sekä joki
sinne voisittekin tulla
naapureita ei oo mulla

Seurasani ovat tässä
Karoliinan sisko Kreetta
vieressäni Juho-poika
merille on pyrkimässä
Kreetan mies on varustaja
telakankin omistaja

Täällä oppii mestariksi
tarvitaan ammattimestä
ohjaamiseen perämiestä
edetä voi kapteeniksi
Pian moni paikka tuttu
sepä sitten toinen juttu

2 Toukokuussa lähdettiin

Toukokuussa lähdettiin
Kreetta tuli meidän mukaan
suomalaisiin metsiin mennään
tiedetty ei tarkkaan mihin
mietiskely hiukan kesti
telakalla sepän pesti

Kävin töitä kysymässä
puoli vuotta heti lupas
kiireinen on aina kesä
kuukausia vierä tässä
Karoluksen telakalla
laivanauloi takomalla

Kreetta ei nyt lähtenytäkään
Karhuvaaraan kaskenpolttoon
mielellään jäi tänne Gefleen
Karolus ei päästänytäkään
telakalla ruokalassa
lounasruokaa tarjoomassa

tavattiin me pappilassa
sanotaanko kättä päivää
Kyllä minä Kreetan muistan
kävit siskoo katsomassa
Niinhän siinä sitten kävi
varustaja miehenäsi

3 Sieltä saapuu porukkasi

Sieltä saapuu porukkasi
Emilian tunnen kyllä
arvaan nuori mies kai Matti
Keitä muita mukanasasi?
Matin vaimo nuori Anna
meidän Antti vasemmalla

Mikko Savon Paasosia
vaimo hällä on Ulriikka
vieressänsä kaksi lasta
Lotta Savon neitosia
Paavo ei nyt eksy tieltä
osaa hyvin ruotsinkieltä

Paavo tilaa ruuat meille
Mitä suosittelet Lauri?
Miehillepä makkaroita
lohikeitto vain naisille
sinappia tai naurista
herkutteluun on kaurista

annokset kas tuotapikaa
saapuu pöytään lisukkeena
ohraleipää sekä juomaa
maussakaan ei mitään vikaa
Leimattuaan muuttopassit
laiturilla oottaa kassit

4 Kapteenimme lupas teille

Kapteenimme lupas teille
laivan hytin ensi yöksi
Onnettomuus Oolannissa
onneksikipa koitui meille
monenmoista tarpeellista
hankittavaa kaupungista

Kierreltyään torikauppaa
täydennetty ostoslistaa
Mitä poimittava täältä
mitä Sunnesta voi ostaa?
Lauri neuvoo parhaat pöydät
mitä mistäkin sä löydät

Mikon perhe palaa laivaan
heitä seuraa myöskin Anna
Lauri kertoo, Kreetta pyysi
heidän kotiin tutustumaan
tapaamahan Karolusta
katsoon Juhon asumusta

Karoluksen telakka on
virstan päässä satamasta
siitä hiukan etäämmällä
huomaan Bergin kivitalon
kolmikerroksinen aivan
muotokin on keula laivan

5 Karolus on talon eessä

Karolus on talon eessä
ohjaa vieraat alakertaan
takka, nahkakalusteita
esitteitä telineessä
pienoismallit seinän täyttää
yksi tutultakin näyttää

Nurkassa on Ventus Fortis
kaljaasimme kyntää merta
ruorin vääntö ohjaa laivaa
maisema kas kääntyy oitis
puku kapteenin on täällä
puisen hahmon olkapäällä

Kehyksissä teksti musta
mistä kertoo outo prääntti?
tuttuja on monet sanat
mutten löydä ajatusta
Kaupungilta lahja tämä
muinaisruotsin sävyttämä

Autioina metsät liikaa
Suomestapa apu löytyy
parempi tänne tulla kuin
kohti Rääveliä, Riikaa
käyvät työhön tarmokkaasti
lisääntyvät vilkkahasti

6 Merituulten taivuttamat

Merituulten taivuttamat
käkäräiset rintein männyt
graniittiset kiviportaot
kalliolle johdattavat
silta Juhon asunnolle
ulkokautta ullakolle

Näköala satumainen
avautuupi akkunasta
edessä sen pöytä honkaa
sekä tuoli samanlainen
kirjahyllyn päässä peti
lukemaankin pääsee heti

Seinällä on kaksi kuvaa:
toisessa on purjelaiva
myrskyävä meri alla
Lahnaniemen savutupaa
murhapaikkaa näyttää toinen
menneisyys siis aikamoinen

Lähtiessään Toivolasta
Lauri piirsi kuvan tämän
muistuttamaan lapsuudesta
eloon jäi vain kaksi lasta
Johanna kai vietiin itään
hänestä ei kuultu mitään

7 Laivakirjaa monenmoista

Laivakirjaa monenmoista
malleista ja rakenteista
ranskaksi ja englanniksi
tietoa nyt löytyy noista
jos sä osaat perussanat
toisetkin sen tajuavat

Oppipojaks telakalle
purjelaivaa rakentamaan
perustaidoista se alkaa
Juhon matka maailmalle
kisällistä mestariksi
vaikka laivan kapteeniksi

Kunnon myrskyn kohtasitte
kapteeninne kertoi siitä
karillakin oikein käytiin
hyvin siitä selvisitte
korjattava keulavikaa
merille taas tuotapikaa

Tervaa sekä tappuroita
niillä vuotokohta umpeen
huomenna jo kuunnellaankin
hevoskärryn kolinoita
Vermlannissa uudet ajat
savolaista odottavat

8 Hevos- sekä kärrykaupat

Hevos- sekä kärrykaupat
kolme niitä tehtiin juuri
kymmenen on lähtijöitä
kierrettävä torikaupat
mukaan ruokaa sekä vettä
selvitä ei särpimettä

Ensin kohti Taalainmaata
matka kestää neljä päivää
Thorin kylään ehkä tänään
sitä en voi täysin taata
mutta öisinkin on poutaa
eikä maassa enää routaa

Karautetaan kukkulalle
ympärillä mäkii soita
tuossa järvenlahti, kylä
täydet pisteet maisemalle
puolimatkan tauko tässä
leipääni oon etsimässä

Tuossa minun matkaeväs
juustoa ja makkaroita
alle kelpo kelorunko
päivälevon Lauri eväs
hypätkäähän kärryyn hevonen
ensi yöksi suonen levon

9 Thorin majatalo suuri

Thorin majatalo suuri
joen rannassa on mökki
mahdutaan me sinne kaikki
vapaana on meille juuri
lupasivat iltapalaa
arvatenkin Thorin kalaa

Kirkon luona riimukivi
korkeutta toista syltä
siinä ristinkuva, nainen
kirjoitusta pitkä rivi
pystytetty Gudmundille
syviin vesiin hukkuneelle

Aamusella karautetaan
ohitse vasarapajan
missä takkirauta muuttuu
taottavaan kankirautaan
Varustetaan armeijoita
valetaan myös kanuunoita

Seuraava yö kievarissa
päivän matka tästä länteen
järven rantaan pysähdytään
Vikan kirkon maalauksissa
toistuvatkin pyhät kuvat
joka nurkkaan ulottuvat

10 Aamiaisen kievarissa

Aamiaisen kievarissa
kruunaan Antin pyydystämät
hauet voissa paistettuna
Lounas Tunan maisemissa
odottaa, siis matkaan heti
kaukana on Skattlösberi

Tunalaiset uskoo Freihin
siellä vanha uhripaikka
lähteessä puhdistaudu
ikuisuus näin tarttuu meihin
Luotan tässä meidän Hannuun
otan mukaan vettä kannuun

Hengen mieskö pakanaksi
ryhtyy tiukan paikan tullen
Uskomukset meissä lujat
mistä tiedät paremmaksi
pyhän kirjan opetukset
vaiko kansan kokemukset

Vaikuttava kivimuuri
kirkon sisäpihaa rajaa
vastassa on kirkkoherra
portin luokse saapui juuri
Kas immeisiä saapuu sieltä
kuulla taisin savonkieltä!

11 Taalainmaalle kaskeamaan

Taalainmaalle kaskeamaan
aikomus lie teillä mennä
Siihen suuntaan Vermlantihin
Savonmaalta tässä tullaan
osa poikkes pohjantiellä
tervaa polttelimme siellä

Uhrilähteet lisäksi muista
tämän vanhan kulttipaikan
kylvettävä sun on siellä
karkottamaan säryt luista
Uimiseen te saatte luvat
näytän ensin kirkon kuvat

Rannikkoa pitkin tultiin
käytiin myöskin Oolannissa
kivikirkot monet tutut
tutustuttiin pyhiin kuviin
Savilahden pappi virkko
kaunis täällä Tunan kirkko

Jaakoppi on Eesaun veli
kumpi jatkaa perheen päänä
lisäksi tuo sokee vanhus
Eesauta kannatteli
Rebekka kas mieltä toista
punoo juonii monenmoista

12 Juhlaruuan aineheksi

Juhlaruuan aineheksi
metsästämään Eesau lähti
teuraaksipa Jaakopille
Rebekka nyt vohlan keksi
Siloinen on iho mulla
miten karvaiseksi tulla

mistä karheutta pintaan?
Jaakopille pukee parhaat
Eesaun vaatteet, vuodan palat
käsivarsiin sekä rintaan
lisak haistaa juhlaruuan
syleilyyni Eesau tuuhan

Isä, poikas Eesau tässä
siunaukses mulle anna
hämillään on lisak hiukan
ruokakin jo kypsymässä
ääni on kuin Jaakopilla
käsissäsi Eesaun villa

Vaatteistapa Eesaun haistaa
siunaa pojan karvoitetun
tuokaa juhlapaisti pöytään
sitä tahdon heti maistaa
Petettiin näin vanhaa isää
Pyhä kirja kertoo lisää

13 Kylpypaikkaan oivaan Freille

Kylpypaikkaan oivaan Freille
laskeudutaan rinne alas
siellä lammikot ja lähteet
virkistystä antaa meille
toki oltiin pakanoita
ennen noita kirkkoloita

Frösbrunnsdaleniin me tultiin
frö kas tarkoittaakin freitä
elinvoimaa kasvein herraa
siemeniä pellon multiin
jumalaista alkuperää
luonto ympärillä herää

Pohjoistuuli elon kurjan
toikin meille riesaksemme
mutta lähteen pyhä vesi
palauttaa ne maille turjan
Rituaali kevätaikaan
ihmeitä myös se sai aikaan:

Lähde kukin koristeltiin
juotiin elinvoimaa siitä
lantti maksuks heitettiin
lopuks vielä uiskenneltiin
terveyttä saatiin tuosta
rampakin voi jälleen juosta

14 Ikuisuutta lähtehistä

Ikuisuutta lähtehistä
uumenista vuoripuron
karkottaa se kivun säryn
kylpijöiden jäsenistä
naiset aloittavat pelin
miehet kääntynevät selin

Lähtehissä kylpi väki
virkistyikin joka sorkka
varmasti myös sääret pääkin
ketterästi noustiin mäki
kiitos Tunan kirkkoherran
poiketaan toisenkin kerran

Ohitetaan kiviaitaa
rikkoutuneet rattaat siinä
nainen itkee surkeutta
mies taas makaa ilman paitaa
Anders kysyy miten voitte
vastoinkäymisiä koitte

Olen Tilda Savonmaalta
Vermlantihin meidän matka
kärnyistä nyt pyörä irti
Eerikki on Pohjanmaalta
onnettomuus meitä piinaa
suruunsa joi pullon viinaa

15 Saitko selvää ketaleista

Saitko selvää ketaleista
Emilia ihmetteli
Omituinen pari tämä
Savostapa toinen heistä
toinen taasen sammalteli
särkynyt on kulkupeli

Aikaa ei nyt korjuutyölle
ehdittävä rämäkölle
kuulit oikein, räme oottaa
mennään järvenrantasuolle
kurjan paikan kruunu lupas
rakenna nyt suolle tupas...

Mutta paikan ojittivat
elelevät mukavasti
soiset pellot viljaa kasvaa
kartanoita rakensivat
polttelevat hiilimiiluu
kissansilmät yössä kiiluu

Mitä tapahtunee tuolla
ratsahilla neljä miestä
viides ohjaa hevoskärryy
köysissä on mies lavalla
tuttu onkin hedän vanki
räyhää kuten Eerik Stranki

16 Pyörä irtos, kärry kaatui

Pyörä irtos, kärry kaatui, matka katkes kiviaitaan
Kasvoillansa ilme synkkä muistaa Eerik viinalestin
Kurkkuun kuivaan helpotusta, lohdutusta oloon pahaan
Kiroon kärryt helvettiin. Tilda-akan syytä kaikki
ohjas hevon kiveen, kuoppaan. Hajotanko kiviainan?

Pappi Tunan moittii miestä, pyhän paikan häpäisijää
Eerikkipä eri mieltä, kallo halkee räsähtäen
Kirkon taakse lähteensilmään raahattuna pappiparka
Tilda itkee neuvotonna. Eerik mieltii mitä tehdä
Hengityksen tukkii koura. Lähteen syli neidon hauta

Missä tyttö? Itse läksi kävelemään lännen suuntaan
Kirkkoherra kadoksissa? Raahausjäljet johtaa rantaan
Vallesmannin apulaiset sitoo miehen kärrynpyörään
Lähteensilmän kuollut käsi, surmattu on mies ja nainen
Vallesmanni ylös palaa. Kateissa on Eerik, kärryt

Sade piiskaa savimaita. Mihin suuntaan Eerik lähti?
Kierreltyään kotvan aikaa vallesmanni alas rientää
Ruumiit poissa, samoin miehet. Rotkolaakson murhalähde
jossa kelluu lippalakit. Alla vesi oudon tumma
Korjattuaan vaunurähjän Eerik suntaa kohti länttä

Vapauteenko, eipä suinkaan, perään lähtee ratsuväki
Tavoittaakin murhamiehen eväitensä ahmimassa
Jalat, kädet kahlittuna kärryllänsä makaillessaan
muistelee hän pitkää matkaa, joka alkoi Vindalasta
Elämäni tosi karun päättää lenkki hirttonarun

17 Kievariin me tultiin juuri

Kievariin me tultiin juuri
Immehisten majataloon
yöpymistä porukoille
siitä kertoo kyltti suuri
ohitamme suuren tammen
polku johtaa rantaan lammen

Kysytty ei yöstä hintaa
tuskin paljon maksaa peti
Antti siimaan lippaa etsii
Rämelammen tummaa pintaa
piirtää kyrmyniskain evät
sääsketkin jo heräilevät

Ensiheitolla jo kala
eikä jäänyt viimeiseksi
ahvensaalis aikamoinen
täydentyy näin aamupala
kesäyöhön hämärtyvään
vaipuu joukko uneen syvään

Painajainen Tunan mailla
Rangin poika arvaamaton
räyhättyään humalassa
moni henkeään on vailla
Anders miettii päivää uutta
Taalainmaista ihanuutta

18 Grangjerden kylä tässä

Grangjerden kylä tässä
Pidetäänkö evästauko?
matkaa vielä saman verran
Skattlösberi etelässä
Sairilasta renki siellä
asunee Tenhuisentiellä

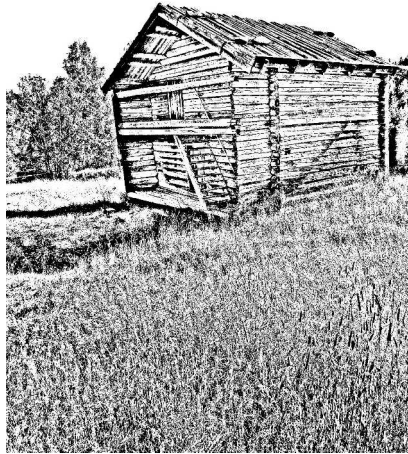
Kävi usein pappilassa
Mårtenin kai muistanette
hauskat jutut oli hällä
sikaa tappoi Sairilassa
karkas karju pitkin metsii
vieläkin ne sitä etsii

Tavattiin me markkinoilla
sanoi hyvin täällä menee
turkiksilla kauppaa kävi
kehuskeli ansioilla
myynnissä on karhuntaljaa
sahtia ja kotikaljaa

Puiden takaa näkyy seinää
savutuvan. Tuttu hahmo
pihamaalla viikatteella
pollellensa niittää heinää
Löytyihän se Mårten sieltä
vaikka kyltti puuttui tieltä

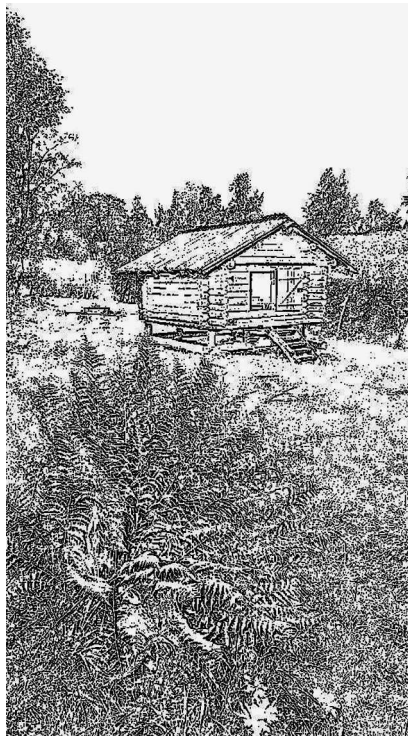
19 Andershan se siinä itte

Andershan se siinä itte
Laurin mukaan Pohjanmaalle
lähdit Emilian kanssa
Geflessäkö tapasitte?
Savon olot huononivat
monet länteen suuntasivat

Näinkö Savo tyhjenikin
älkää olko huolissanne
kaikille nyt riittää peti
aikuisille, lapsillekin
Onko joessa hyvin kalaa?
Antti etsii jatkovapaa

Kristiina, mun tytäreni
paras opas näihin vesiin
kun poikani Måns ja Gösta
metsästämään juuri meni
Kaksi vierasaittaa mulla
Lauri voikin pirttiin tulla

Mikon perhe asuu toista
toinen kaksikerroksinen
Matille ja Andersille
iltapalaa jonkinmoista
sahtia on sen mä lupaan
eiköhän jo mennä tupaan!

20 Rattoisasti kuluu ilta

Rattoisasti kuluu ilta
mennehiä muistellessa
Savilahti Lahnaniemi
pitkä matka Savon mailta
Suomikylän kaskinauris
vaaran rinteen metsäkauris

Tiomilaskogen täällä
pasutettu malmi hyttiin
hiilimiilun hiilet siihen
rauta sulaa hiilen päällä
raudasta nyt kova pula
ilman hiiltä ei se sula

Tervaa tehtiin havupuista
tässä tuskin mitään uutta
peruseriaate sama
hiiltä tehdään lehtipuista
sytytetään halot koivun
turpeet hillitsevät roihun

Vermlantihin tultiin juuri
Kuningas nyt oottaa meitä
Suomen metsissäpä tämä
vaaranrinteen kylä suuri
Kustaa Aadolf Kosamäki
Savolaisii kylän väki

21 Läksin pienenä paimeneen

Läksin pienenä paimeneen, isän polven korkuisena
äitin värttinän kokoa, sinilangat silmilläni
kultalangat kulmillani, päässäni hopealangat
tuli varas varvukosta, mies vihanen visvikosta

vei sinilangat silmiltäin, kultalangat kulmiltani
ja päästäin hopealangat, siitä minä lensin lehtoon
lehto mulle sauvan antoi, sauva minut talolle vei
löysin emon leipomasta, tyttären taputtamasta

tee emäntä mulle kaakku, vein kaakun kalastajalle
kalamieheltä sain kalan, kalan vein riihimiehelle
riihimies mulle jyviä, minä jyvät possulleni
possu mulle kylkee antoi, minä kylen koiralleni

se haukkui mulle oravan, minä oravan kokolle
kokko mulle siivet antoi, kaikki kannukset ja jalat
minä lentää löyhyttelin, ylitse yheksän meren
yli puolen kymmenettä, siellä miehet miekka vyöllä

vanhat ukot uunin päällä... laulaja nyt miettii hetken
enhän minä muista mitään, sadat sanat jäivät itään

22 Vastassa on kylän väki

Vastassa on kylän väki
Lauri ohjaa kärryt pihaan
Kosamäen rintehillä
karhun ammutun hän näki
käyräpäille loitsut luettu
vanhaan uskoon vahvaan tuettu

ohto hyökkäs karjapihaan
auttanut ei loitsunluku
nälkä suuri kouvosella
tarttui maidontuojan lihaan
kuolleena on tässä nauta
kostoretket eivät auta

haluamme elää olla
näillä mäkisillä mailla
järjesteään tulojuhlat
kouvellemme sovinnolla
astui vahingossa harhaan
menetimme lehmän parhaan

Mitä kuuluu Karhuvaaraan?
Mesikämmen siellä tuttu
Onko kallopuussas tilaa?
Tässä ohto oksanhaaraan
Lauri sekä ystävänne
vieraaksemme jääkää tänne

23 Ehyt Maria emoinen

Ehyt Maria emoinen, rakennan rautaisen aijan
seivästelen teräksellä, valan vihakset vaskista
aijan teen molemmin puolin, ympäröitsen karjan piirin
Mehän kultainen kuningas, kauniist anna karjain käyvä

Ehyt Maria emoinen, Jos ma aitoa ylennän
siitä et saa yli tulla. Jos ma aitoa alennan
siitä et saa tulla ali, kovan tuulen tuulemata
kovan löylyn löyhkymätä, vihvomata rankan sateen

Ehyt Maria emoinen, minäpä sulen kouvoisin suun
Ehyt Maria emoinen, sulen kouvon poijain suutkin
Ehyt Maria emoinen, minäpä sulen suven suun
Mehän kulainen kuningas, anna käyvä käyräpäijien

mailla maijon antajoilla, mehän kumpujen kupeessa
mehän kaihen kainalossa. mehän piiat, mehän piltit
mehän tyynet tyttöilapset, mehän ainoiset urohot
Puhi mehät puhtahaksi, Suohan koirat kaunihiksi

Kauniist anna karjan käyvä, suorain jousten joukeasti
Ihanainen viljan muori, hempeinen mehän emäntä
tuo koturin karja kotiin, mehän karja mehtään jätä
Piä pitkä pihlaruoska, kolmihaarainen karahka

24 Täällä metsäsuomalainen

Täällä metsäsuomalainen
asuttanut mäet korvet
järvenrannan kylässensä
muisteleepi ruotsalainen
eksyneensä metsään kerran
ympyrää vei askel herran

parempi on täällä olla
torilta saan lihaa kalaa
eksyä ei kukaan voisi
kuljeskellen aukiolla
en mä lähde suden suuhun
jottei tarvi kiipee puuhun

alas johtaa mäen päältä
mutkitellen kärrypolku
myrsky katkonut on puita
polun poikki sieltä täältä
kirvestä ja sahanterää
tarvittiinkin tällä erää

ongelmia toki riittää
vähän siinä tietä tehtiin
sade valuttanut hiekan
Lauria nyt saamme kiittää
lappioita sekä kuokkaa
niillä polun uudeks muokkaa

25 Löysin teille lammen oman

Löysin teille lammen oman
yövytään ja syödään eväät
sammaleisen pedin saatte
hurstilla teet siitä soman
aamuinti sekä puuro
jos ei satu sadekuuro

lemmenlaaksoa nyt kohti
Fryksdalen eller friggsdalen
hedelmällisyyden kultti
jota Frigga, Freija johti
muistanette Tunan lähteet
Freijan olette siis nähneet

perjantaista tuli mieleen
fredag täällä sama päivä
Freijan päivä lemmen häivä
mitä tulee suomenkieleen
kas Freija Perjan muodon sai
dagista tehtiin sitten tai

Tuolla siintää tuttu mäki
lähestytään Karhuvaaraa
vasemmalla välkkyy järvi
vedenleikin siinä näki
Rusko ampaisikin laukkaan
kotihaakaan heinää haukkaan

26 Tuntuu paikat kotoisilta

Tuntuu paikat kotoisilta
kukkuloita laaksojakin
korkeuserot tosi suuret
Anders hyppää rattahilta
jotta päästään päälle mäen
kas Laurilanko tuolla näen?

Tässä hiukan levähdetään
saavuttu on metsämajaan
siinä paikka Paasosille
sopinee kai ensihätään
järvi joka leikitteli
Lekevatten siinä eli

Aivan tuosta metsän takaa
löytyy meidän kotipirtti
ahdasta on siellä hiukan
mutta sopu tilaa jakaa
ajatelkaa ootte täällä
melkein Karhuvaaran päällä

rattaat pihaan kolisteli
Karoliina ulos juoksi
Lauri palannut on kotiin
Rusko tamma hirnahteli
mutta ihmeellisin juttu
Anders siinä vanha tuttu!

27 Tervetulleita tupahan

Tervetulleita tupahan
vierahia meren takaa
luulin että Pohjanmaalle
jätte tervaa polttamahan
mennään tupaan juodaan maljat
kirnupiimää kotikaljat

Muistan Emilian reessä
pikku Matin vällyin alla
ohjaksissa isä Anders
Pohjanmaalle matka eessä
Mahtaa kaunis nuori nainen
olla Matin seuralainen

Mutkajoelta vaimo Anna
Spangareita Vindalasta
Antti tässä Matin veli
Mikaeli sekä Hanna
isoveli lähti Gefleen
purjelaivoi rakenteleen

Savutuvan hämärässä
jälleennäkemisen maljat
karhuntaljat peittää seinää
penkkejä ja itäpäässä
tehty kammaria kaksi
lasiaukoin valoisaksi

28 Sianrakkoikkunoissa

Sianrakkoikkunoissa
oli kaksi hyvää puolta
lämmön piti sisäpuolla
kirkkaan ulkovalon poissa
Täällä näkee askarrella
tarkeneekin asustella

Nurkassa on kivimuuri
ihmettelyn tarkoitusta
en näe siinä tulipesää
Lämmitykseen se on juuri
savu kas ei tule sisään
ulkona kun puita lisään

Kelvannut on tuhat vuotta
asumiseen savutupa
tottuu silmä hämäryyteen
luovummeko siitä suotta
ehkä joskus insinöörit
kehittävät uudet röörit

Kymmenisen vuotta täällä
asuttu on Laurilassa
joen rantaan ensin tehtiin
savusauna töyrähällä
Juho halus rauhan oman
hälle teimme pirtin soman

29 Haukilahden metsämajaa

Haukilahden metsämajaa
nuijasodan piilopaikkaa
muistuttavat rakennukset
huovit meitä takaa ajaa
unohdetaan painajaiset
olot täällä toisenlaiset

rantasaunaan sijoittuisi
Antti sekä vanhempansa
Matti, Anna uuteen pirttiin
omaan rauhaan asettuisi
syksyllä jo sen mä lupaan
voitte muuttaa omaan tupaan

siinä huoneitakin kaksi
sattumoisin vanhaa hirttä
riittää vielä pirttiin joka
nimitetään Mattilaksi
majoitutaan, sitten maittaa
iltapalan vaimo laittaa

huomenna jo kylään Sunnen
mennään lupa-asioissa
niissä tuskin ongelmia
viskaalit mä hyvin tunnen
Paasosetkin tulee mukaan
pois ei saa nyt jäädä kukaan

30 Kukko kiekuu pihamaalla

Kukko kiekuu pihamaalla
Karoliinan aamutoimet:
nousee ylös lypsää lehmät
puuro kypsyy arinalla
sauhu kurkihirren peittää
en näe täällä enää keittää

Lauri, lakeista jo avaa
savua taas yllinkyllin
märkiä lie puut on vielä
siksi savuttavat liikaa
avautuu jo tuvan uksi
Anders, saitko nukutuksi?

Pihlajaisten kukkain kutsu, terve vaaran rintehille
emännälle, isännälle, tervepä teille tupahan!
Kun ma kuulin vaskikellon kutsun aamun murkinalle
kurkistauduin katsomahan kuudennesta ikkunasta
Rukihista velli tehty, kirnupiimää täysi kannu
Ohrarieskaa. Kiitos sulle harmaaparta kodintonttu!

Kas rupesitkin runolle
värssyttelet virsikirjaa
avaat aamulle avuja
eineheksi emännälle
kiitos sulle serkku hyvä
aamupuuroon tiedonjyvä

31 Mukaan kaikki muuttoluvat

Mukaan kaikki muuttoluvat
kohtalonne riippuu niistä
pääsettekö rakentamaan
Karhuvaaraan omat tuvat
Sunnen kylä oottaa meitä
pitkä matka korpiteitä

Ylös alas mäet salot
puoli päivää kolistellaan
mutkittellee kivipolut
sitten eessä Sunnen talot
virkavalta kylätori
vaikkei mikään Björnebori

Mutta ensin palstan hakuun
esittelen teidät siellä
tekijöinä konkareina
taidoistanne annan takuun
huhtakasken kaatajiksi
Karhumäkeen naapuriksi

Majatalossa oon yötä
päivisin myyn metsämarjaa
karhun sekä peurantaljaa
vaurastumme kaupan myötä
majapaikan pyttipannu
unen takaa kaljaa kannu

32 Suomenmaasta joukkopako

Suomenmaasta joukkopako
virkaillija takaa pöydän
pyytää nähdä muuttokirjat
Karhuvaaraan tehdään jako
virkaillijan eessä kartta
katsoo pitkin nenän vartta

Laurila kas ompii tässä
Paasosille itäreuna
Tässä tila Anderssille
Mattila on lännemmässä
yhteismaita mukavasti
aina Karhulampiin asti

Vallesmannilla on pulma
Andersia pyytää sivuun
Tunassa on tapahtunut
julma virkamiesten surma
pidättivät Eerik Strangin
Gefleen sitten veivät vangin

Rotkolaakson syvänteestä
löytyi ruumis kirkkoherran
sekä kahden vallesmannin
sitten aivan rantaveestä
löytyi hukkuneena nainen
Eerikin lie seuralainen

33 Kieltämättä juopottelin

Kieltämättä juopottelin
sammuin siihen aidan viereen
outo tyyppi herätteli
korjaisi hän menopelin
maksuks halus Tilda naida
sanoin siihen enpä taida

iski minut uneen syvään
nukuin siinä hyvän tovin
vallesmanni herätteli
satoi minut kärrynpyörään
uskonut ei mitä virkon
häipyi siitä taakse kirkon

tyyppi josta kerroin palas
siteistä mut vapauttikin
saatiin siitä kärryt kuntoon
minua hän sitten halas
kiittelikin muhinoista
eritoten pakaroista

sanoi Tilda länteen meni
saisko kärrykyytii vähän
kotiin hällä pari virstaa
Vermlantia kehuskeli
sinne minäkin kai tästä
voisin päästä pälkähästä

34 Oisko Eerik onnistunut

Oisko Eerik onnistunut
saamaan pyörän paikallensa
ilman apuvoimaa tuskin
kärryy kannatella voinut
saati päästä solmuloista
työhön tarvittaneen toista

mieltii vallesmanni tässä
Anders kertoo mitä koki:
Jätettyään kirkkoherran
Tildan näki itkemässä
rattaat pyörää oli vailla
Eerik makas unten mailla

Kuolleina on todistajat
vapaana taas kulkee Eerik
tiettävästi pyrkii Sunneen
Asettakaa hälle rajat
Karhumäkeen ei saa tulla
tämä vaatimus on mulla

Anders kiellon perusteli
polttanut on meidän pirtin
vainonnut on monta vuotta
Vallesmanni lohdutteli
yksinäinen ei saa maata
eikä renginpaikkaa taata

35 Kesä kului nopeasti

Kesä kului nopeasti
rieskakasken sato puitu
paistettu on uutisleipää
ensimmäiset orteen nosti
Anna, liekutellen lasta
kaksikuista Matiasta

ylemmille rintehille
kylvettynä huhtakaski
orasta jo pukkaa pelto
ehditty myös marjamaille
Sunneen viety mustikoita
lakkaa sekä puolukoita

ohraa vähän kirnuvoita
tutustuttu kylän väkeen
erämetsät kiehtoo heitä
hankittu myös tavaroita
eilen tuotiin pitsiliinaa
joskus ulkomaista viinaa

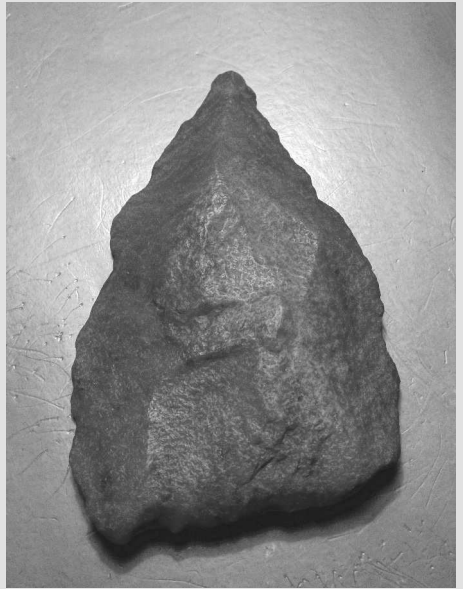
vallesmanni uutta tietää
Eerik saanut rengin paikan
jostain Sunnen kartanosta
kauanko he häntä sietää
juopottelee usein noissa
kylän viinakapakoissa

36 Nousemassa pirtti uusi

Nousemassa pirtti uusi
Matin Annan Matiaksen
Karhuvaaran länsirinne
pihlaja ja kotikuusi
yllä pitkän lankkupöydän
pellavaisen liinan löydän

pikareita pitkä rivi
Matti viinalla ne täyttää
Lauri avaa kangaspussin
isännälle pyhä kivi
ihan kirveeltä se näyttää
talon suojaksi voi käyttää

löysin tämän ukonvaajan
raivatessain kaskeani
asukkaat ja talon suojaa
antaa takuun hyvin laajan
salamasta synnytetty
taivaanvoimiin yhytetty

Pitkäinen, ylijumala, säästä meidät tuleltasi
Aja kärrysi salolle, kallioita kumahduta
Näytä hongalle voimasi, vuoleskele pirstaleiksi
Merkitse käydyksi paikka, jottet iske toistamiseen
Löysitkö kivisen taltan juurakosta ikihongan?
Pirtin suojaksi aseta ukonvaaja nurkan alle!

37 Porraskoivut reunustavat

Porraskoivut reunustavat kahden puolin ovensuuta
tervetuloo Laurilahan Ukon juhliin toivottavat
elinvoimaa kytöön kannaa uusi sato meille anna
Pyhä ukko toivon hyvää tule meille vieraaksemme
anna maillesi makua vahvaa kortta uutta jyvää
ohraleipää purtavaksi olutta siemaittavaksi

Tässä Karhuvaaran väki Paasosilta Lotta, Paavo
vaimo Valpuri ja Eeva, jossain kukkuu vielä käki
lähimetsään juoksee katti, pihamaalla Anna, Matti
Anders sekä Emilia tuovat pöytään saalistansa
savustettuna on siikaa paistettuja taimenia
Antti kera pajupillin alkaa kevättanssin villin

Soreasti pilli soipi, Hanna sekä Mikaeli
seuraa Antin askelissa Ukon juhlat alkaa voipi
tanner helää karhumäillä, kesäjuhla kylän väillä
Karoliina pöytään kantaa pitoruokaa, sahtikannun
Lauri siitä nostaa maljan Rusko tuoksahduksen antaa
Matiaspa silloin huusi: hirnakkalla pesä uusi

Kesken juhlapäivähumun huomaa Lauri hevosrattaat
pyörät siellä lyövät tulta nostattaen pölyn kumun
keitä mahtaa siellä tulla pieni aavistus on mulla
kärryllä on kaksi naista nuori mies on ohjaksissa
tunnummeko ketään heistä silti jotain tutunlaista
Terveisiä Geflen mailta sekä hiukan kaukomailla!

38 Kreetan, vaimon Karoluksen

Kreetan, vaimon karoluksen
tapasitte satamassa
kuka toinen nainen onkaan
heitän teille arvoituksen
hän on tehnyt pitkän matkan
Lauri, istu, sitten jatkan

sisko vietiin sulta itään
Lahnaniemen savutupa
kahden viikon ikäisenä
tuskin muistat siitä mitään
siskosi Johanna tässä
tavattiin me etelässä

Hämmästykseen omat syyni
etsii kasvon piirtehiä
siskoani lähestynkin
rutistan nyt syleilyyni
juhlan aikaa totisesti
Juho, kiitos tuhannesti!

Ilon päivä, käydään pöytään
jälleennäkemisen juhlaan
onnittelut jokaiselle
sanoja en meinaa löytää
nostan maljan Johannalle
joka vietiin maailmalle

39 Tämä tarina on tosi

Tämä tarina on tosi. Jätettyään savupirtin
Lauri maalasi siitä kuvan: savupirtti riukuaita
koivu jonka lehväin alla pieni tyttö nojaa aitaan
Kulkenut on mukansa Savilahden renkitupaan
Geflen kautta Karhuvaaraan. Purjelaivat kiehtoivat mieltä
Gefleen sitten palasimme, monet teistä kohtasimme

Lauri antoi mulle taulun mustuttamaan juuristani
valmistuin ma kapteeniksi komentamaan purjelaivaa
taulu seurasi mukani tutkin sitä joka ilta
ensimmäisen pitkän matkan määränpää oli Bosporissa
Osmanian kaupungissa kuljeskelin basaareissa
siellä löysin yhden kuvan Lahnaniemen savutuvan!

Torimyyjältä utelin mistä saanut tämän taulun
tunsi kuvan tuojan hyvin, piti ennen torikauppaa
lapsenlapsiaan nyt hoitaa, jätti taulut myytäväksi
tiesi jopa missä asuu, oli pari päivää sitten
kuljettanut kärryllänsä pienen pöydän sekä tuolin
sivukatu aivan tässä voisin käydä näyttämässä

Hetken päästä koputtelin, oven avasikin nainen
vaaleahko, harmaa tukka, jaloissansa kaksi lasta
ehkä huomasikin että tulen jostain pohjoisesta
kasvoillensa nousi hymy. Päivää taloon! minä sanoin
sydämeni rupes hakkaan rajusti sen toki myönnän
Johanna on nimi mulla, mistäs tiesit tänne tulla?

40 Siitä on jo kauan aikaa

Siitä on jo kauan aikaa kun ma kuulin suomenkieltä
ehkä sanat pikkuhiljaa palaa mielen sopukoista
Haluamme toki kuulla seikkailuistais itämailla
mutta lupaamme myös olla liikoja utelematta
meillä liikkui tataareita Venäjältä rajan takaa
ryöstivät he tytöt pojat orjuuteen nuo onnettomat

Kaikenlaista tapahtunut kun mä läksin Savonmailta
muistan tataarien tulon, vanhempani kuolleen arvaan
miten kävi pikkuveljen, siitä en mä tiennyt mitään
mutta siinähän se Lauri ilmielävänä seisoo
matka jatkui metsäteitä kohti Viipuria rajaa
ruokaa juomaa vähän saimme, keskenämme senkin jaimme

vaatteet kastui kuivui päällä, taivallettiin joka säällä
matka kesti viikkokausii, tultiin viimein Novgorodiin
meidät pantiin eri leiriin kaverin sain Karjalasta
sekä Vellon Räävelistä. Olhavalla pieni talo
kesät meni peltotöissä paimenessa lehmahaassa
talvisin kun paskaa poljet, unen suovat läävän oljet

Kerran karkuun yritimme, jäätiin kiinni päivän päästä
Selkäsaunaa siitä saimme, pystynyt en kävelemään
viikon verran makailimme possuun kaukaloista söimme
keskustelu kiellettiin, kepin iskut vieroitteli
paimenessa kesäillat surkeuttamme pähkäilimme
Olhavassa silloin uimme, märät vaatteet päälle puimme

41 Kymmenen kai ikäisenä meidät myytiin Moskovahan

Kymmenen kai ikäisenä meidät myytiin Moskovahan
Khristiani Ukrainasta osti meidät tilallensa
Velloa en nähnyt enää Krimille nyt minut vietiin
sikatilallinen outo vahti minun neitsyyttäni
immestä saa hyvän hinnan Mustan meren markkinoilla
kaikkii muita kyllä hässi, oli sika taikka pässi

Krimin läävän toiset orjat Kiovasta taisvat olla
opin heiltä kyrilliset sekä hiukan venän kieltä
meni siinä monta vuotta sikalauman kaitsijana
karjunpaskaa löyhkäs oljet päällä jokin harmaa hursti
ihmeteltiin yksi aamu kylpy ootti pihamaalla
hyvin tuoksuin öljyttiin vietiin sitten parturiinkin

Mustan meren markkinoilla asetettiin meidät riviin
ostajia kaikkialta useimmat lie meren takaa
orjatarta haaremeihin vartijoiksi eunukkeja
louhijoita kaivoksiin, kanavia kaivamahan
joku vaimon haluaa ostaa kuten Hasad Bosborista
lupas mulle pilvilinnan Khristian sai hyvän hinnan

Siitä sitten purjelaivaan Osmaniaan Bosborihin
toki ensin pelkäsin mitä julmuuksia eessä
Hasad tosin heti lupas etten hänen orja ole
olihan se suuri muutos, oljet vaihtui lakanoihin
torikauppaa pyöritetty kolmekymmentä jo vuotta
rankkaa mutta onnekasta, kelpo mies ja viisi lasta

42 Lotta halus lisää kuulla Juhon purjelaivasta

Lotta halus lisää kuulla Juhon purjelaivasta
näkeeköhän siellä muuta kuin vain merta taivasta
Miten siellä kaukomailla väki oikein asustaa
Ovatko he Afrikassa meitä paljon tummempaa
Voisinko mä joskus päästä vaikka palmurannalle
palmuin alla käyskennellä painaa jalka sannalle

Pari häipyä taakse niitun kosken rantaan astelee
istuvat he kalliolle hiukan tyrskyt kastelee
täällä sanoja ei kuule kuohuihin kai hukkuu ne
Juho tarttuu Lotan käteen eikä tyttö pakene
hetken istuvat he hiljaa toisihinsa nojaavat
käsi kädessäpä sitten niitun yli palaavat

Juho pyysi mua mukaan Gefleen luokseen asumaan
ei kai kellään sitä vastaan etten pääsis muuttamaan
Ravintolakokouluun menen ruuanlaitto kiinnostaa
ehkä joskus sitten voisin oman paikan perustaa
Onhan tässä toinen puoli taidan häntä rakastaa
Juhollekin mukavaa kun joku häntä odottaa

Vastasin jo myöntävästi kihlajaiset pystyyn vaan
kihlapari kehottaakin maljat ylös nostamaan
Ulrika ja Mikko ensin ehtii heitä halaamaan
Karoliina sekä Lauri saavat oottaa vuoroaan
yllätystä tosen perään tähän päivään liitetään
juhlaan onkin monta syytä, Ukkoakin kiitetään

43 Mennyt kaksitoista vuotta

Mennyt kaksitoista vuotta
täällä Geflen satamassa
lounaspaikka Lotan oma
kuuluisa ei ole suotta
mannermainen ruokalista
löytyy Lotan salongista

Johania kotiin ootan
ensimmäinen koulupäivä
vaikka vähän jännittääkin
poikaani mä täysin luotan
Juho kirjat hänelle kantoi
opiskella itse antoi

Täysin triviaali juttu
sanoi Johan tullessansa
lausuin latinaksi runon
kertotaulu mulle tuttu
huono lauluääni mulla
papiksi en voikaan tulla

Jospa minä keksin muuta
kenties rupeen tutkijaksi
ymmärtämään maailmoita
aurinkoa sekä kuuta
luontoa ja ihmismieltä
lukeen luomakunnan kieltä

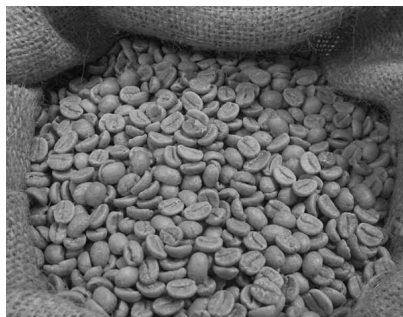
44 Johan sitten karttaa näyttää

Johan sitten kartta näyttää
kopioi sen koulussansa
siinä meidän koko maailma
tyhjyys Afriikan vain täyttää
Aleksandria on suuri
kylä rannikolla juuri

Tuonne haluaisin päästä
Johan näyttää Osmaniaa
eikös isä pian tule
riippuu aina merisäästä
kohtapuoliin pitäis tulla
taisin koputusta kuulla

Terveisiä etelästä!
Tässä serkkuni on Zeke
Bosborista tultiin juuri
eikös ole lystikästä
viiksiniekka poika tämä
Johannan on synnyttämä

Tässä vähän tuliaista
teille sekä Karhuvaaraan
Juho ojentaakin pussin
uusi maku Afriikasta
Aleksandriasta tuotiin
kahvi siellä tullut muotiin

45 Zeke lyhyt nimi mulla

Zeke lyhyt nimi mulla
enpä taida ruotsinkieltä
suomeakin aika vähän
kivaa et sain tänne tulla
äiti oli viisi vasta
itään vietiin pientä lasta

ole hyvä muista kiittää
huomenta ja hyvää yötä
opetti hän suomenkieltä
keskusteluun tuskin riittää
muisti kodin savutuvan
piirsi siitä mulle kuvan

huomenna saat kahvii maistaa
näytän miten tehdään juomaa
pavut täytyy paahtaa ensin
pannussa ne voidaan paistaa
jauhettuna kuumaan veteen
eikun kahvikuppi eteen

juoman kanssa pieni pulla
virkistykseen kahvi sopii
älä nauti iltamyöhään
unen vaikeaa on tulla
onhan sulla paistinpannu
hyvä, tehdään juomaa kannu

46 Aamukahvit juotuansa

Aamukahvit juotuansa
hankkivat he kulkupelin
Karolus sen antoi lainaan
oman pollen tallistansa
Lotta eväät mukaan laittaa
matkalla ne varmaan maittaa

Kolme päivää sekä yötä
matkattu on Tenhuisille
Mårtenilla suuri huoli
teettää paljon lisätyötä
Kristiinan uus lakimalli
kaskenpolttoa ei salli

puissa hiukan syksyn ruskaa
Juholle on tuttu reitti
polun pehmittäneet sateet
soiden ylitys on tuskaa
kestettävä vielä hetki
Laurilahan päättyy retki

ulos ryntää talon väki
kärkyin kolistessa pihaan
pysähtyen portaan eteen
Zeke Johannan jo näki
Terveiset Istanbulista
osmaaniens kaupungista!

47 Kuultiin matkallamme vasta

Kuultiin matkallamme vasta
vaikeammat täällä ajat
kuningatar lain nyt laati
kielletty on kaskeemasta
tosin lapsi ei sit säädä
syyttää voimme Häränpäätä

Jotkut paikalliset toki
pitää meitä syyllisinä
hamuavat metsämaita
ryöstäjinä meidät koki
laki antaa heille luvan
polttaa kirjattoman tuvan

Lupakirjat meillä kyllä
suhteet Sunneen ovat hyvät
emme suinkaan eristäydy
silti uhka vaanii yllä
kaskenpolttoon mulla kanta
satoa antaa lehmänlanta

Tuliaista tuotiin vähän
tässä papuja kas pussi
keitettäskö niistä kahvit
helpotusta hetkeen tähän
nautittaisko seurajuomaa
Juhon Afriikasta tuomaa?

48 Alahan jo saunaa laittaa

Alahan jo saunaa laittaa
löylyyn haluamme mennä
luuttuamme saunamajan
matkan jälkeen uni maittaa
Pian savu saunan täyttää
puhtoiselta maja näyttää

Jotain silti aavistelin
yllätysten päivä tämä
huomiseksi pikkukekrin
tänne meille järjestelin
Tätä et sä millään usko
ylen kaunis iltarusko

Savusaunan hämäryyteen
valoa tuo hiukan päre
lavolle näin näkee nousta
Lauri ottaa kipun täyteen
lavo peittyy kuumaan höyryyn
selät taipuilevat köyryyn

Apua hei tämä riittää
Zeke halua päästä alas
Saunassa me seurustellaan
löylyistä nyt haluun kiittää!
Vieraille kun saunaa näyttää
pitää täyttä kauhaa käyttää!

49 Padottuna saunan eessä

Padottuna saunan eessä
purossa on pieni lampi
pian sinne pulahdetaan
uimaan viileässä veessä
Myös Zeke rantaan astelee
varpaansa ensin kastelee

talvella kun lampi jäässä
avannon me siihen teemme
kylmä vesi virkistääkin
kirpeässä pakkassäässä
lumihanges pyöriskellään
saunassa sit lämmitellään

yksi ehdotus on mulla
Zekelle jo vihjasinkin
merille jos tekee mieli
voisi purjelaivaan tulla
siellä monenlaista työtä
oppii kokemuksen myötä

eiköhän jo mennä tupaan
naiset oottaa vuoroansa
päästä saunaan sekä uimaan
maistiaiset teille lupaan
sotilaat toi Euroopasta
savu piipputupakasta

50 Syysaamu mitä parhain

Syysaamu mitä parhain, Anna sekä Emilia
valmistamaan juhlaruokaa saapuivat jo aamuvarhain
kannan ulos penkit pöydän nurmikolta paikan löydän
odotellaan Juhoo, Zekee kahvipavun paahtajaksi
hienonna ja keitä vettä näistä juhlujuomaa tekee
Matias on vielä poissa tutkii katiskoita joissa

poimii niistä kaksi kalaa huomaa hevosen ja rattaat
oven eessä Mattilassa outo mies nyt oven avaa
Matias nyt juoksee pihaan tarttuakseen miehen hihaan
mutta mies on nopeampi lieskat lyövät oven suusta
ryntää sitten kärryillensä Matias on ovelampi
seipään kärrynpyörään heitti katkesikin pakoreitti

pakoansa koittaa jatkaa nilkuttaa kohti Laurilaa
täytetty on vesisaavit joilla palon sammuttaa
Jos roistoa ei kiinni saada rauhaa meille ei voi taata
Matias nyt lähtee perään tavoittamaan rikollista
joka metsään poistuu tieltä varmaan puolukoita kerään
Ihmetellään Matiasta joka saapuu Mattilasta

Vahto hevon suusta valuu. Miksi ravia nyt ajat?
kauheaapa tapahtuikin joku pirtin polttaa halua
Tupa on nyt sammutettu Sunnee kohti pyrkii ketku
Miten miehen tunnistaisi minkälaiset tuntomerkit
jotain tuttua on siinä haltata se kyllä taisi
käykäämme nyt ääreen pöydän huomenissa roiston löydän

51 Kahviakin maisteltihin

Kahviakin maisteltihin
Zeke kertoi tervesiä
veljiltä ja siskoiltansa
mitä kuuluu Istanbuliin
juodaan ystävyiden maljat
sekä uuden sadon kaljat

keskustelu aina siirtyy
tuhopolton yritykseen
Matias saa seipään heittää
monta kertaa kohti kärryy
muisti parran sekä tukan
taisi olla Eerik-rukan

pistäydytään Mattilassa
tupa säästy tällä kertaa
tuhotyöstä muistuttavat
palon jäljet porstuassa
Uuteen aamuun väki herää
todisteita mukaan kerää

Voiko virkavaltaan luottaa
Sunnessa se tänään nähdään
Matias saa roiston kärryn
Aamuruskoo Anders ohjaa
Antti änkee kyytiin mukaan
syytä ei het aanattukaan

52 Saavutaan jo kylään Sunnen Henrik Sundin kartanolle

Saavutaan jo kylään Sunnen Henrik Sundin kartanolle
jossa renkinä on Eerik hyvin isännän mä tunnen
vastustaa hän tosin meitä Karhuvaaraan eksyneitä
Kiitos että palautitte Henrik astuu pihamaalle
nämä ovat minun kärryt jotka meiltä varastitte
Eerik kertoi ryöstelystä mulla monta kysymystä

Eerik valheita nyt suoltaa. Taidammekin tästä mennä
vallesmannin juttusille, näkemystäs tuskin puoltaa
tuleen sytyttikin tuvan, annoitko sä siihen luvan?
hakemahan kuiviketta lähetin mä eilen rengin
kaukana ei niittylato märkänä on vielä ketta
sillä vaaran pirulaiset ryösti rattaat ainokaiset

poistui Karhuvaaran teitä. Miten selittänet sitten
lavan tervatappuroita? Hulluksiko luulet meitä
terva hyvät oljet pilaa, ketassa ei niille sijaa
joku teistä ramman näki, onko kylässämme miestä
jolla joskus jalka huono, linkkaa koko kylän väki
Henrik todistukset kuulee, voittavansa jutun luulee

samaa toistaa koko ajan Eerik kieltää käyneensäkään
lähelläkään Karhuvaaraa. Anders löytää todistajan
joka Karhuvaarantieltä ramman poimi kyytiin sieltä
sattumalta kammarille tuli tuttu naapurista
Olavi kas lupaa haki omistusta lisämaille
eilen Karhuvaaran mailla oli Eerik kyytiä vailla

53 Henrik jotuu periks antaa

Henrik jotuu periks antaa
totta puhunut ei renki
kuljetetaan käräjille
saapi kahleitansa kantaa
Koskaan palaa ei hän sieltä
Eerik ehkä eri mieltä...

Jäädään tänne ensiyöksi
aion torikojut kiertää
ehkä löydän nahkahihnan
ensihätään housun vyöksi
Mihin Antti tästä loikki
Kulkee tuolla torin poikki

vieressänsä nuori nainen
taidan tunteakin hänet
sehän onkin Sundin Karin
Henrikin tää nuorimmainen
löytävät he penkin torin
Karin avaa eväskorin

antaa omenan ja pullan
juovat jotain pullonsuusta
sitten vielä suukottellaan
Antti löytänyt on kullan
Henrikistä hälle appi?
minulla jo kiehuu sappi

54 Miksi vihaat Antin isää

Miksi vihaat Antin isää
Anders hyvin arvostettu
samoin Karhuvaaran väki
sellaisia tänne lisää
roistomainen sinun renki
monelta ol mennä henki

Mistä moinen myötämieli
Karin, rakas tytäreni?
Huonostipa kylän tunnet
outo jos on heillä kieli
suomalaisten oma juttu
muinaisusko heille tuttu

Torille meen ripeästi
etsin Antin herkkukorin
mitä tänään sisältääkään
parhaat herkut mulle säästi
marjat puuroon lisäämäsi
poiminut on Antin käsi

sanoi eilen, mieti kulta
perustetaan kauppapuoti
hänpä sinne herkut löytää
myynti sujuis kyllä multa
Karhuvaarassa on tilaa
ethän onneani pilaa

55 Mikäs siinä tuumi Henrik

Mikäs siinä tuumi Henrik, milloin häitä vietetään?
Totutellaan tämä syksy, keväämmällä ehditään
Antti lupas pirtin tehdä Karhuvaarast etelään
On jo hirret kaadettuna, sanoi sulho hämillään

Laurilassa llähdön aika, Zeke lähtee etelään
Mukavaa ol silti nähdä kuinka täällä eletään
Terveiset vie lapsilleni, ikävä on mullakin
voisin varmaan joskus vielä Istanbuliin tullakin

Mattilassa pestään seinät, lattiatkin luututaan
ensin sadonkorjuun juhla, häillä sitten jatketaan
kekrissä on yllätystä, runolauluu kuulemme
Eevan Matiaksen häitä pari päivää tanssimme

Kahdeskymmenes tää vuosi Karhuvaaran saloilla
rinteet kasvaa ruista ohraa, kyläraitit taloilla
Monta syytä juhlaan meillä, kaikki itse ansaittu
peltojen ja metsäin sato torille on kannettu

56 En ole runon sukua

En ole runon sukua, enkä loihtulaulajoina
kuulen ulkoa runoja, läpi sammalen sanoja
läpi lauvan laulajooita, läpi seinän soittajoina

lulaisimpa taitaisimpa, kuin mä julkisin kylässä
ohrahalmeet piehtaroin, ilkoisillaanpa ikäni
kylän naiset nauranoovat, piiat pilkkana pitävät

jos ma lauluilen laseisin, virrentyöllän työnteleisin
lulaisin ma lamminlummen, merenlummen luikajaisin
lulaisin meret mesiksi, merenhiekat hernehiksi

merenruohot ruokapiksi, merenmullat maltaisiksi
merenkivet kiiltäviksi, merenmyrskyt tyynymääni
merenvaahet vaipumaani, meren ylle taivaan tulet

luluista ma lammen loisin, linnut lammen lainehille
saisin pielekset pihalle, tammen keskitanhualle
tammelle tasaiset oksat, joka oksalle omenan

omenalle kultapyörän, kultapyörälle kähköisen
kähköinen kukahteloopi, kulta suusta kumpuaapi
vaski leuvoillen valuupi, hopia holahteloopi

lulaisinko taitaisinko itkuvirrenkö viritän
rupeaisinko runolle, lohtulaulun laatijaksi
en ole runon sukua, kanteleesta katki kielet

57 Sit oikeampaa ystävää

Sit oikeampaa ystävää
joka tahtoo enemmän
ma taivaan tähdet ojennan
kas tässä pala kuuta

sit oikeampaa ystävää
joka tyytyy vähempään
tän laulun sulle omistan
kun mulla ei oo muuta

nyt lauluun tähän yhtykää
se soipi meille teille
kas Matias nyt Eevan saa
en puhu omenasta

on paratiisi tämä maa
se otti meidät vastaan
sai vaarain rinteet kukkimaan
mis tuuditella lasta

sit rakkautta oikeaa
joka hellii rakastaan
kun elonmyrskyt nujertaa
hän ottaa niitä vastaan

sit rakkautta oikeaa
sydämestä kumpuaa
ei vaadi, antaa enemmän
lahjaksi ainoastaan

58 Talvi tuli nopeasti

Talvi tuli nopeasti
nyt on aika siirtää hirret
Mattilasta Hukkavaaraan
reellä sujuu joutuisasti
eteläinen rinne loiva
ryytimaaksi vallan oiva

syksyllä jo kieritettiin
nurkkakivet paikoilleensa
tasoitettiin pihamaata
pieni mökki pystytettiin
rakentajat katon alla
yöpyvät ei taivasalla

ajankohta voisi olla
ehdottaisin talvennapaa
Karinin ja Antin häille
juhlat meidän kartanolla
tämä ajatus on mulla
kaikki saavat juhlaan tulla

kunhan taitaa ruotsinkieltä
Kristiinalta tuli käsky
suomea et meille puhu
olen täysin samaa mieltä
joka lakii vastustaisi
hältä talon polttaa saisi

59 Karin ja Antin häitä Sundissa nyt tanssitaan

Karin ja Antin häitä Sundissa nyt tanssitaan
Ensin kokoonnuttiin kirkkoon papin sanaa kuulemaan
Antti meidän oma poika hänet hyvin tunnetaan
torilla myy mansikoita niillä kakut koristaa
Karin kylän kaunotar on monet hänet tunnistaa
tässä pohjoismainen pari heidät yhteen solmitaan

Henrik oli ensin vastaan mutta Karin onneton
kuunteli hän sitten lastaan tekivät he sovinnon
monta pulmaa tosin vielä pystytäänkö ratkomaan
kielikysymys lie pahin ehkä ratkee ajallaan
saattaa mennä sata vuotta jopa ehkä kaksikin
suomalaiset metsää haaskaa lopetetaan kaskikin

Onko tässä mitään järkee ensin tänne kutsutaan
asuttavaks korpimaita sitten pois ne otetaan
pakotettiin eristymään eipä kylään kutsuttu
toisaalta on hyvä juttu omaan eloon opittu
siten tuskin oppii kieltä jonka käyttöön vaaditaan
ristiriitaisuutta laissa joita täällä laaditaan

sotatoimet vaatii hiiltä raudast tehdään terästä
lehtipuuta hiilimiiluun paras hiili lepästä
kaivokset nyt tarvii miestä suomalaiset omiaan
tunkeutumaan vuoren alle rautaa esiin kaivamaan
uusi ajatus on mulla meren yli rahdataan
siellä saisi kasketakin Uutta Ruotsii asumaan

60 Sitten tuli viimein kevät

Sitten tuli viimein kevät
iltapäivä Laurilassa
koivuissa on pienet lehdet
kevätpurot lirisevät
Karoliina kahvit keittää
sekaan rukiinjyvää heittää

Matti, Anna Mattilasta
istuutuvat pirtin pöytään
Matti sitten hyppää ylös
Muistin yhden jutun vasta
juokaa te ja syökää pulla
pieni hetki kestää mulla

Kova kiire metsätiellä
kärrynpyörät iskee tulta
lähemmäksi tultuansa
punerrusta näkyy siellä
Mattila nyt taitaa palaa
joku sytyttänyt salaa

köyry hahmo tutunlainen
seisoo talon rappusilla
kädessänsä tervasoitu
Eerikki se karkulainen
Mihin Matila on hoppu?
Mattilalle tuli loppu!

61 Pitkä aika onkin siitä

Pitkä aika onkin siitä
viimeksi kun juttelimme
pakene en tällä kertaa
vaik'et tekojani kiitä
jos ei ruotsi suju sulta
kohta sinut peittää multa

talosi voin tuleen pistää
isännänkin viipaloida
sellainen on täällä laki
syytettä ei tule mistään
liekkejä nyt hiukan lisään
päästän ulkoilmaa sisään

Eerik ulko-oven avaa
liekit nuolevat jo kattoo
Nähdään sitten helvetissä...
tuvan perälle hän ravaa
kattoparrut rengin peittää
liekeissä hän hengen heittää

Laurilassa ihmetellään
miksi löntystelee Matti
painaa nokikasvot maahan
mies ei ole entisellään
Anna selitystä penää
"Mattilaa ei ole enää!"

62 Miksi Mattila on poissa

Miksi Mattila on poissa
Mitä onkaan tapahtunut
Kättesi on aivan mustat
vaatteesikin ihan noissa?
Lettitukka soihdun heitti
kattoparrut alleen peitti

pudotessaan Eerik Strangin
Nähdään sitten helvetissä
siinäpä ne viime sanat
karkailevan kestovangin
Anders huomaa räiskeen valon
saimme rajattua palon

kuumat olot siellä jatkuu
saisko vettä juotavaksi
miehet palaa rauniolle
savuavan ruumiin katkuun
kantoi meille aina kaunaa
Emilia laittaa saunaa

Laurin lahja ukonvaaja
lojuu nurkkakiven päällä
ukkosella suojan antoi
turva kuitenkin ei laaja
karkota ei paholaista
siihen tarvii toisenlaista

63 Tuttu hevonen on tämä

Tuttu hevonen on tämä
jonka kerran palautimme
Sunnassa viel Eerik pyysi
Henrik ota säilöön nämä
en mä ole kauan poissa
muistoja on mulla noissa

kirves sekä tylsä saha
lojuu vaatemytyn alla
tuossa jonkun taulun raamit
jopa yksi kultaraha
kuvassa on pieni lapsi
sekä äiti harmaahapsi

taulun taakse raapustettu
Hilda Strang ja vuosiluku
perässä on vielä jotain...
Eerikille omistettu
Anders tiedätkö sä tästä
äidin, lapsen elämästä?

Nuijasotaan isä kuoli
hän ei koskaan nähnyt lastaan
Eerikille rakas muisto
hänellä siis toinen puoli
onnea vain kesti vähän
lapsuus taisi loppuu tähän

64 Vindalassa kuulin tuosta

Vindalassa kuulin tuosta
pari vuotta onnen aikaa
vieras mies kun tuli taloon
usein pakoon saivat juosta
viinapäissään oli räivä
tällätavoin kului päivä

huhuttiin myös poikaa käytti
hyväksi kun täytti kaksi
tultuansa vahvemmaxi
Tahvolle joenpohjan näytti
myöhemmin hän puukon osti
pettymykset heti kosti

eiköhän me pirtti uusi
saada tähän kesän mittaan
tuossa vähän matkan päässä
valmiina jo kotikuusi
elonlanka verannalle
ukonvaaja nurkan alle

lainahepo palautetaan
huomenna taas Henrikille
ilmoitetaan tuhopoltto
kahleita ei tarvitakaan
ehkä silti jotain vaivaa
tuhkasta saat ruumiin kaivaa

65 Kuusitoista neljäviisi

Kuusitoista neljäviisi
vuosiluku piirretään
nopeasti vuodet kiisi
Laurilaan nyt käsketään

seitsemänkymmentä täyttää
Johannaa täs juhlitaan
paljon nuoremmalta näyttää
vanhene ei ollenkaan

kahdeksatta kymmenvuotta
Johanna jo aloittaa
elänyt ei toki suotta
on paljon nähnyt maailmaa

Lahnaniemen savutuvast
kivilinnaan Bosborin
Juho tunsi hänet kuvast
täti hälle olikin

vieraille on juhlapöytä
pihamaalle katettu
luumuja ja päärynöitä
pajukoriin laitettu

mitä kertoilisin tästä
peloista ja iloista
Karhuvaaran elämästä
onko sekään siloista?

Missä huojuu palmupuu

Matias ja Eeva lähtevät Uuteen
Ruotsiin Delaware-joelle

Johan lähtee rakentamaan
Kaarlenlinnaa Afrikan
Kultarannikolle

A1 Uuteen Ruotsiin lähtemässä

Uuteen Ruotsiin lähtemässä
Göteborgin satamassa
laiturissa purjein Kattan
Matias ja Eeva tässä
Matti ajoi rattaat rantaan
auttaa matkatavaroita kantaan

Amerikan ihmemaasta
kuultu paljon tarinoita
suurenmoista vapaus siellä
pakkanen ei siellä raasta
täällä kruunun ote tiukkaa
eläminen siten niukkaa

Anna varoitteli kyllä
lähtemästä meren taakse
monta vaaranpaikkaa eessä
varmaan tällä risteilyllä
kuullaanko me koskaan teistä
silmät kostuu kyyneleistä

Karhuvaaraan saattoväki
alkaa murhemielin matkan
hetken katselivat laivaa
sitten reelingillä näki
Eevaa sekä Matiasta
vilkutusta innokasta

B1 Kultarantaan Afrikassa

Kultarantaan Afrikassa
Göteborgin satamassa
kapteenina Juho Larsson
laivamatka alkamassa
Staden hansakaupungissa
ollaan päivä laiturissa

Tavaransa laivaan kantaa
Johan, laivan apupoika
Ruotsin kauppakomppania
Afrikasta osti rantaa
Kaarlenlinnan tukikohta
siellä valmiina on kohta

Lahnaniemen savutupa
Lähti Lauri, papin renki
kaskeamaan Karhuvaaraa
siihen Katariinan lupa
Juho oppi temput laivan
rupes kapteeniksi aivan

Tässä päiväntasaajalle
matkaa Juhonpoika Johan
rakentamaan kivilinnaa
suojaa kauppatavaralle
Tähtitöiveen silti pisti:
nähdä Eteläisen risti

A2 Kattania varustetaan

Kattania varustetaan
kanuunoin ja rautakuulin
kaksikymmentäkaks tykkii
rannikolle Amerikkaan
Merirosvot Karibian
uhkana on siellä pian

Kattiloita parisataa
vaskesta ja hopeasta
toista sataa kenkäparii
kirveitäkin kolmesataa
vettä sekä paloviinaa
kangaspakat sekä liinaa

Kolmas päivä heinäkuuta
taakse jäi nyt Götepori
Matias purjeita nostaa
Eevan käissä moppi, luuta
Edessä on Pohjanmeri
kanaalin suu, valtameri

Azorien saaret. Tuolta
kohti Karibian saarii
jossa pysähdytään hetkeks
josko löytyis juomapuolta
Sitten kohti Uutta Ruotsii
tarvittu ois ehkä luotsii!

B2 Tähdet tuikkii Popon yössä

Tähdet tuikkii Popon yössä
rannan aallot kohisevat
mereen palaa kilpikonna
Kalastajat kohta työssä
Missä huojuu palmu rannan
alle sen ma sinut kannan

Tyttöseni, tämä muista:
Luonto herää, hiljennytään
Onnen aikaa vietä hetki
Lintuin laulu kuuluu puista
täyskuu yllä meren pinnan
Rantaan teemme hiekkalinnan

Mangroveita jokisuiston
Nostetaanko rapumerta?
Joenrannan suolankeitto
Haikaroita rantapuiston
Popon kylän kaksi vettä
tarjoilevat viihdykettä

Loppunut on ilo tämä
Kadonneista harva palaa
Turvallinen ranta Popon
orjakaupan miehittämä
Pohjolasta miehet pahat
kyseessä on isot rahat

A3 Pysähdys Antigualla

Pysähdys Antigualla
suuri meri ylitetty
tähtytäkää huomaa laivan
aivan etuoikealla
tulee aivan meitä kohti
mustan lipun salkoon nosti

meidän tulivoima luulen
riittää kyllä taistelussa
koukataanpa heidän sivuun
etupuolelle kas tuulen
ammutaan täyslaidallista
rosvolaivaan tyyrpuurista

Kattan antoi opetusta
pirstaleiksi hajos laiva
purjeetkin ol riekaleina
kaiken nieli meri musta
vedettä nyt täytyy jatkaa
ohi Antiguan matkaa

ohitetaan Christpheri
edessä on Pyhä Martin
siellä sitten pysähdytään
edessä korallimeri
vaarallinen seutu tämä
korallien täplittämä

B3 Omorose tyttäreni

Omorose tyttäreni
kohta valmiin rapukeiton
höyryävän pöytään kannan
päiväruuan perheelleni
Lähellä on Mono-joki
Vaatteen pesen, palaan toki

Pesupaikka tässä hyvä
Kastaa veteen arkipaidan
Viuhahtaen lentää verkko
tytön päälle kiristyvää
Taaempana kaksi miestä
pönäkkänä myhäilevää

Omorose orjajoukkoon
kahleusiinsa kytkettynä
kahden viikon kulku länteen
Ruotsin orjalinnan loukkoon
Sitten laivaan kannen alle
Pimeässä maailmalle

Kuuma orjakahle nilkan
hiki valuu, hiekajyvät
hiertää kaulaan veriuran
Saispa vettä edes tilkan
Viikon taakse mieli palaa
syömään rapukeiton salaa

A4 Merimiestä ventattiin

Merimiestä ventattiin
saapunut ei kaupungista
pakko oli tänne jättää
illansuussa lähdettiin
sinne jäi nyt Martin Pyhä
suotuisa on tuuli yhä

yö ja päivä myötäisessä
perämies nyt kehottaakin
vähentämään purjepintaa
illan taasen pimetessä
Matias purjeita käärii
Eeva keittiössä häärii

kunnes lepotauko koittaa
palaavat he skanssiin oitis
käretyvät riippumattoon
melkein heti uni voittaa
Kattan kyntää aallokoita
koittaa välttää karikoita

kello taisi olla kaksi
Kattan törmäs koralleihin
kolme pohjakosketusta
muutti matkan kauheaksi
taisteluksi elämästä
miten selvittäänkään tästä

B4 Lissabon jo ohitettiin

Lissabon jo ohitettiin
reelinkihin nojaa Johan
mietteissänsä ihmettelee
mihin oikein houkuteltiin
Juho lupas kotiin tuoda
jos en komppaniaan luota

Toisaalta on pitkä matka
takaisin nyt täältä tulla
kestettävä tämä retki
enköhän mä vielä jatka
Kanarian palmurantaan
kohta pistän jalat sanaan

Katson kuinka laivan lasti
puretaan ja uutta tuodaan
mustia on lastausväki
kaikki sujuu rivakasti
tosin raippaakin nyt lyödään
joku hidastelee työtään

Nopeutuuko tahti siitä
vereslihalla kun tehdään
palkkioksi laihaa soppaa
herraasi sä siitä kiitä
kiitos hikisistä öistä
sekä näistä orjatöistä

A5 Apuvene meillä tässä

Apuvene meillä tässä
mukanansa naiset lapset
lähistöllä pieni saari
sinne ollaan lähtemässä
miehet jäävät vielä laivaan
ruumast tarvikkeita kaivaan

kalliot vain luodon peittää
siellä ei oo lähdevettä
sadevettä löytyy vähän
täytynee se ensin keittää
Eeva tulenteon näyttää
alkaa tulustansa käyttää

Luoja meitä armahtakoon!
saapuu pieni parkkilaiva
merirosvoiksi kai luultiin
käännähtivät heti pakoon
sitten saapui laivaa kaksi
heitä luultiin auttajaksi

olivatkin muita aivan
passeja he kyselivät
Ruotsi maata tunteneet ei
ryöstivät he Kattan-laivan
lopuksi sen tuikkas tuleen
koralleihin ruhjoutuneen

B5 Omorosen jalat arat

Omorosen jalat arat
vereslihaa, rakkuloita
erittäen märkää visvaa
Tuskissansa vankiparat
Vihdoin tullaan merenrantaan
märkää hiekkaa kaulapantaan

Nahkapiiska vauhdin antaa
loppukirin rannikolle
Luvatussa määränpäässä
loputonta merenrantaa
Aamusella eessä suuri
Kaarlen linnan kivimuuri

Vastaanotto onkin raju
Omiin tyrmiin miehet, naiset
linnoituksen kellareihin
Vastenmielistä on haju
Nurkkaan laskettiin taas erä
Siinä tuoksun alkuperä

Alistunut orjajoukko
Erotatko yön ja päivän?
Samalaista pimeyttä
täynnä joka vankiloukko
Mykkinä vain itkeskellään
huomispäivää tuskin kellään

A6 Haaksirikon kärsineiltä

Haaksirikon kärsineiltä
kaikki vietiin omaan laivaan
Vaikka toisin luvattiinkin
vaatteita myös vietiin heiltä
Piilotatko arvokasta?
Säällitty ei naista, lasta

Tulojuhlat paikalliset
torvet soivat, metelöidään
Sytetty suuri roihu
palaat kirjat ruotsalaiset
Katolinen, kaapu musta
irvaeli Lutherusta

Kuvernööri de la Riva
lupas heidät vapaaks päästää
tavaroita kuitenkin ei
heille enää palauteta
kurjuudessa huono puoli
nälkää näki, siihen kuoli

Ruotsikaan ei voinut auttaa
Hollannista tuli laiva
orjilla on lastattuna
Amerikkaan tai Eurooppaan
viedä heidät luvattiin
taaskin heitä huijattiin

B6 Johan herää, kietoo liinaa

Johan herää, kietoo liinaa
kasvoillensa. Kuvottava
ulosteiden, virtsan haju
linnan kellareissa piinaa
Mies ja nainen yöllä vainaa
kahta muuta tauti vaivaa

Geflestä mä lähdin mukaan
Afikkaan vai Amerikkaan
vaihtokauppaa yli meren
lastista ei tiedä kukaan
Tehdään linna jonka alle
paikka arvotavaralle

Omorose, kutsun teitä
rakarivin tyttö esiin
Tule ulos, tässä sulle
suuri terttu rypäleitä!
Luottavaisuus osin palaa
hymyileekin hiukan salaa

Huijattuna täällä elän
vahdin täällä mustaa kultaa
vaihdettavaks kultaharkkoon
Kaikelle nyt käännän selän
Huomenna on lähdön aatto
Omorosen kotiin saatto

A7 Katolista uskoansa

Katolista uskoansa
alituiseen tyrkyttivät
Puerto Ricon munkit
levitellen rahojansa
luvaten vaatteita uusii
sekä muita ihanuuksii

valheitapa nämä kaikki
pitäneet ei lupaustansa
sitten ihme tapahtuikin
heille annetiinkin parkki
Christopheriin oikopäätä
tänne halua en jäädä

Ranskalaiset miehet pahat
luona saaren Pyhän Cruzin
rannikolle ohjasivat
veivät viimeisetkin rahat
naisia he tarttui lettiin
julmastikin kidutettiin

myöhemmin taas neljä miestä
kädet sitein taakse selän
roikotettiin koukuissansa
kaksi päivää kaksi yötä
sitten sormet katkottihin
naista raudoin poltettiin

B7 Odotetaan pieni tovi

Odotetaan pieni tovi
Alkaa tornin vahdin vaihto
Torvet soivat sumuun, yöhön
Aukee naisten tyrmän ovi
Siitä itäportin viereen
mikään ei saa mennä pieleen

Keksin keinon hyvän, halvan
Äkseerauksen aikataulu
saattaa pettää, varmuudeksi
rasvasin ma portin salvan
Kalastajan vene, muona
oottaa meitä kylän luona

Johan sieppaa kangassäkin
polun varteen piilotetun
Näitä ehkä tarvitsemme
otin mukaan peiton, täkin
Taikakalut vietiin teiltä
Monta niistä löytyy meiltä

Tuuli taittaa latvat puiden
Apunansa nuoret miehet
päästiin rantatyrskyn taakse
Pojat palaa rantaan uiden
Sataa vaakasuoraan vettä
Merellä ei liikennettä

A8 Pahintako kokemusta

Pahintako kokemusta
Puerto Ricon, Santa Cruzin?
Espanjalainen sorto vai
ranskalaista kidutusta?
Tuohon nyt en ota kantaa
Eeva, katselehan rantaa

näetkö tuolla kalastajan
tiiraa juuri tähän suuntaan
huijareita täällä paljon
mutta tähän mieheen luotan
tuli Hollannista vasta
vaimo hällä Tukholmasta

ruotsia siis myöskin taitaa
kuvernöörin vastustaja
lähdetään kun antaa merkin
nostaa silloin vähän paitaa
veneeseensä meidät peittää
verkon päällemme hän heittää

kuljettaa luo parkkilaivan
jolla päästään Delawareen
laivaan kivenheiton matka
niemen takana on aivan
Uusi Hollanti ja Ruotsi
sinne meillä oiva luotsi

B8 Johan, purje ylös nosta!

Johan, purje ylös nosta!
Pidän suuntaa airollani
Mennään nopsaan itää kohti
Avaan säkin suuta josta
kaivan esiin voodookamaa
esittelen Mami Wataa

Hän on meren luoja
nainen jolla monta päätä
Obatala pään on luoja
hallitsija ajatusten
fâ taas kohtalomme määrää
tietää kaiken, kaikkes häärää

Tyttö muistaa. Kysyin vasta
Millainenko perhe mulle
Komeen miehen lupaan sulle
perheeesesi kuusi lasta
Tyttö tiiraa purjeen takaa
Komea on, ilme vakaa

Hevioso, taivaan mahti!
Näytä voimas, salamoita
Myrsky antaa vauhdin lisää
Tyhjänä on merenlahti
Uskalla ei tänne kukaan
vaahtoavain aalton mukaan

A9 Kalastaja merkin antaa

Kalastaja merkin antaa
Matias ja Eeva hiljaa
hivuttautuu miestä kohti
joka ohjaa kohti rantaa
ranskalaiset tuskin huomaa
mukeissaan on heillä juomaa

suojaisassa poukamassa
palmuun sidottuna vene
hehkuu illan härässä
merimatka alkamassa
toivoansa ei saa heittää
verkko unelmoijat peittää

Selvittiin Santa Cruzista
merirosvot tuskin vaivaa
kalastaja osoittelee
sotalaivaa Hollannista
turvaa kaljaasinne matkaa
Delawareen voitte jatkaa

Ryöstetty on monta kertaa
yksi toive vain on meillä
päästä kyytiin Uuteen Ruotsiin
rahaa tuskin lantin vertaa
otamme vastaan kaikki työt
kannella voimme nukkuu yöt

B9 Vartijatko unten mailla?

Vartijatko unten mailla?
Matts Johanin toiveen täyttää
sulkee itäportin salvan
länsiportti hakaa vailla
Päällikkö nyt vallan suuttuu
aamun orjaluvut puuttuu

Johanista onko tietoo?
Ei oo nähty illan jälkeen
Hyttyskuume, valitteli
Tutkikaapa lähitienoo!
Puuttuu yksi orjanainen
Johaninko neitokainen?

Yhdessä kai pakoon ehti
lännen suuntaan karkulaiset
Rasvatkaapa pari köyttä
Johan ollutkaan ei rehti
Vielä tänään illansuussa
pari sätkii hirttopuussa!

Käydään läpi meren rantaa
Pistäydytään kallioilla
Kadonneina jalanjäljet
Aallot tasoittavat santaa
Pakomatka jatkuu toki
Idän suuntaan Voltajoki

A10 Kestää vielä viikon kaksi

Kestää vielä viikon kaksi
matka Uuteen Amsterdamiin
Karibian saaret jäävät
laivasta nyt kauemmaksi
missä rosvot lymyilevät
saaliin kimppuun ryntäilevät

Purjesuojaan majoittuivat
Matias ja vaimo Eeva
löytyi vielä riippumatto
johon sitten ahtautuivat
laivaa seuraa vielä lokki
Eeva laivan apukokki

Porto Rico ohitettu
allamme on syvä hauta
seutu merimiesten kauhu
monta laivaa kadotettu
tämän meren pyörtehissä
vesissä niin myrskyisissä

Matiaksen töiden lista
huoltoa ja korjaustöitä
auta myöskin keittiössä
purjeissakin paikkaamista
unenlahjat heillä hyvät
öisin mattoon käpertyvät

B10 Kapenevaa jokiuomaa

Kapenevaa jokiuomaa
tässä neuvo Mami Watan
Siinä saari, hiekkavalli
Mereltä ei kukaan huomaa
Kauempana orjalaivat
tuskanhuudot, kivut, vaivat

Vuorotellen lepohetken
lyhyen he saivat viettää
Palmun alla unohtavat
uuvuttavan meriretken
Yllättääkö kolme miestä
eksyneet lie meritiestä

Joensuiston ahdistusta
Komennetaan miestä kaksi
raahautumaan rantahiekkaan
Kuullaan kaksi laukausta
Valkoiset nyt jäädä joutaa
Musta mies pois yksin soutaa

Omorose juoksee rantaan
tuntee kuolleet, päälle sylkee
Johan kaivaa syvän kuopan
piilottaen ruumiit sanaan
Myöhemmin sai Johan tietää
miksei heitä voinut sietää

A11 Minkä nimen tytölle

Minkä nimen tytölle norimmalle antaisin
vuoden sadon pelasti, Kevätsateen tiettenkin
pikimustan tukan sai kulkenut on suvussa
meillä aito lenape, intiaaniprinsessa

vuodet kuluu nopeaan, kaksitoista vuotta nyt
lettipäinen neito on juuri tänään täyttänyt
silmäterää kuninkaan visusti on varjeltu
vaikka monta sulhasta hänelle jo tarjottu

lenapien elämä on toisenlaiseks muuttunut
rannikolle moni on Euroopasta muuttanut
vaihtokauppa onkin nyt melko lailla vilkasta
lenapet kun vuodat myy vaikka viinatilkasta

toki jotain kovempaa vaihtorahaks annetaan
nahoilla ja tukeilla tuliluikut ostetaan
minquishit sotii taas naapureita ryöstelee
ryppynaamoja ei näy luodikoita tottelee

B11 Varjopaikkaan käpertyvät

Varjopaikkaan käpertyvät
heitettyään verkon veteen
Ansaittu on lepoetki
univelat lyhentyvät
Saaliina on kaksi kalaa
Voimat vähitellen palaa

Tässä päivällistä kokkaan
Omorose, löytyisikö
palmun alta joku yrtti?
Pistin kalat tikunnokkaan
Mami Watan kolme päätä
katsoo meitä, merta, säätä

Laita viesti meren yli
venematkaa yö ja päivä
oottaa länsituulen myötä
isän, äidin lämmin syli
Toiveikkaana ollaan tässä
ulapalle rynnimässä

Mami Wata auttaa työssä
päästään rantatyrskyn taakse
Purje ylös, suunta itään
Linnunrata hohtaa yössä
Aamuntullen kylä herää
Johan ohjaa, pitää perää

A12 Tuossa Delaware-joki

Tuossa Delaware-joki
Uusi Ruotsi alkaa tästä
tykkilaiva kauemmaksi
jätettävä nyt on toki
Linnakkeeseen emme mene
rantaan teidät vie nyt vene

Toivotamme hyvää matkaa
Matias ja Eeva teille
Uuteen Ruuotsiin. Tämä laiva
Uuteen Amsterdamiin jatkaa
Teillä kävi hyvä tuuri
eessä linnakkeen on muuri

rakennettu joen mutkaan
Kristiinalta nimen saivat
asutusta savolaista
muita myös, et arvannutkaan
intiaaninaapureita
rauhallisii lepaneita

Ryppynaamaa aina varo
sotainen on tämä kansa
skalpeeraavat pääsi nahan
tukkaasi et enää haro
ei se enää uutta kasva
auttaneeko edes rasva

B12 Omorosen painajaiset

Omorosen painajaiset
alkoi Popon Monojoelta
Orjat kerää mustat miehet
Myhäilevät ruotsalaiset
Örebrosta rantarosvot
orjakaupan uudet kasvot

Pimeydessä orjalinnan
vetää oman kalun esiin
suihin ota ime, ime!
puristelee tytön rinnan
Knut ja Göran seksitavat
samanlaiset omistavat

Göran-poika tahtoo lisää
toimintaa nyt toisenlaista
Ottaa nyrkkikalun esiin
Kaikin voimin työntää sisään
Omorose kirkuu tuskaa
sian tämän tappaa uhkaa

Omorosen kädet hakkaa
Kaarlen linnan kokemukset
tulvii mieleen tytön herkän
Milloin painajaiset lakkaa?
Alkamalla uuden elon
voittaisimme vanhan pelon

A13 Venekyydin saivat siellä

Venekyydin saivat siellä
rannikolle jokisuistoon
rannalla kaks kalastajaa
huastellaanko savvoo tiällä
terveiset tuon Vermlannista
laiva lähti Hollannista

teidän täytyy mennä heti
kuvernöörin juttusille
hän se määrää asuinpaikat
mistä ensi yöksi peti
linnakkeessa meidän työmme
siellä vietämme myös yömme

iso mies ja hyvin tiukka
on kuvernööri Johan Printz
meillä ei nyt mene hyvin
taloutemme hyvin niukka
vuosiin ei oo tullut laivaa
se nyt Uutta Ruotsii vaivaa

veneeseen kokkaan istukaatte
kuvernööri oottaa teitä
kahta uutta asukasta
juhlavastaanoton saatte
ehkei aivan muttei teitä
ensimmäiseks ulos heitä

B13 Johan kaappaa tytön syliin

Johan kaappaa tytön syliin
Painajaiset jäivät taakse
Onko tutunlaista täällä?
Tullaan kohta Popon kyliin
Popo, Popo! Vanhat ajat
tunnen nämä kalastajat

Auttakaatte rantaan meitä!
Takana on pitkä matka
Iloisia silti oomme
Ehkä hiukan väsyneitä
Johan tytön maihin kantaa
syleilemään Popon santaa

Omorose kotiin palaa
Tässä kumppanini Johan
Teimme pitkän veneretken
orjalinnan jätin salaa
Auttajani tuskin tumma
väri ehkä hiukan kumma

Kotitaloon kylän väki
ihmeellistä kerrottavaa:
Tyttö elää! Omorose
ovelta sen heti näki
Pirttipöydän päässä tämä
rapukeitto höyryävä

A14 Eipä häävi linna tämä

Eipä häävi linna tämä
Matias sai tokaistuksi
pari tykkii lavetilla
kenen lienee pystyttämä
tosin paksu seinäpylväs
siitä vaikutelma ylväs

Paksu Printzi sisään tahtoo
avaa pihapirtin oven
palaa sitten taakse pöydän
kulmain alta meitä kahtoo
Odottelen Kattanlaivaa
mikähän nyt sitä vaivaa?

Porto Ricon edustassa
löytyy Kattanlaivan hauta
matka päättyi koralleihin
myrsky-yössä kauheassa
ensin meidät pelastivat
sitten vielä kahlehtivat

Espanjasta hurja joukko
käännyttää meit halusivat
katoliseen uskoon siellä
paikka kuvottava loukko
toisistamme kova huoli
kidutukseen moni kuoli

B14 Omorose, tyttö pieni

Omorose, tyttö pieni
tule tänne äidin syliin
kadotetuks Sinut luulin!
Kotiin johdattikin tieni
Johan paon suunnitteli
Mami Wata avitteli

Omorede aavisteli
aisti Mama Watan viestin
kertoi heti Adazelle
Kylän vanhin ehdotteli
pari kilpikonaa osta
iltajuhlaan muhennosta

Juhlaa valmisteltiin salaa
vältettävä hälinöitä
äänekkäitä iltaöitä
juhlaväki rantaan palaa
Pöydät ovat ilman liinaa
muhennos on, palmuviinaa

Orja-ajan kurimusta
udellut ei onneks kukaan
Kauemmaksi itään mennään
harrastamaan kalastusta
Paalukylään yritämme
uskalla ei jäädä tänne

A15 Kuvernööri miettii hetken

Kuvernööri miettii hetken, saarilla on rauhatonta
Kattan hyvin varustettu, tykit turvaa kyllä retken
muttei pohjakosketusta, siihen tarvii varjelusta
Kerroit tulit Hollannista Uutta Amsterdamii kohti
mielialaa piristäisi, jos et kerro Kattanista
moni oottaa sukulaista saapuvaksi pohjanmaista

heillä varmaan suuri huoli, helpottaisi eloo omaa
eikä aina mietiskellä, kuka kärsi miten kuoli
ollaan onnellisii tästä auvoisesta elämästä
takan viereen tehdään peti, siinä hyvä lämmitellä
haluaisin kuulla lisää, mikä salomaille veti
täällä monta Vermlannista, minulla on heistä lista

pyysin ateriala pientä, laivamuonat tunnen hyvin
voidaan hiukan jutustella, ottaa väliin tulilientä
intiaanein kieltä tämä, on myös hiukan päihdyttävä
Pitkän jousen huomiseksi pyysin tänne neuvonpitoon
jokivarren kaupoistamme ehkä sieltä tilukseksi
löytyis oiva pala rantaa, kalaa joki hyvin antaa

Pohjanmaalle veti reki, Matias nyt kertoo ensin
kuinka isä Savost lähti, vuosikausii tervaa teki
Vermlanti kas houkutteli, Gefleen sitten matkusteli
Karhuvaaraan tehtiin talo, hyvin siellä eleltiinkin
kunnes alkoi vainot hurjat, sitten meiltä mökki palo
se oikeastaan poltettiin, Uuteen Ruotsiin pakotettiin

B15 Omorose, Johan herää

Omorose, Johan herää
vasta puolenpäivän maissa
Valmistutaan uuteen lähtöön
Matkatavaroita kerää
Omoredede kaikenlaista
Sitten syödään aamiaista

Täällä jäätte suojaa vaille
Dahomeyn joukot etsii
nuorta miestä sekä naista
myytäväksi kaukomaille
Elämää näin voitte jatkaa
toivotamme hyvää matkaa!

Omoredede ohjeet antaa
Ajudassa kierrettävä
orjalinna hyvin kaukaa
Nourbese rientää rantaan
antaa matkamuonapussin
Omorosen sekä Jussin

Ohjaa vanhat kalastajat
veneeseen itään, tutut tähdet
näyttää suuntaa paalukylään
Kannen alle matkustajat
Valkoinen mies, nainen musta
herättäisi kummastusta

A16 Kolme miestä linnaan sousti

Kolme miestä linnaan sousti
kanootilla kuinkas muuten
polttivat he rauhanpiipun
kuvernööri, Pitkä Jousi
Jos mä lupaan jokirannat
mitä vastineeksi annat?

Aseita ja patruunoita
kuulin että ryppynaamat
täällä ovat riesananne
lisäks saatte kirnuvoita
tekee hyvää sydämelle
kangasta myös tyttärelle

Esittelen parin tässä
Matias ja Eeva juuri
saapuivatkin meren yli
kotia he etsimässä
tämä ajatus on mulla
naapuriksi voisvat tulla

Tarkoitus on teille näyttää
kuinka tehdään hirsimökki
tarvitaan vain saha kirves
taito miten niitä käyttää
anna mulle pari miestä
jotka pelästy ei hiestä

B16 Johan näkee tähtitaivaan

Johan näkee tähtitaivaan
avatessaan kansiluukun
Kuuluu ääntä meren yli
Orjalasti tuodaan laivaan
jota sivuutetaan juuri
Purjelaiva tosi suuri

Menikö nyt jokin pieleen?
kuuluu laukausta kaksi
Omorose siihen herää
siirtyy Johaninsa viereen
Haluttu ei meren yli
hautana nyt meren syli

Meillä vaaranpaikkaa monta
Öiset matkat ulapalla
selvittinpä muurin taakse
Helppoa ja mahdotonta
Toistaiseksi onni myötä
eletään jo aamuyötä

Joenvarren kylä suuri
Lepohetki, syödään eväät
Järven yli paalukylään
Johan katso! Tuossa juuri
myytävänä vene, talo
tarjous meille tosi jalo

A17 Konttaa tuvan lattialla

Konttaa tuvan lattialla
kuusi kuuta vanha Jussi
rajojansa mittaaleepi
lämmin matto polven alla
tomeralta poika näyttää
jalkaa kättä hyvin käyttää

kelpaa tässä asustella
uusi koti niinkuin linna
Pitkä jousi ihasteli
kylmät talot lenapeilla
ulkona jo sataa lunta
onko tämä kaikki unta

Eeva tässä ihmetteli
lisää hukan puita takkaan
Jussille nyt vellin keittää
takkatulta kohenteli
isännällä puuhaa riittää
Printziä voi siitä kiittää

Vellin keitto jäikin kesken
ryppynaama sisään astuu
Eevalta nyt tukan skalppaa
isännästä teki lesken
otti pikku-Jussin mukaan
estänyt ei häntä kukaan

B17 Johanilla tulot niukat

Johanilla tulot niukat
Kaarlen linnan vahtitöistä
Riittää silti talon ostoon
Elämisen ehdot tiukat
Aamut illat verkkoloilla
päivät pitkät markkinoilla

Karhuvaara mieleen palaa
kesäyöt ja syksyn värit
Täällä vuodenaikaa kaksi
sadekausi jälleen palaa
Pitäis' korjata kai katto
saada lattialle matto

Tarvitaan myös tilaa lisää
tuleville lapsillemme
Omorose huomauttelee
katsoo tulevaista isää
Paaluja kun ostaa saisi
helposti tän laajentaisi

Pärjätään näin pari vuotta
ajattelin vaihtaa alaa
veneen veisto mulle tuttu
muttei kiirehditä suotta
pienet veneet, turha vaiva
haaveenani purjelaiva

A18 Maahan vihmoi sateen kevään

Maahan vihmoi sateen kevään Häitkö tässä ounastellaan
hyvästelin Eeva, Jussin työnsin käden taskun pohjaan
Pitkä Jousi esitteli vedin esiin kultakäädyn
katsoin neitoon hymyilevään pistin Kevätsateen kaulaan
Mulla tyttäriä monta Onnellinen pari tässä
elosi on onnetonta elon suuntaa etsimässä

Ryppynaamat hyökkäsivät Toki juhlat järjestetään
vihamielet, minquasit kunhan kevätkylvöt tehty
verenvuotoon kuoli Eeva Kaupanteon kunniaksi
Pikku-Jussin mukaan veivät hikimaja lämmitetään
Delawaret tukenasi suomalaisten kotisauna
Kevätsade vaimonasi kuten joka lauantaina

B18 Kaarlen linnan vankityrmään

Kaarlen linnan vankityrmään
alimmaiseen helvettiin
joudun sinne käpertymään
paikkaan joka annettiin

Kaksi miestä pohjolasta
nimet opin tuntemaan
runtelivat pientä lasta
odottelin kuolemaa

Johanille kerroin hartaan
toiveen jospa täyttäisi
kantaisi mut merenrantaan
tähtitaivaan näyttäisi

Linnunradan ääripäässä
jossakin on onnen maa
jospa tässä elämässä
sinne voisin matkustaa

mutta ei se merilaiva
tähän hätään valmistu
purjeissakin suuri vaiva
kun ne kokoon ommeltu

järvelle jo saapuu ilta
paremmasta haaveillaan
Johan saapuu markkinoilta
uudemmallalla purrellaan

A19 Intiaanimajan taisi

Intiaanimajan taisi
tyttärelleen luvatakin
Pitkä Jousi häiden alla
ettei vallan unohtaisi
perinteistä asumista
muistoja on wigwamista

Turkistenkin ostajiksi
Hollanti nyt pyrkii mukaan
Fort Casimir rakennetaan
Katarinan naapuriksi
Printzi luopuu virastansa
Susquehannat uusi kansa

majavia metsästävät
rämeiltänsä niitä saavat
Johan Risingh ottaa ohjat
Fort Casimiriin hyökkäävät
Odotetaan laivaa uutta
tuomaan tänne toiveikkuutta

Mieleni kas taaskin palaa
tuonne esi-isäin maille
muuttoakin joskus sinne
ajoittain ma mietin salaa
Lahnaniemeen savutupaan
Kevätsateen viedä lupaan

B19 Asustellaan vetten päällä

Asustellaan vetten päällä
olishan se hieno juttu
puusta jotain rakennella
vene välttämätön täällä
purjelaivaan ei oo puuta
täytyy keksii jotain muuta

Honkaa saa vain Pohjolasta
tehkööt siellä suuret laivat
ylittämään aavat meret
rahtaaminen arvokasta
Suunnittelen mallin oman
kalasteluun pienen soman

Omorose juuri näytti
kuinka värjää veneen purjeen
keitti padassansa multaa
punaista ja kultaa käytti
värit siinä oikein kivat
naapuritkin ihailivat

Yksi tieto olis mulla
kertoi mulle Mami Wata
kuiskutellen hiljaa siitä
ystäväs voi tänne tulla
toivokaamme myötätuulet
pian heistä varmaan kuulet

A20 Tieto meille tuli vasta

Tieto meille tuli vasta
loppuu Uuden Ruotsin valta
Hollannista tuli laiva
kolme sataa sotilasta
tupanne kai voitte pitää
taikka sitten muuttaa itään

meren taakse Göteborgiin
Matiaksen, Kevätsateen
matka päättyy Kanariaan
laiva jatkaa Amsterdamiin
Matias sai uuden tuuman
muisti Johanin maan kuuman

Karibiaan otin reitin
länteen lähdin Uuteen Ruotsiin
Johan hyppäs Juhon laivaan
Afrikkahan matka veikin
ruotsalaisten kultarantaan
linnaketta rakentamaan

Viikon päästä noustaan laivaan
Corsoon jonne Johan lähti
Perillä me sitten kuullaan
alla eteläisen taivaan
Johan karkas kera orjan
pikimustan tytön sorjan

B20 Huhuttu on monenlaista

Huhuttu on monenlaista
viimeksi mä tästä kuulin
järven rantaan saapuneista
Dahomeyn sotilaista
naisia he vallan ovat
piipuissansa luodit kovat

monet tosin esittävät
ettei meillä mitään huolta
saalista ei löydy täältä
norsuja he metsästävät
tosin orjista saa rahaa
voivat tehdä meille pahaa

onhan meillä turvapiiri
varoittamaan uhkaajista
silloin salkoon nostetaan
punainen kolmioviiri
Venettä et rantaan jätä
kaikki noudattavat tätä

kylässämme monta vuotta
rauhassa on saatu olla
suota rosivot kavahtavat
pelkäämmekö aivan suotta
amatsoonit miettii muuta
rassailevat pyssyn suuta

A21 Mikä kumma minä oon

Mikä kumma minä oon
ajauduinko kaislikkoon
suurtet vedet rantaan toi
Vuoren Kotka tarinoi

ehkä tukkas värjätään
paremmin näin pärjätään
mutta nenän muoto on
ehkä hiukan mahdoton

jo eka hammas lähti
taivaalle syttyi tähti
Suuren Karhun kuvioon
itse Suuri Karhu oon

wigwamista jousen hain
viidennen jo sulan sain
vaikka varis oli vain
suotta sitä pilkkaat lain

arvostusta vaaditaan
jos sä aiot johtamaan
oo sutta nopeampi
kettua ovelampi

kotkan sulat kantavat
lisää voimaa antavat
viisaasti voit taistella
voitonjuomaa maistella

B21 Mami Wata pidetty

Mami Wata pidetty
rakastettu pelätty
meri kaiken synnyttää
kalanruumis ihmispää

rikkautta meille toi
tuhotakin sinut voi
vaatteet korut uudet sai
kädessään on peili kai

käärme kiertää rinnan, pään
uumallansa toisen nään
peilistänsä katselee
vartaloaan ihailee

punaista ja valkeaa
hänellä on vaatteissaan
toisinaan ui alasti
varsinkin jos kalasti

tulkaa mukaan juhlimaan
yhdessä me tanssitaan
Mami Wata meille nyt
uudesti on syntynyt

pelastaa hän meidät voi
vaikka myrskyn tänne toi
usein pohjavirtain tie
ulapalle uijan vie

A22 Jussi meidän päällikkö

Jussi meidän päällikkö
Suuri Karhu näytätkö
missä kulkee peurain tie
saalispolulle nyt vie

valkonaamat kauppaa käy
peuroja ei vielä näy
minquasit seuratkaa
kohta saadaan teurastaa

lumeen jäljet jättäneet
joen rantaan päätyneet
vuodan vaihdan luodikoon
lepanet nyt paetkoon

kauppaa käymme yksin me
kilpailun kas voitimme
kymmenisen peuraa nyt
saalistoive täyttynyt

rämesuolla majavaa
vielä voidaan saalistaa
muutamia otetaan
loput jääkööt kasvamaan

Suuri Karhu viisas mies
saalisluvut hyvin ties
ylittää ei rajaa saa
muuten autioituu maa

B22 Mennään yhdessä meren rantaan

Mennään yhdessä meren rantaan
kun on tyyni lämmin yö
kun painamme jalkamme sanaan
kuunnellaan kuin sydän lyö

meri yhdistää joka sielun
sen rannoilla elävän
näin koemme yhteisen riemun
jok'ikisen ystävän

tuo kaikki ei ollutkaan totta
vain valhetta kohdattiin
päiväkausia ravinnotta
kun me tyrmään jouduttiin

meri lieneekin liian suuri
epäluulo kalvaa ain
välillämme meri on muuri
sen kivet kohdata sain

meren takana ystävämme
ikävä on heidän luo
aina säilyvät muistoissamme
viestejä tuuli kun tuo

23 Kuoleman on virta tämä

Kuoleman on virta tämä
jolle tultiin aamuyöstä
ohitse Ajudan linnan
Portugalin pystyttämän
kellarissa orjat makaa
ahtaan tilan saavat jakaa

Tällä tavoin pako tehtiin
Petkutettiin vartijoita
lavastettiin pako länteen
itään paalukylään mentiin
Matts nyt vannottikin meitä
ettei paljasteta heitä

Paaluin päissä pienet majat
soisen järven tyyni pinta
verkoillensa palailevat
Ganviekylän kalastajat
tuolla savolainen nuttu
soutaja kas onkin tuttu

Tunsin sinut pusakasta
Johan ilmielävänä
aivan yhtä hämmästynyt
katsoo lettipäistä naista
Tällaista on elo täällä
liukastellaan järven jäällä!

24 Tällainen on meidän tupa

Tällainen on meidän tupa
paaluin varaan rakennettu
kalastusta harjoitetaan
torikauppaan meillä lupa
alaa ehkä vaihtaa tahon
perustanen varustamon

vähitellen laajentaisin
järvellä käy pienet veneet
merimallit toisenlaiset
suurempaakin haluaisin
purjelaivan kun sais alle
purjehtisin maailmalle

mutta mihin teillä mieli
palaatteko Uuteen Ruotsiin
taikka kenties isäin maille
outoa on täällä kieli
savoa ma puhun yksin
viittoilen sen selityksin

Cape Corsoon palata lupaan
ootan siellä Ruotsiin laivaa
Karhuvaaraan, Mutkajoelle
Lahnaniemen savutupaan
täällä aivan liian kuumaa
Kevätsade samoin tuumaa

25 Palmulehväkaton alle

Palmunlehväkaton alle
onnellisna nukahdetaan
haaveita nyt käydään läpi
matkustetaan maailmalle
Pelästyneen kurjen ääni
ruovikkoon nyt käännän pääni

Näen kaksi asemiestä...
naisia ne taitaa olla
katselevat ympärilleen
eksyneetkö ovat tiestä
Matias nyt ulos kurkkaa
ase tähtää silmänurkkaan

kuullaan kaksi laukausta
tähän päättyi miesten matka
verinen pää Matiaksen
luodikosta savu musta
Johanille toinen luoti
otsa hänelläkin vuoti

Vielä hetken kuiskailivat
”... missä hongat huokailevat”
ja ”... missä huojuu palmupuu”
Ajudaan nyt raahasivat
nuoret naiset odottamaan
kuljetusta Karibiaan

EPILOGI

Johansson society. Tapaaminen Kenkäverossa Mikkeliissä 1.6.2027. Ilmoitamme tästä hyvissä ajoin, jotta he, joita tämä koskettaa voivat miettiä osallistumisestaan.

Vuonna 1655 saapui esiäitini Omorose orjalaivalla Amerikkaan. Tiedämme tästä matkasta aika paljon, koska Omorosen tyttären tytär haastatteli mummoaan ja on kirjoittanut siitä kirjankin. Tämän perusteella tiedämme, että tämä Omorosen orjakuljetus oli jo toinen.

Ensimmäisestä hän pelastui ruotsalaisen Cape Corson vartijan ansiosta. Tästä miehestä, Johan Juhonpojasta, tuli sitten hänen miehensä. Hänen juurensa ovat Suomessa. Johanin syntymästä tulee vuonna 2027 400 vuotta. Juhon isä Lauri muutti 1600-luvun alussa Mikkelistä eli Savilahdesta metsäsuomalaiseksi Värmlantiin paetakseen nuijasodan aiheuttamia kurjia oloja Savossa. Lauri oli Savilahden pappilan renki.

Kenkävero on luonnollinen kokoontumispaikka, koska se sijaitsee entisen pappilan mailla.

Laurin, Juhon ja Johanin suku jatkuu siis Omorosen jälkeläisissä. Johan itse sai surmansa kahakassa, jossa Omorose vangittiin ja kuljetettiin Ouidahiin orjalaivaan.

Johansson society, Minnesota, USA
Yours sincerely, John Johansson

